

การพัฒนาบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองเรื่อง การออกแบบจากรายการโทรทัศน์
ประเภทดนตรี แขนงวิทยุโทรทัศน์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

สารนิพนธ์
ของ
มานิตย์ ภูมิสุข

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา
มีนาคม 2549
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การพัฒนาบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองเรื่อง การออกแบบจากรายการโทรทัศน์
ประเภทดนตรี แขนงวิทยุโทรทัศน์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

บทคัดย่อ
ของ
มานิตย์ ภูมิสุข

11 เม.ย. 2549

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา
มีนาคม 2549

h 285034 จ.3

มานิตย์ ภูมิสุข. (2549). การพัฒนาบทเรียนวีดิทัศน์ด้วยตนเองเรื่อง การออกแบบฉากรายการโทรทัศน์ ประเภทดนตรี แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี.

สารนิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา).กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญฤทธิ์ คงคาเพชร.

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้าง และพัฒนาหาประสิทธิภาพบทเรียนวีดิทัศน์ด้วยตนเองเรื่อง การออกแบบฉากรายการโทรทัศน์ ประเภทดนตรี แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี ตามเกณฑ์ 85/85

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีทางการศึกษา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต จำนวน 48 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ บทเรียนวีดิทัศน์ด้วยตนเองเรื่อง การออกแบบฉากรายการโทรทัศน์ ประเภทดนตรี แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี แบบประเมินคุณภาพบทเรียนวีดิทัศน์ด้วยตนเอง และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ย และร้อยละ

ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า คุณภาพของบทเรียนวีดิทัศน์ด้วยตนเองเรื่อง การออกแบบฉากรายการโทรทัศน์ ประเภทดนตรี แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ สำหรับนักศึกษาปริญญาตรี จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาและด้านเนื้อหา มีคุณภาพระดับดีมาก ทั้งด้านสื่อการสอนและด้านเนื้อหา และมีประสิทธิภาพ 90.51/95.45 เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด 85/85

**THE DEVELOPMENT OF INSTRUCTION VIDEO-TAPE ON MUSIC SCENERY
DESIGN, TV BROADCASTING PROGRAM FOR UNDERGRADUATE STUDENTS**

**AN ABSTRACT
BY
MANIT POOMSUK**

**Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Education degree in Educational Technology
at Srinakharinwirot University
March 2006**

Manit Phoomsuk. (2006). The Development of Instruction Video-Tape on Music Scenery Design, TV Broadcasting Program for Undergraduate Students. Master's Project, M.Ed.(Educational Technology). Bangkok. Graduate School, Srinakharinwirot University. Project Advisor : Asst. Prof.Boonyarith Kongkapetch.

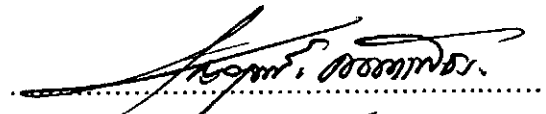
The purpose of this study were to develop instructional video - tape on Music Scenery Design for undergraduate students and find out its efficiency based on 85/85 criteria.

The samples were 48 undergraduate students in Education who were in the second semester of 2005 Academic year, Suan Dusit Rajabhat University. They were selected by using simple random sampling. Instruments used on the experiment were instructional video - tape on the Music Scenery Design for TV broadcasting program, evaluation form of instructional video - tape and an achievement test. Statistics used for data analysis were means and percentage.

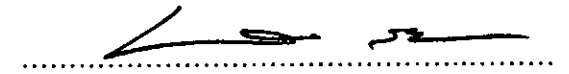
The study results revealed that the quality of instructional video - tape on the Music Scenery Design for undergraduate students in TV broadcasting program as evaluated by experts in the field of educational technology and content was ranked in a very good level. The efficiency level was 90.51/95.45.

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์เรื่อง การออกแบบจากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี แขนงวิทยุโทรทัศน์
สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ของมานิตย์ ภูมิสุข ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา เทคโนโลยีการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

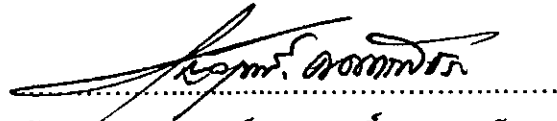
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

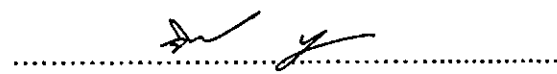

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บุญยฤทธิ์ คงคาเพชร)

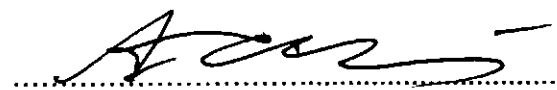
ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

(รองศาสตราจารย์ ดร. เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต)

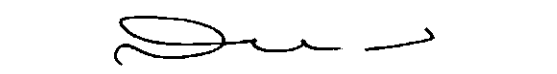
คณะกรรมการสอบ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บุญยฤทธิ์ คงคาเพชร) ประธาน

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิราภรณ์ บุญส่ง) กรรมการสอบสารนิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชัยชัย อินทรสุรนันท์) กรรมการสอบสารนิพนธ์

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชา เทคโนโลยีการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมชาย ชูชาติ) คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

วันที่ ๑๐ เดือน มีนาคม พ.ศ. ๒๕๔๙

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้ได้ดำเนินการตามขั้นตอนจนสำเร็จสมบูรณ์ได้ เพราะได้รับคำแนะนำและความช่วยเหลืออย่างดียิ่ง จากผู้ช่วยศาสตราจารย์ บุญยฤทธิ์ คงคาเพชร อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง และผู้ช่วยศาสตราจารย์ชาญชัย อินทรสุณานนท์ ที่ได้เป็นกรรมการสอบสารนิพนธ์จนลุล่วงไปด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่ได้ประสาทวิชาความรู้ทั้งวิชาพื้นฐานและวิชาเอก

ขอขอบพระคุณอาจารย์เริงฤทธิ์ แสงชื่อ ที่กรุณาช่วยเหลือในขั้นตอนการทดลองเป็นอย่างดี

ขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิตรา จิตรานุกุล และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ วิเศษสังข์ ที่ช่วยตรวจแก้ไขเนื้อหาจนเสร็จสมบูรณ์

ขอขอบพระคุณท่านสุรินทร์ แปลงประสพโชค ผู้อำนวยการสถานีวิจัยโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 ท่านเตือนใจ สินธุวณิก ผู้อำนวยการสถาบันการประชาสัมพันธ์ และ ดร.สุทธิ ชัดติยะ ผู้อำนวยการส่วนผลิตรายการสถานีวิจัยโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 ที่ให้คำแนะนำด้านสื่อเป็นอย่างดีตลอดมา ซึ่งคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่กล่าวมาเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการทดลองครั้งนี้

ขอขอบคุณ เพื่อนร่วมรุ่นที่ช่วยกระตุ้น และช่วยเหลือในขบวนการทำงานครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

คุณค่าและประโยชน์ของสารนิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบให้เป็นส่วนหนึ่งตอบแทนพระคุณของมารดาที่เป็นแรงบันดาลใจอย่างสูงสุดที่ส่งผลให้สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ตามดั่งที่ประสงค์

มานิตย์ ภูมิสุข

สารบัญ

บทที่	หน้า
1. บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ประชากร.....	3
กลุ่มตัวอย่าง.....	4
เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	6
เอกสารเกี่ยวกับการวิจัยและการพัฒนาทางการศึกษา.....	6
ความเป็นมาของการวิจัยและพัฒนา.....	7
การดำเนินการวิจัยและพัฒนา.....	8
เอกสารเกี่ยวกับบทเรียนวีดิทัศน์.....	10
ความหมายของวีดิทัศน์.....	10
ประเภทของรายการวีดิทัศน์.....	11
รูปแบบของรายการวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา.....	11
การผลิตรายการวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา.....	14
ประโยชน์ของการสอนวีดิทัศน์.....	19
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....	21
ความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....	21
จุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....	22
ประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....	22
ประเภทและลักษณะของการเรียนรู้ด้วยตนเอง.....	23
งานวิจัยเกี่ยวกับบทเรียนวีดิทัศน์.....	24
หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์	
เรื่องการออกแบบจากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี.....	28

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	31
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	31
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	31
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาทดลอง.....	32
การดำเนินการทดลอง	35
การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	36
4 ผลการศึกษาค้นคว้า.....	37
ผลการประเมินคุณภาพบทเรียนวีดิทัศน์ของผู้เชี่ยวชาญ.....	38
ผลการทดลองเพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของบทเรียนวีดิทัศน์ด้วยตนเอง...	40
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	43
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	43
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	43
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	43
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	44
การดำเนินการทดลอง.....	45
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	46
อภิปรายผล.....	46
ข้อเสนอแนะ.....	47
ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนา.....	47
บรรณานุกรม.....	49

สารบัญ(ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก.....	54
ภาคผนวก ก ตัวอย่าง บทเรียนวีดิทัศน์.....	56
ภาคผนวก ข แบบประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อวีดิทัศน์	
แบบประเมินคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา.....	85
ภาคผนวก ค ตัวอย่างแบบฝึกหัดระหว่างเรียน	
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตารางแสดงค่าการวิเคราะห์ข้อสอบ.....	92
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	99
ภาคผนวก จ สำเนาหนังสือขอเชิญผู้เชี่ยวชาญ.....	101
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์.....	107

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 คุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	34
2 ผลการประเมินคุณภาพบทเรียนวีดิทัศน์ ของผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา.....	38
3 ผลการประเมินคุณภาพบทเรียนวีดิทัศน์ ของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา.....	39
4 แสดงผลการทดลองครั้งที่ 2 เพื่อหาแนวโน้มประสิทธิภาพของบทเรียนวีดิทัศน์ ในการทดลอง.....	41
5 แสดงผลการทดลองครั้งที่ 3 เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนวีดิทัศน์ ในการทดลอง.....	42
6 คุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ บทเรียนวีดิทัศน์ด้วยตนเอง.....	97

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ประเทศไทยมีการนำสื่อสารมวลชนมาใช้ในการศึกษาร่วม 40 กว่าปี โดยเฉพาะการใช้สื่อวิทยุกระจายเสียงและสื่อโทรทัศน์ในรูปแบบของรายการเพื่อการศึกษา เพื่อให้ความรู้ข่าวสารและข้อมูลแก่ประชาชน สำหรับการศึกษาในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน และการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมีหน่วยงานสำคัญที่รับผิดชอบดูแลจัดการคือ กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย และหน่วยงานอื่นๆ ได้แก่ กรมประชาสัมพันธ์ กระทรวงสาธารณสุข กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น สำหรับวิวัฒนาการของการใช้วิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์เพื่อการศึกษาโดยสังเขป (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2538 : 59-61 ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 11-12, 30-33) มีดังนี้

การใช้โทรทัศน์เพื่อการศึกษา นับตั้งแต่มีการเผยแพร่ทางสื่อโทรทัศน์เป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2497 การใช้โทรทัศน์เพื่อศึกษามีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เริ่มจากโครงการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาเป็นครั้งแรกคือ “รายการนาฏดุริยางควิวัฒน์” ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์กองทัพบกช่อง 5 ตั้งแต่ พ.ศ. 2502 ส่วนกรุงเทพมหานครได้เริ่มโครงการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาขึ้น เมื่อ พ.ศ. 2507 ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ไทยทีวี ช่อง 4 (ช่อง 9 ในปัจจุบัน) แต่โครงการดังกล่าวของกรุงเทพมหานครต้องสิ้นสุดลงในปี พ.ศ. 2522 เนื่องจากขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ มหาวิทยาลัยรามคำแหง ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2514 ในปีการศึกษาต่อมา จำนวนนักศึกษาเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว มหาวิทยาลัยจึงผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง 7 และ ช่อง 11 ในเวลาต่อมา ส่วนมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2521 และเริ่มใช้รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2523 ออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ ช่อง 7 ช่อง 9 และ ช่อง 11 ในเวลาต่อมา สถานีวิทยุโทรทัศน์ช่อง 11 ของกรมประชาสัมพันธ์ ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2531 และจัดออกอากาศรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาตั้งแต่นั้นมา (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2538 : 59-61 ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 11-12, 30-33)

การนำเสนอรูปแบบรายการโทรทัศน์นั้นต้องอาศัยองค์ประกอบหลายอย่าง เพื่อให้การนำเสนอรายการมีความเหมาะสมสวยงามเป็นที่น่าสนใจต่อผู้ชม ฉากในรายการโทรทัศน์ก็เป็นส่วนประกอบอันหนึ่งที่มีความสำคัญมาก ถ้าผู้ออกแบบฉากสามารถออกแบบได้อย่างสวยงามเหมาะสมและน่าสนใจแล้ว ก็จะทำให้รายการโทรทัศน์นั้นๆ มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

การออกแบบฉากรายการโทรทัศน์ ผู้ออกแบบฉากจำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับประเภทของรายการโทรทัศน์ เพื่อที่จะได้เข้าถึงแนวคิดหลัก (Concept) ในการออกแบบฉากของรายการฉาก รวมทั้งด้านแสง สี เสียง เพื่อให้ฉากนั้นๆ สอดคล้องกับเนื้อหา และสถานที่ ดังนั้นผู้ออกแบบฉากควรที่จะต้องรู้หลักทฤษฎี การผสมสี โทนสี และที่สำคัญการออกแบบฉากในปัจจุบันต้องคำนึงถึงเทคโนโลยีสมัยใหม่ผสมผสานกับงานสถาปัตยกรรมที่รวมถึงวัสดุประกอบฉาก โครงสร้าง และงบประมาณ

ดังนั้นการเรียนรู้หลักการของการออกแบบและสร้างฉากทั้งที่สถานที่จริงและภายในห้องส่งโทรทัศน์ จึงเป็นสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับผู้ทำงานเกี่ยวกับการออกแบบฉากหรือ วิชาชีพทางวิทยุโทรทัศน์

โดยเฉพาะรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา เป็นสื่อสำคัญต่อการศึกษาและการเรียนรู้ของประชาชนมากขึ้น เพราะสื่อสารมวลชนเปรียบเสมือนครู แต่ไม่ใช่ครูธรรมดาแต่เป็นครูมหาชน เป็นสื่อที่เข้าถึงมวลชนได้ง่าย ทำให้คนมีโอกาสรับรู้ มีโอกาสเรียนเป็นจำนวนแสนจำนวนล้านในเรื่องการศึกษา ความรู้ความเข้าใจสู่สังคมแบบใหม่ได้ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาในระบบโรงเรียน นอกโรงเรียน หรือการศึกษาตามอัธยาศัย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 37-38)

วีดิทัศน์เป็นสื่อการสอนอีกสื่อหนึ่งที่มีประสิทธิภาพ ที่มีจุดเด่นที่ให้คุณค่าในการเรียนการสอน การศึกษาและการฝึกอบรม เพราะทำให้ผู้เรียนได้รับการนำเสนอทั้งภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และเสียงประกอบไปพร้อมๆ กัน อีกทั้งยังมีรูปแบบสีสันการนำเสนอที่น่าสนใจด้วยเทคนิคการถ่ายทำ ตัวอักษรและการตัดต่อที่ดึงดูดความสนใจได้ดีเป็นพิเศษ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในบทเรียนต่างๆ ได้เข้าใจง่ายและรวดเร็ว ทั้งยังช่วยให้ผู้สอนดำเนินการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าเทียมกัน และมีมาตรฐานเดียวกัน และประหยัดเวลาในการเตรียมการสอน ทำให้การสอนในเรื่องนั้นๆ บรรลุ วัตถุประสงค์เดียวกัน นอกจากนี้วีดิทัศน์ยังสามารถปรับปรุงในการใช้เทคนิคใหม่ๆ ให้น่าสนใจมากขึ้น และช่วยผู้สอนในการแก้ปัญหาผู้สอนที่มีทักษะในการสอนไม่ดี ขาดความรู้และความรอบรู้ ที่เหมาะสมในจำนวนผู้เรียนที่มากเกินไป รวมทั้งผู้เรียนที่มีความสามารถแตกต่างกันด้วย (ไพโรจน์ ศิริธนากุล และ นิพนธ์ ศุภศรี. 2528: 1-3 ; สุรัชย์ สิกขาบัณฑิต. 2528 : 49) ดังนั้นการสอนโดยใช้รายการวีดิทัศน์จึงควรมีเทคนิควิธีการ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมได้คิดได้แสดงออก มีการตอบสนองต่อการเรียนโดยไม่ใช่เพียงการนั่งชมรายการวีดิทัศน์และใช้ความจำเท่านั้น

ในปัจจุบันมีการออกแบบสร้างฉากสำหรับใช้ในการประกอบกิจกรรมต่างๆ กว้างขวางมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นนิสิต นักศึกษาจากสถาบันหรือองค์กรต่างๆ จำเป็นต้องนำมาใช้ให้เป็นประโยชน์เพื่อการจัดงาน และกิจกรรมที่สำคัญ บนเวทีหรือสถานที่จัดงาน แต่บุคคลเหล่านั้นมักไม่เข้าใจหรือไม่มีความรู้ ในหลักการของการออกแบบ และสร้างฉากอย่างถูกต้องเท่าที่ควร รายการ

ประเภทดนตรี เป็นรายการอีกประเภทหนึ่งที่มีความสำคัญไม่ยิ่งย่องกว่ารายการประเภทอื่น เพราะว่า การออกแบบและสร้างฉากให้เหมาะสมกับแนวของเพลงและดนตรี จะเป็นสิ่งที่สามารถ สร้างความสนใจแก่ผู้ชมได้อย่างมาก โดยเฉพาะรายการประเภทดนตรีของโทรทัศน์

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงได้มีแนวคิดในการพัฒนาและหาประสิทธิภาพของการออกแบบและพัฒนารูปแบบฉากที่เหมาะสมสำหรับรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาในรูปแบบของ วิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง โดยที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียน การสอนด้วยตนเองมีการทำกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการกระตือรือร้นและมีความสนใจที่จะเรียน ผู้เรียนจะเรียนไปที่ละขั้นตอนแล้วใช้สิ่งเร้าโดยการให้ทำแบบทดสอบเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการตอบสนอง ซึ่งบทเรียนวิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองนี้สามารถเรียนได้ทั้งรายบุคคลหรือรายกลุ่มย่อยได้ และผู้เรียนสามารถนำไปเรียนกี่ครั้งก็ได้ ผู้เรียนสามารถเรียนเนื้อหาที่เป็นกระบวนการในการออกแบบสร้างฉากจากภาพจริงในวิทัศน์นี้ มีการเคลื่อนไหวเพื่อให้ประสิทธิภาพในการเรียนการสอนในการออกแบบและสร้างฉากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี ดำเนินไปอย่างเป็นระบบของกระบวนการเรียนรู้ ผู้เรียนเข้าใจและสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการฝึกปฏิบัติงานจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพบทเรียนวิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองเรื่อง การออกแบบฉากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี แขวงวิทยายุโทรทัศน์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ให้มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 85/85

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ได้บทเรียนวิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง เรื่อง การออกแบบฉากรายการโทรทัศน์ แขวงวิทยายุโทรทัศน์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์
2. เป็นแนวทางในการพัฒนาบทเรียนวิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง ในเนื้อหาอื่นๆ ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 แขวงวิทยายุ โทรทัศน์ โปรแกรมนิเทศศาสตร์ จากสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 120 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองจากนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ โปรแกรมนิเทศศาสตร์ จากสถาบันราชภัฏสวนดุสิต กรุงเทพฯ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 48 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างในการทดลองดังต่อไปนี้

การทดลองครั้งที่ 1 ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 คน

การทดลองครั้งที่ 2 ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน

การทดลองครั้งที่ 3 ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

3. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองเป็นเนื้อหาวิชาการออกแบบรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 ของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยมี 3 เรื่องดังนี้

เรื่องที่ 1 หลักของการออกแบบ ประกอบด้วยเนื้อหา 4 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ความหมายของเส้น

ตอนที่ 2 ความหมายของสี

ตอนที่ 3 ความหมายของรูปทรง

ตอนที่ 4 หลักการเขียนแบบ

เรื่องที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับรายการโทรทัศน์ ประกอบด้วยเนื้อหา 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ประเภทต่างๆของฉาก

ตอนที่ 2 การสร้างฉาก (ประเภทรายการดนตรี)

ตอนที่ 3 การจัดฉาก (ประเภทรายการดนตรี)

เรื่องที่ 3 องค์ประกอบในการผลิตรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี ประกอบด้วยเนื้อหา 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 อุปกรณ์และเทคนิค

ตอนที่ 2 การจัดแสง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. บทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง หมายถึง บทเรียนวีดิทัศน์ที่ผลิตขึ้นมาในระบบ VHS ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นโดยมีการผสมผสานกันด้วย ภาพเคลื่อนไหวและเสียง ดำเนินเรื่องในลักษณะของบทเรียนเพื่อศึกษาด้วยตนเอง เกี่ยวกับการออกแบบสร้างและติดตั้งรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี โดยบทเรียนจะนำเสนอเนื้อหา และการใช้เทคนิคต่างๆ บันทึกไว้ใน VCD

2. การพัฒนาบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง หมายถึง การผลิตและทดลองใช้สื่อกับกลุ่มตัวอย่าง และนำผลการศึกษานั้นมาปรับปรุงแก้ไขสื่อตามแนวทางของการวิจัยและพัฒนา

3. ประสิทธิภาพของบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง หมายถึง ผลการเรียนรู้ของผู้เรียนจากการศึกษาบทเรียนวีดิทัศน์ ตามเกณฑ์ 85/85

85 ตัวแรก หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากแบบฝึกหัดระหว่างเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

85 ตัวหลัง หมายถึง ร้อยละของคะแนนเฉลี่ยจากแบบทดสอบหลังเรียนของกลุ่มตัวอย่าง

4. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความรู้ ความจำ ความเข้าใจในเนื้อหา แขนงวิชา วิทยุโทรทัศน์ ที่เรียนจากบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง สำหรับนักศึกษาโปรแกรม นิเทศศาสตร์คณะวิทยาการจัดการชั้นปีที่ 3 สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ซึ่งวัดได้จากคะแนนที่ได้จากการทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาค้นคว้าแขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ เรื่องการออกแบบรายการโทรทัศน์ ประเภทดนตรี สำหรับนักศึกษาคณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต เพื่อความสะดวกในการศึกษาค้นคว้าและทำความเข้าใจง่ายขึ้น ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าทฤษฎีแนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แบ่งออกเป็นหัวข้อที่สำคัญไว้ดังนี้

1. เอกสารเกี่ยวกับการวิจัยและการพัฒนาทางการศึกษา
 - 1.1 ความเป็นมาของการวิจัยและพัฒนา
 - 1.2 การดำเนินการวิจัยและพัฒนา
2. เอกสารเกี่ยวกับบทเรียนวีดิทัศน์
 - 2.1 ความหมายของวีดิทัศน์
 - 2.2 ประเภทของรายการวีดิทัศน์
 - 2.3 รูปแบบของรายการวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา
 - 2.4 การผลิตรายการวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา
 - 2.5 ประโยชน์ของการสอนวีดิทัศน์
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง
 - 3.1 ความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง
 - 3.2 จุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง
 - 3.3 ประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยตนเอง
 - 3.4 ประเภทและลักษณะของการเรียนรู้ด้วยตนเอง
4. งานวิจัยเกี่ยวกับบทเรียนวีดิทัศน์
5. หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ เรื่องการออกแบบรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี

1. เอกสารเกี่ยวกับการวิจัยและการพัฒนาทางการศึกษา

การวิจัยและการพัฒนาทางการศึกษา หมายถึง การวิจัยซึ่งเกิดจากความพยายามที่จะสร้างสรรค์ผลิตผลและกระบวนการบางอย่างตามหลักการเฉพาะและตามระเบียบวิธีการวิจัยที่สามารถรับรองคุณภาพและประสิทธิภาพของการผลิตผลและกระบวนการ เมื่อนำผลนั้นไปใช้ซึ่งรูปแบบการวิจัยและการพัฒนาเป็นการแก้ปัญหาทางด้านการศึกษางานบางประการ ซึ่งผู้ดำเนินโครงการจะต้องออกแบบสร้างสรรค์และพัฒนาผลผลิตด้วยการทดลองประเมินผล และป้อนข้อ

มุลย้อนกลับเพื่อปรับปรุงผลผลิตนั้นให้พัฒนาขึ้นทั้งด้านคุณภาพและประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด (เปรี๊อง กุมุท. 2519) ซึ่งแบ่งเป็นการวิจัยและพัฒนาระบบต่าง ๆ ได้ดังนี้

1. การวิจัยและพัฒนาระบบสื่อสาร เช่น ระบบสื่อการสอนรายบุคคล ระบบชุดการสอน และระบบสื่อประสม
2. การวิจัยและพัฒนาระบบการเรียนการสอน
3. การวิจัยและพัฒนาด้านการบริหารเทคโนโลยีการศึกษา
4. การวิจัยและพัฒนาด้านการบริการเทคโนโลยีการศึกษา
5. การวิจัยและพัฒนาด้านการประเมินและติดตามการบริหารและบริการเทคโนโลยีการศึกษา

1.1 ความเป็นมาของการวิจัยและพัฒนา

ตั้งแต่ปี ค.ศ. 1963 ได้มีการจัดตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนาทางการศึกษาขึ้น 11 แห่งทั้งประเทศสหรัฐอเมริกาด้วยมีวัตถุประสงค์คือ การฝึกกำลังนักวิชาการสาขาต่างๆ เพื่อทำงานวิจัยและพัฒนาในปัญหาการศึกษา โดยศูนย์แต่ละแห่งจะต้องทำการวิจัยพื้นฐานและการวิจัยประยุกต์ที่มีความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยและพัฒนาที่ศูนย์มีความสนใจหรือมุ่งหมายที่จะดำเนินการเป็นพิเศษโดยทั่วๆ เช่นไปศูนย์การบริการทางการศึกษาขั้นสูง (University of Oregon), ศูนย์การวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน (Stanford University), ศูนย์โครงสร้างรูปแบบโปรแกรมการศึกษา (University of California at Los Angeles) ฯลฯ

โดยศูนย์การวิจัยและพัฒนาเหล่านี้มักจะมีเจ้าหน้าที่ประจำอยู่จำนวนน้อย ส่วนใหญ่จะมีอาจารย์มาช่วยงาน และมีนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาที่ได้รับทุนผู้ช่วยวิจัยมาช่วยปฏิบัติงานซึ่งทำให้ได้รับประสบการณ์ภาคปฏิบัติสูงมาก และนอกจากนี้ห้องปฏิบัติการทางการศึกษาภูมิภาค (Regional educational laboratories) ก็มีการทำการวิจัยการพัฒนาทางการศึกษาอยู่ทั่วประเทศสหรัฐอเมริกา (ชูดา บุญถึง. 2542:11)

ดังนั้นการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา (Educational research and development หรือ R&D) จึงเป็นการพัฒนาการศึกษาโดยพื้นฐานการวิจัย (Research based educational development) เป็นกลยุทธ์หรือวิธีการสำคัญวิธีหนึ่งที่ยอมรับใช้ในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนาการศึกษา โดยเน้นหลักเหตุผลและตรรกวิทยาเป็นเป้าหมายหลัก คือ ใช้เป็นกระบวนการในการพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพของผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา (Educational Products) อันหมายถึงวัสดุ ทรัพยากรทางการศึกษา ได้แก่ หนังสือแบบเรียน ฟิล์ม สไลด์ เทปเสียง เทปโทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ และโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ฯลฯ ตลอดจนวิธีการและกระบวนการทางการศึกษา เช่น ระบบการสอนและเทคนิควิธีการสอนแบบต่างๆ (พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. 2531:21)

1.2 การดำเนินการวิจัยและพัฒนา

ได้มีนักศึกษาและนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงขั้นตอนของการวิจัย และพัฒนาไว้ดังนี้

บอร์กและแกลล์ (Borg and Gall, 1989: 784-795) ได้จัดลำดับขั้นตอนของการดำเนินการวิจัยและพัฒนา มี 10 ขั้นตอนคือ

ขั้นที่ 1 การวิจัยและรวบรวมข้อมูล

1.1 กำหนดผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่จะทำการพัฒนา

จำเป็นต้องกำหนดให้ชัดเจนว่าผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่จะวิจัย และพัฒนาคืออะไร โดยกำหนด (1) ลักษณะทั่วไป (2) รายละเอียดของการใช้และ (3) วัตถุประสงค์ของการใช้โดยเกณฑ์ในการเลือกกำหนดผลิตภัณฑ์ทางการศึกษาที่จะวิจัยและพัฒนามี 4 ประเด็นหลัก คือ

- (1) ตรงกับความต้องการอันจำเป็นหรือไม่
- (2) ความก้าวหน้าทางวิชาการมีพอเพียงที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่กำหนดหรือไม่

(3) บุคลากรที่มีอยู่มีลักษณะความรู้ และประสบการณ์ที่จำเป็นต่อการวิจัยและพัฒนานั้นหรือไม่

- (4) ผลิตภัณฑ์นั้นจะพัฒนาขึ้นในเวลาอันสมควรได้หรือไม่

1.2 รวบรวมข้อมูลและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เป็นการศึกษาทางทฤษฎีและงานวิจัย การสังเกตภาคสนามซึ่งเกี่ยวกับการใช้ผลิตภัณฑ์การศึกษาที่กำหนด และถ้ามีความจำเป็นผู้วิจัยและพัฒนาอาจต้องการศึกษาวิจัยขนาดเล็กเพื่อหาคำตอบซึ่งทฤษฎีและงานวิจัยที่มีอยู่ไม่สามารถตอบได้ก่อนที่จะเริ่มทำการศึกษาต่อไป

ขั้นที่ 2 วางแผนการวิจัยและพัฒนา

2.1 กำหนดวัตถุประสงค์ของการใช้ผลิตภัณฑ์

2.2 ประมาณการค่าใช้จ่ายกำลังคนและระยะเวลาที่ต้องใช้ เพื่อศึกษาความเป็นไปได้

2.3 พิจารณาผลสืบเนื่องจากผลิตภัณฑ์

ขั้นที่ 3 พัฒนารูปแบบขั้นตอนของผลิตภัณฑ์

เป็นขั้นตอนการออกแบบและจัดทำผลิตภัณฑ์การศึกษาตามที่วางไว้

เช่น ถ้าเป็นโครงการวิจัยและพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมระยะสั้นก็ต้องออกแบบโครงสร้างหลักสูตร เตรียมแผนการดำเนินงาน คู่มือฝึกอบรม เอกสารในการฝึกอบรม และเครื่องมือการประเมินผล

ขั้นที่ 4 ทดลองหรือทดสอบผลิตภัณฑ์ ครั้งที่ 1

โดยการนำผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบจัดเตรียมไว้ในขั้นที่ 3 ไปทดลองใช้เพื่อหาคุณภาพขั้นต้นในโรงเรียน 1-3 โรงเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่างกลุ่มเล็ก 6-12 คน ประเมินผลโดยการใช้แบบสอบถาม การสังเกต และการสัมภาษณ์แล้วรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์

ขั้นที่ 5 ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ ครั้งที่ 1

นำข้อมูลและผลการทดลองใช้จากขั้นตอนที่ 4 มาพิจารณาปรับปรุง

ขั้นที่ 6 ทดลองหรือทดสอบผลิตภัณฑ์ ครั้งที่ 2

ขั้นตอนนำผลิตภัณฑ์ที่ปรับปรุงไปทดสอบเพื่อทดสอบคุณภาพตามวัตถุประสงค์โรงเรียนจำนวน 5-15 โรงเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่าง 30-100 คน ประเมินผลเชิงปริมาณในลักษณะ Pre-test กับ Post-test แล้วนำผลไปเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของการใช้ผลิตภัณฑ์อาจมี กลุ่มควบคุม กลุ่มทดลองถ้าจำเป็น

ขั้นที่ 7 ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ ครั้งที่ 2

นำข้อมูลและผลจากการทดลองใช้จากขั้นที่ 6 มาพิจารณาและปรับปรุง

ขั้นที่ 8 ทดลองหรือทดสอบผลิตภัณฑ์ ครั้งที่ 3

ขั้นตอนนี้ นำผลิตภัณฑ์ที่ปรับปรุงไปทดลองเพื่อทดสอบคุณภาพใช้งานของผลิตภัณฑ์ โดยใช้ตามลำพังในโรงเรียน 10-13 โรงเรียน ใช้กลุ่มตัวอย่าง 40-200 คน ประเมินผลโดยการใช้แบบสอบถาม การสังเกตและการสัมภาษณ์แล้วรวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์

ขั้นที่ 9 ปรับปรุงผลิตภัณฑ์ ครั้งที่ 3

นำข้อมูลและผลการทดลองขั้นที่ 8 มาพิจารณาปรับปรุงเพื่อผลิตและเผยแพร่ต่อไป

ขั้นที่ 10 เผยแพร่และนำไปใช้

เป็นการเสนอรายงานเกี่ยวกับผลการวิจัย และพัฒนาผลิตภัณฑ์ในที่ประชุมสัมมนาทางวิชาการหรือวิชาชีพ ส่งไปลงเผยแพร่ทางวิชาการและติดต่อกับหน่วยงานทางการศึกษาเพื่อจัดทำผลิตภัณฑ์ทางการศึกษา เผยแพร่ไปใช้ในโรงเรียนต่างๆ หรือติดต่อบริษัทเพื่อผลิตและจำหน่ายต่อไป

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523 : 103) ได้แบ่งขั้นตอนการพัฒนาการผลิตซึ่งมีด้วยกัน 10 ขั้นตอน ดังนี้

- ขั้นตอนที่ 1 กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์
- ขั้นตอนที่ 2 กำหนดหน่วยการสอน
- ขั้นตอนที่ 3 กำหนดหัวเรื่อง
- ขั้นตอนที่ 4 กำหนดมโนทัศน์/หลักการ
- ขั้นตอนที่ 5 กำหนดวัตถุประสงค์
- ขั้นตอนที่ 6 กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้
- ขั้นตอนที่ 7 กำหนดแบบประเมินผล
- ขั้นตอนที่ 8 เลือกและผลิตสื่อการสอน
- ขั้นตอนที่ 9 ทดสอบประสิทธิภาพโดยการทดลองและปรับปรุงแก้ไข
 - 9.1 แบบเดี่ยว
 - 9.2 แบบกลุ่ม
 - 9.3 ภาคสนาม

ขั้นตอนที่ 10 นำไปใช้

อย่างไรก็ตามการวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา ไม่ใช่ทดแทนการวิจัย ทางการศึกษา แต่เป็นเทคนิควิธีที่เพิ่มศักยภาพของการวิจัยการศึกษา ให้มีผลต่อการจัดการทางการศึกษา คือ เป็นตัวเชื่อมเพื่อแปลงไปสู่ผลผลิตทางการศึกษาที่ใช้ประโยชน์จริงในโรงเรียนทั่วไป ดังนั้น การใช้กลยุทธ์การวิจัยและพัฒนาทางการศึกษา เพื่อปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือเพื่อพัฒนาการศึกษาจึงเป็นการใช้ผลจากการวิจัยทางการศึกษา

2. เอกสารเกี่ยวกับวีดิทัศน์

2.1 ความหมายของวีดิทัศน์

อัมพร น้อยสุวรรณ (2540) ได้สรุปว่า “วีดิทัศน์” หมายถึงวัสดุที่ทำการบันทึกหรือเก็บสัญญาณภาพและเสียงไว้ในรูปแบบเส้นแรงแม่เหล็กที่ทำให้เกิดภาพเคลื่อนไหวปรากฏบนจอเครื่องรับได้เป็นภาพเคลื่อนไหวที่มีความสวยงามเหมือนธรรมชาติ ทำให้ผู้ดูเกิดการรับรู้และเรียนรู้ได้

เทปวีดิทัศน์ หมายถึง วัสดุบันทึกหรือเก็บภาพสัญญาณภาพและเสียง หรือข้อมูลอื่นใดที่ต้องการเก็บไว้ในรูปแบบของเส้นแรงแม่เหล็ก มีลักษณะคล้ายกับเทปบันทึกเสียง เนื้อเทปทำวีดิทัศน์ทำด้วยสาร Polyester บาง แต่เหนียว ไม่ยืด หรือหดได้ง่าย ด้านล่างฉาบด้วยสาร Antistatic Carbon เพื่อป้องกันไฟฟ้าสถิตย์ที่จะเกิดขึ้นบนเนื้อเทปวีดิทัศน์ขณะเดินผ่านหัวแม่เหล็ก

วีดิทัศน์ หมายถึง วัสดุที่สามารถใช้บันทึกภาพและเสียงไว้ได้พร้อมกันในแถบเทป ในรูปแบบของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าและยังสามารถลบแล้วบันทึกลงใหม่ได้เช่นเดียวกับเทปบันทึกเสียง โดยแบ่งเป็นวัสดุคือ แถบวีดิทัศน์ และอุปกรณ์เครื่องเล่นวีดิทัศน์

2.2 ประเภทของรายการวีดิทัศน์

รายการวีดิทัศน์ส่วนใหญ่จะมีลักษณะคล้ายๆ กัน โดย กิดานันท์ มลิทอง (2535 :143) ได้สรุปประเภทของรายการวีดิทัศน์ไว้เป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ ดังนี้

1. รายการวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา (Educational Television : ETV) เป็นรายการโทรทัศน์ที่จัดขึ้น โดยมีจุดมุ่งหมายให้ความรู้กับประชาชนทั่วไปทุกระดับ ซึ่งเป็นการให้ความรู้ทั่วๆ ไปในด้านต่างๆ เช่น สิ่งแวดล้อม วิชาการ ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม กฎหมาย ส่งเสริมแนะนำความรู้และเทคโนโลยีใหม่ๆ ในการเลี้ยงชีพ

2. รายการวีดิทัศน์เพื่อการสอน (Instructional Television : ITV) เป็นรายการที่จัดขึ้นตามหลักสูตรทั้งการศึกษาในระบบและนอกระบบโรงเรียน เพื่อเสนอบทเรียนให้แก่ผู้เรียนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง การเรียนการสอนมีลักษณะคล้ายกับในห้องเรียนที่ครูสอนจริงๆ

3. รายการวีดิทัศน์เพื่อการค้า (Commercial Television : CTV) เป็นรายการเพื่อความบันเทิงและธุรกิจโฆษณา รายการที่ออกอากาศส่วนใหญ่มุ่งต่อประชาชนทั่วไปทุกระดับ และขึ้นอยู่กับความพอใจของผู้ให้ความอุปถัมภ์รายการ

2.3 รูปแบบของรายการวีดิทัศน์เพื่อการศึกษา

สำหรับขอบเขตของรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ยังแบ่งลักษณะได้ 3 ประเภท

1. รายการวีดิทัศน์เพื่อการศึกษาปกติ (Formal Educational Programmed) เป็นรายการที่เน้นระบบการเรียนการสอนเป็นหลัก ไม่ว่าจะเป็นระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษา หรือระดับอุดมศึกษา

2. รายการวีดิทัศน์เพื่อศึกษานอกระบบโรงเรียน (Non- Formal Educational Programmed) เป็นรายการเพื่อให้ความรู้ และสาระประโยชน์ต่างๆ แก่ประชาชน ผู้ไม่มีโอกาสเข้ารับการศึกษาระบบโรงเรียนโดยตรง

3. รายการวีดิทัศน์เพื่อการศึกษาทั่วไป (Informal Educational Programmed) เป็นรายการเพื่อให้ความรู้แก่ประชาชนทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นสารคดีทั่วไป ภาษา วิทยาศาสตร์ การแพทย์ เกษตรกรรม ฯลฯ

สุรัชย์ สิกขาบัณฑิต (2528: 41-46) กล่าวว่าไว้ว่ารูปแบบของรายการวิทยุทัศน์เพื่อการศึกษาก็คือเป็นการให้ความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นเนื้อหาในหลักสูตรการเรียนการสอนหรือความรู้ทั่วไป ไปเกี่ยวกับการดำเนินชีวิต จำแนกออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. รายการเพื่อการศึกษาในระบบโรงเรียน เช่น รายการวิทยุและโทรทัศน์การสอนที่ใช้สอนตามสถานศึกษาต่างๆ
2. รายการเพื่อศึกษานอกระบบโรงเรียน เช่น รายการวิทยุและโทรทัศน์ของมหาวิทยาลัยเปิด
3. รายการเพื่อการศึกษาทั่วไปเป็นรายการที่สร้างขึ้นเพื่อกลุ่มเป้าหมายที่เป็นประชาชนทั่วไป เพื่อเพิ่มพูนความรู้ ส่งเสริมการดำเนินชีวิตที่ดี เช่น รายการข่าวเกษตรกร รายการบ้านนี้มีคำตอบ รายการบ้านเลขที่ 5 เป็นต้น

ลัดดา ศุขปริติ (2522: 104-105) ได้แบ่งประเภทของรายการโทรทัศน์ไว้ 13 ประเภท คือ

1. รายการโทรทัศน์เพื่อการค้า (Commercial Television Program) คือ รายการโทรทัศน์ที่มีจุดมุ่งหมายในการโฆษณาสินค้า ซึ่งอาจอยู่ในรูปแบบของรายการต่างๆ เช่น รายการบันเทิงที่ส่งออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ทั่วๆ ไป
2. รายการบรรยาย (Direct Teaching) เป็นรายการที่มีผู้มาปรากฏตัวพูดคุยกับผู้ชมเพียงคนเดียวคล้ายๆ กับรายการสอนตรง เพียงแต่ประเภทแรกนั้นเน้นในเรื่องของการเรียนการสอนเป็นหลัก แต่ประเภทนี้จะเน้นการให้ความรู้ความคิดทั่วๆ ไป แก่ผู้ชมมากกว่า
3. รายการสัมภาษณ์ (Interview) เป็นรายการที่ใช้วิธีการนำเอาข้อสนทนาจากบุคคลบางคนออกมาโดยผ่านคำถามและคำตอบ เสมือนเป็นการแสวงหาความจริงในนามของผู้ชม การสัมภาษณ์ทางโทรทัศน์นั้นผู้ชมสามารถได้ยินทั้งเสียง เห็นภาพที่ก่อให้เกิดการรับรู้ในความรู้สึก สีนัยของผู้ร่วมรายการ ตลอดจนเหตุการณ์อื่นประกอบการสัมภาษณ์นั้น
4. รายการสนทนา (Talk Show) เป็นรายการที่มีผู้ร่วมรายการตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมสนทนาในประเด็นที่เป็นที่สนใจในขณะนั้น โดยมีผู้ดำเนินการเป็นผู้นำการสนทนาเชื่อมโยงประเด็นควบคุมการสนทนาให้เป็นไปด้วยดี รายการนี้จะต่างจากรายการสัมภาษณ์ตรงที่รายการสัมภาษณ์เน้นการถามและตอบมากกว่า ในขณะที่รายการสนทนาจะเน้นการแสดงความคิดเห็น
5. รายการข่าว (Newscast) เป็นการเสนอรายงานเหตุการณ์ที่เป็นที่สนใจของประชาชนหรือมีผลกระทบต่อประชาชน โดยจะเสนอให้เป็นปัจจุบันหรือทันทีที่เกิดเหตุการณ์นั้นขึ้น
6. รายการสอนแบบจุลภาค การสอนแบบจุลภาคเป็นการสอนในสถานการณ์แบบย่อ

ส่วนในห้องเรียนแบบง่าย ๆ ที่สามารถควบคุมได้ทุกระบวนการ โดยใช้นักเรียนเพียง 5-6 คน และใช้เวลาประมาณ 5-15 นาที เป็นการฝึกทักษะต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในสถานการณ์จริงต่อไป

7. รายการสถานการณ์จำลอง เป็นการนำเอาเทปโทรทัศน์มาใช้เพื่อบันทึกสถานการณ์ต่าง ๆ ที่สร้างขึ้นเพื่อการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียนให้เหมาะสมกับงานในสาขานั้นๆ

8. รายการสารคดี การสารคดีคือ การอธิบายข้อเท็จจริง โดยมีการแสดงประกอบในบางส่วนหรือทั้งหมด โดยมุ่งให้ผู้ชมทราบวิธีการดำเนินงานตามลำดับขั้น โทรทัศน์เป็นสื่อที่ดีมากสำหรับการสารคดีเพราะสามารถเห็นภาพ และได้ยินเสียงอีกทั้งสามารถทำภาพขนาดต่างๆ เพื่อความชัดเจนในการชมได้

9. รายการสารคดี เป็นรายการเพื่อการเล่าเรื่องราวที่น่าสนใจให้แก่ผู้ชมเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง สารคดีนั้นควรจะให้ความรู้ ความเพลิดเพลิน เรื่องอารมณ์ และการโน้มน้าวจิตใจ สารคดีทางโทรทัศน์สามารถเสนอได้หลายรูปแบบ เช่น ภาพยนตร์หรือเทปโทรทัศน์

10. รายการเกม หรือทายปัญหา (Game Show or Quiz Show) เป็นรายการหนึ่งที่ใช้ได้ดีในการจัดทำรายการให้ความรู้แก่ผู้ร่วมรายการ รายการประเภทนี้จะเป็นการแข่งขัน อาจจะเป็นรายการบุคคลหรือทีมก็ได้ โดยมีพิธีกรเป็นผู้ดำเนินการ

11. รายการดนตรีและร่ายรำ ในรายการดนตรีและร่ายรำ เป็นการเสนอภาพที่ปรากฏในแง่ของผลของภาพ เช่น การจัดองค์ประกอบภาพ การใช้เงาในการตกแต่งภาพ ตลอดจนการเคลื่อนไหวต่างๆ และในแง่ของการให้ข่าวสาร เช่น เทคนิคการใช้นิ้วมือกับเครื่องดนตรี การเคลื่อนไหวของมือและเท้าในการร่ายรำ เป็นต้น

12. รายการละคร เป็นการผสมผสานระหว่างความสามารถในการเขียนบท การจัดฉาก การถ่ายภาพ ตลอดจนการให้แสงและเสียงประกอบการแสดงละครโทรทัศน์จะแสดงให้เห็นถึงปฏิภานของตัวละครได้ดี แต่การนำเสนอรายการแบบนี้เป็นที่น่าสนใจของผู้ชม แต่ในขณะเดียวกันก็เป็นรายการที่ยากที่สุดในการผลิต ต้องอาศัยความสามารถสูงมาก

13. รายการแม็กกาซีน (Magazine Programmed) เป็นรายการที่ใช้รูปแบบในการนำเสนอแบบเดียวกับนิตยสารคือ ในรายการเดียวกันจะประกอบไปด้วยส่วนย่อยๆ หลายเหตุการณ์ โดยทั่วๆ ไป มักจะเป็นเรื่องในแนวเดียวกัน และจุดเด่นของรายการประเภทนี้คือ ความสามารถในการเชื่อมโยงส่วนย่อยต่างๆ เข้ามาเป็นรายการเดียวกันอย่างสอดคล้อง

เกศินี โชติกเสถียร (2523: 131) ได้อธิบายถึงรูปแบบการผลิตรายการวิดิทัศน์เพื่อการศึกษาโดยจำแนกออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

1. รูปแบบรายการวิดิทัศน์ที่ผลิตขึ้นเพื่อการสอน (Teaching Format) เป็นกลุ่มรายการที่ใช้เพื่อการสอนตามหลักสูตร รูปแบบรายการมีบทบาทในเชิงสอนมากกว่าการจูงใจ การผลิตรายการวิดิทัศน์ในลักษณะนี้จะง่ายกว่าแบบอื่นๆ

2. รูปแบบรายการเพื่อการเรียน (Learning Format) เป็นกลุ่มรายการวิทัศน์ที่มุ่งใช้เพื่อการสอนตามหลักสูตร แบบกลุ่มแรกก็ได้ หรืออาจใช้เพื่อการศึกษาทั่วไปก็ได้แต่เป็นรายการที่ต้องสร้างแรงจูงใจแก่ผู้ชมมากขึ้น ต้องให้ผู้ชมสนใจอยากติดตาม โดยผู้ชมไม่รู้สึกรายการที่ผลิตขึ้นมาสอนตนเองแต่กลับรู้สึกว่าเป็นรายการวิทัศน์ที่มีประโยชน์ น่าเรียน น่ารู้ และเต็มใจชมโดยตลอด การผลิตรายการวิทัศน์ในรูปแบบนี้ต้องการความประณีต และใช้เทคนิควิธีการที่มีประสิทธิภาพสูง

3. รูปแบบรายการเพื่อการเผยแพร่ข่าวสาร (Information Format) เป็นกลุ่มรายการที่มุ่งใช้เป็นสื่อสารสนเทศแก่ประชาชนทั่วไป เพื่อสนองความใคร่รู้ เพื่อความทันต่อเหตุการณ์ และสามารถปรับตัวเองเข้ากับความจริงก้าวหน้าของสังคมได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม รายการวิทัศน์ในรูปแบบนี้ต้องสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ชมมากที่สุด

จะเห็นได้ว่ารูปแบบของรายการวิทัศน์เพื่อการศึกษา มีอยู่หลายรูปแบบที่แตกต่างกันในลักษณะของรายการที่น่าสนใจ เพื่อให้ผู้ชมได้มองเห็นในลักษณะเด่นของรูปแบบนั้นๆ ในการผลิตรูปแบบรายการวิทัศน์ที่มีคุณภาพและมีประโยชน์ จะต้องมีการกำหนดไว้ว่ารายการนั้น ทำเพื่อใคร ได้รับประโยชน์บ้าง มีวัตถุประสงค์ของรูปแบบรายการวิทัศน์อย่างไร

2.4 การผลิตรายการวิทัศน์เพื่อการศึกษา

การผลิตรายการวิทัศน์เพื่อการศึกษา ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพจะต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายๆ ฝ่ายด้วยกันที่เกี่ยวข้อง ต้องมีการวางแผนที่ดีมีขั้นตอนในการผลิตเพื่อให้ได้รายการวิทัศน์ที่ดีและสอดคล้องกับเนื้อหา หลักสูตรและความต้องการของผู้สอนอย่างถูกต้องสมบูรณ์ ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามเนื้อหาที่กำหนดไว้ในรายการวิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง จึงมีผู้กล่าวถึงขั้นตอนการผลิตวิทัศน์ไว้ ดังนี้

พินิต วัฒนโธ (2520: 19-20) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการผลิตโทรทัศน์การสอนไว้ว่า ขั้นตอนการผลิตบทเรียนโทรทัศน์ตามหลักสูตรนั้น จะต้องร่วมมือกันอย่างใกล้ชิดระหว่างฝ่ายผลิตหรือฝ่ายเทคนิคกับฝ่ายหลักสูตร หรือฝ่ายวิชาการในขั้นต้นคือ การวางแผนทางฝ่ายหลักสูตรจะต้องวิเคราะห์และกำหนด คือ

1. กำหนดจุดมุ่งหมายที่แน่นอนของบทเรียนให้ชัดเจนว่า เมื่อนักเรียนเรียนจบแล้ว นักเรียนจะได้อะไรหรือทำอะไรบ้างตามเป้าหมาย
2. กำหนดเนื้อหาวิชาของบทเรียนว่าครอบคลุมสิ่งใด และจะสนองจุดมุ่งหมายของบทเรียนเพียงใด จะเรียบเรียงเนื้อหาวิชาในลักษณะใด จึงพร้อมที่จะถ่ายทอดออกมาเป็นภาพและเสียงหรือ รายการบนจอโทรทัศน์ได้
3. วิเคราะห์ผู้เรียนในกลุ่มและวัย ที่จะเป็นผู้รับบทเรียนวิทัศน์ เช่น วัย ความ

สามารถ ความรู้พิเศษ ความสนใจ พื้นฐานทางวัฒนธรรม และอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ในการทำบทเรียนให้เหมาะสม

4. การเรียนครูจะต้องทำอย่างพิถีพิถันโดยปกติเราจะเลือกครูที่สอนเก่ง แต่ก็ต้องระวังครูที่สอนเก่งนั้นบางครั้งอาจสอนได้ไม่ดีเท่ากับการสอนหน้าห้องนอกจากนั้นบุคลิกลักษณะของครูต้องเหมาะสมกับธรรมชาติของวิชาที่สอนด้วย การคัดเลือกครูที่จะสอนบทเรียนทางเทปวิธีทัศน์จึงเป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง

เมื่อกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหา ผู้เรียน และคัดเลือกผู้สอนแล้วจะต้องดำเนินการต่อไปนี้

1. กำหนดขั้นตอนของการสอน
2. จัดเตรียมอุปกรณ์สำหรับบทเรียนให้ครบถ้วน
3. เตรียมเอกสารประกอบบทเรียน

ตลอดระยะเวลาของการเตรียมการทั้งหมดนี้ ฝ่ายผลิตรายการจะต้องคอยถามและให้คำแนะนำชี้แจงโดยเฉพาะในเรื่องวิธีเสนอบทเรียน การวางขั้นตอนในลักษณะของความต่อเนื่องของบทเรียนทั้งภาพและเสียงเป็นขั้นตอนต่อไป ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความสะดวก ความแน่นอน ในการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา เมื่อเขียนบทโทรทัศน์แล้วอาจจะมีการตรวจทานร่วมกันเพื่อสะดวกในการผลิตและความถูกต้องในทางวิชาการ จากนั้นก็เป็นขั้นตอนในการผลิตตลอดจนการประเมินผลทั้งฝ่ายผลิตและฝ่ายวิชาการ หากพบว่ามีส่วนบกพร่องในส่วนใดควรแก้ไขหรือปรับปรุงให้ทันสมัยอยู่เสมอ

นิพนธ์ ศุภศรี และขจีรัตน์ ปิยะกุล (2528:76-78) กล่าวถึงขั้นตอนการผลิตรายการวิธีทัศน์เพื่อการศึกษาไว้ 13 ขั้นตอน คือ

1. กำหนดจุดประสงค์และเป้าหมายที่ชัดเจน ต้องรู้จักจุดประสงค์ของเรื่องที่ต้องการรู้ประเภทของผู้ชมและรู้วิธีการที่จะใช้สอนในห้องเรียน
2. การรวบรวมข้อมูลและเอกสาร เป็นการรวบรวมสำหรับการจัดผลิตรายการโทรทัศน์ ตรวจสอบความถูกต้อง รวมทั้งคุณภาพและปริมาณ ซึ่งขั้นตอนนี้มีความมาก
3. การคัดเลือกข้อมูลและเอกสาร หลังจากที่ได้รวบรวมและตรวจสอบข้อมูลและเอกสารทั้งหมดแล้วนำมาคัดเลือกเอาแต่เฉพาะที่เหมาะสมที่จะใช้ในการทำรายการ
4. การเขียนบทโทรทัศน์ เป็นการเรียบเรียงและจัดเนื้อหารายการ ซึ่งควรจะมีการเตรียมตั้งแต่ในระยะแรก
5. การเตรียมบันทึกเทปโทรทัศน์ เป็นการจัดทำตารางในการบันทึกและจัดเจ้าหน้าที่ประจำแต่ละงาน และต้องแน่ใจว่าเจ้าหน้าที่แต่ละคนทราบงานในหน้าที่ดี
6. งานศิลป์ เป็นการเตรียมงานประเภทศิลป์สำหรับหัวเรื่อง แผ่นภาพพลิก ฉาก และอุปกรณ์

7. เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการสาธิต การทดลอง ก่อนการบันทึกจะต้องแน่ใจว่าสิ่งต่างๆ ที่จะใช้ในการสาธิตจะต้องมีพร้อม

8. การบันทึกเทปโทรทัศน์ ก่อนการบันทึกเทปควรตรวจสอบเครื่องมือและต่อสายทั้งหมดให้เรียบร้อยโดยเฉพาะเมื่อมีการบันทึกนอกสถานที่ เพื่อป้องกันความผิดพลาดที่อาจเกิดขึ้นได้

9. การตัดต่อ หลังจากบันทึกเทปแล้วนำมาเรียบเรียงตัดต่อ เพื่อให้เรื่องดำเนินไปอย่างต่อเนื่องเหมาะสมตามที่กำหนดไว้ไม่ก่อความรำคาญให้กับผู้ชม

10. การบันทึกเสียง ขั้นตอนนี้เป็นกรบันทึกเสียงเกี่ยวกับการบรรยาย คนตรี และเสียงประกอบอื่นๆ

11. การตรวจแก้ไขก่อนนำไปใช้เป็นการตรวจแก้ไขเล็กๆ น้อยๆ

12. การนำรายการไปใช้เป็นการเสนอรายการให้ผู้ชมดู

13. การประเมินผลรายการ รายการที่จัดขึ้นต้องมีการประเมินผลเป็นระยะๆ เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของรายการ

รัชชชัย สันคติประภา (2529: 13-19) ได้เสนอขั้นตอนการผลิตรายการวิทยุทัศน์ไว้ 13 ขั้นตอน

1. การวางแผน (Planning) เป็นขั้นที่ผู้ผลิตรายการจะต้องคำนึงถึงปัจจัยต่างๆ ในการผลิตรายการ เช่น เนื้อหา เวลา ค่าใช้จ่าย ผู้ร่วมงาน และสิ่งต่อไปนี้คือ

1.1 กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการผลิตให้ชัดเจน

1.2 กำหนดหัวข้อเรื่องให้กระชับรัดกุม

1.3 กำหนดบุคคลเป้าหมายว่าเป็นใครบ้าง

1.4 มีการประชุมร่วมกันของเจ้าหน้าที่ฝ่ายต่างๆ ทั้งนี้เพื่อความเข้าใจร่วมกันในวัตถุประสงค์และเป้าหมายของรายการเทปวิทยุทัศน์ครั้งนี้ นอกจากนี้เจ้าหน้าที่ทุกคนจะต้องทราบถึงหน้าที่รับผิดชอบของตนอย่างชัดเจน

1.5 กำหนดตารางการดำเนินงานว่าในแต่ละขั้นตอนจะใช้เวลาเท่าใด เช่น เวลาในการผลิตรายการนี้มีกี่วัน เริ่มต้นและสิ้นสุดเมื่อใด รายการนี้จะให้นำเสนอเมื่อใด

2. รวบรวมเอกสารและรายงานการวิจัย (Collection of Materials and Research) ในขั้นนี้ เป็นขั้นที่ผู้ผลิตรายการ รวบรวมตำรา เอกสาร รายงานการวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องและอาจเป็นภาพยนตร์ สไลด์ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา เพื่อนำมาประกอบในการผลิตวิทยุทัศน์ชุดดังกล่าวได้

3. คัดเลือกเอกสารชุดต่างๆ (Selection of Materials) ตำราเอกสาร รายงานการวิจัยต่างๆ ตลอดจนภาพยนตร์ และสไลด์ที่รวบรวมมาจากขั้นก่อนนั้น ในขั้นนี้จะเป็นขั้นนำเอกสารต่างๆ ดังกล่าวมาคัดเลือกเฉพาะที่เกี่ยวข้องและจำเป็นจะต้องใช้ในการเขียนบท

ส่วนที่ไม่เกี่ยวข้องก็แยกต่างหาก แต่ก็ไม่ควรที่จะทิ้งไปหรือส่งคืน ควรเก็บไว้ก่อน หากมีความจำเป็นต้องใช้จะได้สามารถหยิบใช้ได้ทันที

4. เขียนบทรายการวิดิทัศน์ (Scenario writing) บท (Scenario) หรือที่เรียกสั้นๆ ว่า Script นั้นหมายถึง เอกสารที่เขียนขึ้นเพื่อใช้ในการถ่ายทำเทปวิดิทัศน์ ซึ่งประกอบด้วย ถ้อยคำ ลักษณะและบทบาทของภาพและเสียง โดยทั้งสามส่วนนี้จะแสดงความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เอกสารต่างๆ ตลอดจนภาพยนตร์ที่ได้รับการคัดเลือกมาแล้วนี้ ผู้เขียนจะนำสิ่งเหล่านี้มากำหนดเป็นภาพและเสียงเป็นเรื่องราว ตามที่ได้กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์

5. การเตรียมการเพื่อการบันทึกการวิดิทัศน์ (Preparation For Video Recording) ในขั้นนี้ เป็นขั้นที่ต้องเตรียมเพื่อการบันทึกภาพ ตามตารางที่ได้กำหนดไว้ วัสดุและอุปกรณ์ที่จะใช้มีอะไรบ้าง ใครเป็นผู้รับผิดชอบบ้าง และจะถ่ายทำที่ไหน จะถ่ายทำในห้องสตูดิโอ หรือนอกสถานที่ หากมีการถ่ายทำนอกสถานที่ก็ควรจะหาผู้ไปดูสถานที่ที่จะถ่ายทำ และนัดหมายกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการแสดงประกอบฉากหรือมีหน้าที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการ

วัสดุที่จะต้องใช้ในการผลิตรายการวิดิทัศน์ ซึ่งควรจะเตรียมได้แก่ กล้องวิดิทัศน์ (Video Camera) เครื่องบันทึกเทปวิดิทัศน์ (Video Tape Recorder) เทปวิดิทัศน์ (Video Tape) เครื่องบันทึกเสียง (Tape Recorder) เทปเสียง (Audio Tape) อุปกรณ์แสงไฟ (Lighting Equipment) จอโทรทัศน์ (TV Monitor) ไมโครโฟน (Microphone) ขาตั้งกล้อง (Tripod) สายที่ต่อต่างๆ (Cables and Connectors)

6. การเตรียมการเกี่ยวกับศิลปกรรม (Art Work) ในการผลิตรายการวิดิทัศน์ จำเป็นจะต้องมีงานเกี่ยวกับศิลปะกรรม เช่น ชื่อเรื่อง ชื่อผู้ร่วมผลิตรายการ ภาพวาด วัสดุกราฟิก แผนภูมิ แผนภาพ แผนสถิติ ตลอดจนสิ่งประกอบฉากต่างๆ

7. การเตรียมอุปกรณ์ และวัสดุสำหรับการสาธิต (Equipment and Material for Demonstration) ในกรณีที่มีการสาธิต หรือมีการใช้วัสดุอุปกรณ์แสดงในเนื้อหา นั้น ผู้ผลิตควรคำนึงว่ามีวัสดุอะไรบ้างที่ต้องใช้ประกอบการสาธิต จะหาวัสดุอุปกรณ์เหล่านั้นได้มาจากที่ไหนบ้าง ควรเตรียมวัสดุอุปกรณ์เหล่านั้นให้เรียบร้อยก่อนที่จะดำเนินการถ่ายทำ

8. การบันทึกภาพ (Video Recording) เมื่อทุกสิ่งทุกอย่างได้เตรียมเรียบร้อยแล้ว ก็ถึงเวลาที่ต้องบันทึกภาพต่างๆ ตามเนื้อหาในบทวิดิทัศน์

9. การตัดต่อ (Editing) หลังจากบันทึกภาพได้ตามความต้องการแล้วให้นำภาพต่างๆ มาตัดต่อเป็นเรื่องราวตามที่ได้เขียน Script ไว้โดยใช้เครื่องตัดต่อภาพ (Editing Machine)

10. การบันทึกเสียง (Sound Recording) ในขั้นนี้เป็นขั้นที่เสียงต่างๆ จะถูกบันทึกเข้าไปในเทปวิดิทัศน์ตามบทนั้น เช่น เสียง คำบรรยาย ดนตรีประกอบ และเสียงอื่นๆ

11. การทดลองฉาย (Preview) เมื่อวิดิทัศน์ได้ถูกตัดต่อและบันทึกเสียงต่างๆ ตามบท

ที่กำหนดไว้แล้ว นำวิดิทัศน์ดังกล่าวมาเสนอรายการให้ผู้ร่วมงานฝ่ายต่างๆ ได้ชมพร้อมกัน ทั้งนี้เพื่อเป็นการตรวจสอบและวิจารณ์อีกครั้งหนึ่ง เพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง

12. การนำไปใช้ (Utilization of Program) เมื่อวิดิทัศน์ดังกล่าวได้เสนอให้บุคคลที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนกลุ่มตัวอย่างของบุคคลเป้าหมายชม และแก้ไขเรียบร้อยแล้ว เราก็ให้นำเอาวิดิทัศน์ดังกล่าวไปเสนอกับกลุ่มเป้าหมายซึ่งอาจจะเป็นการเสนอในห้องเรียนหรือห้องอบรม

13. การประเมินผล (Evaluation) เมื่อทำการฉายวิดิทัศน์ดังกล่าวเสร็จสิ้นลงแล้วนั้น ก็ควรมีการประเมินผลเพื่อทำให้ทราบว่า กลุ่มเป้าหมายมีความเข้าใจในเนื้อหาหรือไม่ อย่างไรก็ตาม นอกจากนั้นกลุ่มเป้าหมายมีความคิดอย่างไรเกี่ยวกับการถ่ายทำ การแสดง การสาธิต(ถ้ามี) การดำเนินเนื้อหา การติดต่อ ศิลปะกรรม ดนตรี และเสียงประกอบ ซึ่งผลจากการประเมินนี้ผู้ผลิตก็สามารถนำไปใช้ปรับปรุงรายการวิดิทัศน์ และอาจใช้เป็นแนวทางในการผลิตวิดิทัศน์ในเรื่องอื่นๆ ต่อไป

สุรัชย์ ลิกขาบัณฑิต (2528: 26-28) ได้กล่าวถึงการดำเนินการในการผลิตรายการโทรทัศน์ ซึ่งสามารถแบ่งได้เป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ๆ ดังนี้

1. การวางแผนผลิตรายการ เป็นขั้นตอนแรกที่มีความสำคัญมากเพราะการวางแผนที่ดีย่อมส่งผลถึงรายการที่จะผลิตออกมาด้วย ขั้นตอนของการวางแผนการผลิต คือ

1.1 ศึกษาจุดมุ่งหมายและเป้าหมายจากเนื้อหาในหลักสูตรนั้นๆ แล้วนำเนื้อหา มาวิเคราะห์กำหนดกลุ่มเป้าหมาย(Target Group) และจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมเพื่อให้สามารถวัดได้ และควรกำหนดวิธีการนำไปใช้ด้วยว่าจะนำไปใช้ในการสอนลักษณะใด เช่น นำบทเรียนอธิบายเนื้อหาบทเรียนหรือสรุปบทเรียน

1.2 รวบรวมทรัพยากรและศึกษาอุปสรรคในการผลิต ทั้งสองสิ่งนี้จะต้องทำความเข้าใจ โดยจะต้องศึกษาว่ามีแหล่งทรัพยากรที่จำเป็นต้องใช้ในกระบวนการผลิตอะไรบ้าง มีเพียงพอหรือไม่ ในกรณีที่ไม่จะมีจะหาได้จากแหล่งใดและจะอย่างไร เช่น เครื่องมือ วัสดุและอุปกรณ์ บุคลากร งบประมาณ เป็นต้น

1.3 เขียนหัวข้อเนื้อหาและเลือกแบบการนำเสนอ ผู้ผลิตรายการจะต้องนำเนื้อหาจากตำราเรียนมาเขียนเป็นแบบการนำเสนอที่เหมาะสมกับลักษณะสื่อโทรทัศน์ รูปแบบการนำเสนอทางโทรทัศน์ที่นิยม ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบอภิปราย แบบบรรยาย แบบนาฏการ และแบบบรรยายภาพ (โดยไม่เห็นตัวผู้บรรยาย)

2. การเตรียมการผลิตรายการ มีขั้นตอน ดังนี้

2.1 เขียนบท (Script) เป็นการวางโครงสร้างรายการ ควรเขียนเพื่อให้สนองจุดมุ่งหมายของการศึกษา มุ่งให้ผู้เรียนบรรลุเป้าหมาย

2.2 เตรียมบุคลากรในขั้นนี้ผู้ผลิตรายการจะต้องติดต่อกับบุคคลผู้ทำหน้าที่ต่างๆ ได้

แก่ ผู้เขียนบท ผู้กำกับรายการ ฝ่ายเทคนิค และผู้แสดง เพื่อนัดแนะซักซ้อมความเข้าใจให้เป็น ที่ตรงกัน

2.3 เตรียมงานศิลปะที่จำเป็นที่ต้องใช้ในการผลิตรายการ ซึ่งการเตรียมงานศิลปะจะต้องอยู่ภายใต้คำแนะนำของผู้ผลิตรายการและผู้กำกับ เพื่อให้งานศิลปะสนองจุดมุ่งหมายของ รายการ อีกทั้งมีความเหมาะสมกับสื่อความหมายทางโทรทัศน์

2.4 เตรียมฉากและอุปกรณ์

2.5 เตรียมสิ่งอื่นๆ เช่น เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายผู้แสดง ดนตรี และเสียงประกอบ

2.6 การซ้อม เป็นขั้นตอนสุดท้ายที่จะต้องซักซ้อมทั้งฝ่ายเทคนิคและผู้แสดง

3. การดำเนินการ เป็นขั้นตอนที่จะทำการผลิตรายการโทรทัศน์ และจะต้องได้ปฏิบัติตามขั้นตอนต่างๆ มาแล้วอย่างเคร่งครัด ความผิดพลาดของการผลิตที่มีขึ้นนั้นก็จะมีน้อยลง ซึ่งหมายถึงรายการที่ได้จะมีคุณภาพติดตามไปด้วย ความสำเร็จของการดำเนินรายการขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้กำกับรายการและคณะผู้ร่วมงานทุกคน ในขั้นนี้จะเป็นการเริ่มการถ่าย ทำตามบทเรียนที่เขียนไว้ จากนั้นจึงนำมาตัดต่อเพื่อเรียบเรียงภาพให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงจะมีการบันทึกเสียงบรรยาย เสียงดนตรี และเสียงประกอบต่างๆ

จะเห็นได้ว่าการผลิตรายการวิทยุทัศน์ มีความสำคัญมากต้องใช้ความละเอียดรอบครอบ มีการวางแผนที่ดีในการผลิตรายการ มีการประสานงานกันหลายฝ่าย เพื่อให้ได้วิทัศน์ที่เป็น การเสนอผลงานที่มีคุณภาพ และประสิทธิภาพเหมาะสมกับลักษณะของเนื้อหา และกลุ่มผู้ชมที่ ได้รับประโยชน์จากวิทัศน์ที่ผลิตขึ้นมาอย่างสมบูรณ์แบบมากที่สุด

2.5 ประโยชน์ของการสอนโดยใช้วิทัศน์

วาสนา ชาวหา (2533: 203) กล่าวถึงประโยชน์ของเทปโทรทัศน์เพื่อการศึกษา และ การเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. สามารถดึงดูดความสนใจของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี เนื่องจากให้ทั้งภาพและเสียง มี สีสันเหมือนธรรมชาติ
2. ช่วยแก้ปัญหาผู้เรียนจำนวนมาก แต่ผู้สอนมีจำนวนจำกัด เพราะสามารถเผยแพร่ ภาพและเสียงไปยังห้องเรียนต่างๆ หรือในที่พักอาศัยได้ในเวลาเดียวกัน
3. สามารถแสดงสิ่งที่สำคัญๆ เพื่อให้ทุกคนได้เห็นอย่างชัดเจน โดยใช้เทคนิคการ ถ่ายใกล้ (Closup) ซึ่งในสภาพความเป็นจริงไม่สามารถทำได้ ถ้าจำนวนผู้เรียนมีจำนวนมาก และสิ่งที่ต้องการแสดงมีขนาดเล็ก จึงควรใช้โทรทัศน์เป็นสื่อเพื่อการสาธิต
4. ช่วยปรับปรุงการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพขึ้น โดยใช้เป็นเครื่องมือในการให้ข้อ มูลย้อนกลับเพื่อประเมินผลการสอนของตน ซึ่งเรียกวิธีนี้ว่า การสอนแบบจุลภาค (Micro Teaching)

5. ทำให้มีความรู้ทันสมัย ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม เพราะโทรทัศน์สามารถแพร่ภาพและเสียง จากเหตุการณ์ที่กำลังเกิดขึ้นหรือที่อยู่ไกลๆ มาให้ได้ชม

เพ็ญศรี ทวีสุวรรณ และคณะ (2534: 400) ได้กล่าวถึงประโยชน์และการใช้วีดิทัศน์เพื่อการศึกษาโดยแยกเป็นข้อ ๆ ได้ดังนี้

1. เป็นเครื่องมือที่ใช้บันทึกเหตุการณ์สำคัญที่หาดูได้ยากหรือสิ่งที่น่าสนใจเพื่อนำไปเก็บ เพื่อการศึกษาในระดับท้องถิ่นได้ภายหลัง การใช้งานมีความคล่องตัวมากกว่าสื่อภาพยนตร์ ประหยัดกว่าและหากไม่มีความจำเป็นต้องใช้อีกก็สามารถบันทึกภาพใหม่ทับลงไปได้

2. สามารถบันทึกสถานการณ์จำลองไว้ล่วงหน้า ในลักษณะเป็นบทเรียน แล้วนำมาใช้เป็นส่วนหนึ่งของการสอนหรือการฝึกอบรมที่จัดในสถานที่ต่างๆ กัน หรือที่บ้านในภายหลัง บทเรียนดังกล่าวอาจทำให้มีลักษณะคล้ายกับการสอนจริงก็ได้ คือ มีทั้งการนำเข้าสู่บทเรียน การสอนเนื้อหา การทำกิจกรรม และทำแบบประเมินผล ในการใช้บทเรียนกับการศึกษานอกระบบโรงเรียนในลักษณะนี้ จะต้องมียุทธศาสตร์และคู่มือประกอบด้วย คำสั่งที่ได้รับจากการชมวีดิทัศน์ อาจเป็นการบอกให้ผู้เรียนหยุดเทปเพื่ออภิปรายเนื้อหาที่ได้นำเสนอร่วมกัน หรือกำหนดให้ผู้เรียนหยุดเทปแล้วทำแบบประเมินผล หลังจากนั้นจึงดูคำเฉลยในการเล่นเทปต่อไป

3. ใช้ในการพัฒนาทักษะหรือวิชาชีพ การใช้วีดิทัศน์บันทึกภาพและเสียง เพื่อนำไปวิเคราะห์หาจุดบกพร่องในภายหลัง นับเป็นวิธีการที่ใช้เป็นประโยชน์มากอย่างหนึ่ง ยกตัวอย่าง เช่น การใช้สอนแบบจุลภาค การฝึกพูดในที่สาธารณะ การละเล่นหรือการแสดงพื้นเมือง

4. ใช้ในการบันทึกเนื้อหาเพื่อการศึกษาในเชิงเทคนิค เช่น เป็นการขยายให้เห็นสิ่งที่มีขนาดเล็กมาก การบันทึกที่มีความเคลื่อนไหวแล้วนำมาศึกษา โดยหยุดภาพให้หนึ่งในจุดที่ต้องการ หรือแม้แต่การทำให้ภาพเคลื่อนไหวที่ช้าลงกว่าปกติ ตัวอย่างการใช้วีดิทัศน์ในลักษณะนี้ เช่น การสอนวิชาเกี่ยวกับการทำงานของเครื่องยนต์ หรือการรณรงค์ให้เห็นภัยของเชื้อโรคต่างๆ เป็นต้น

ชลียา ลิ้มปิยากร (2536:175) กล่าวถึงประโยชน์ของการใช้โทรทัศน์เพื่อการสอน ไว้ดังนี้

1. โทรทัศน์เป็นสื่อที่ส่งไปยังผู้ดูได้รวดเร็ว คุ่มค่า และประหยัด
2. รวบรวมคุณสมบัติของวิทยุและภาพยนตร์ไว้ด้วยกัน
3. สามารถให้ความรู้ที่อยู่ห่างไกล หรือมีศึกษาได้ค่อนข้างยากทำให้ง่ายขึ้น
4. เปิดโอกาสให้ผู้ที่มีความรู้หรือเชี่ยวชาญเฉพาะเรื่องได้เผยแพร่ความรู้ไปศึกษาค้นคว้ามา

5. เป็นสื่อที่ช่วยสร้างอารมณ์ร่วมให้แก่ผู้เรียน เพราะผู้เรียนสามารถรับข้อมูลได้ทันที ได้มีส่วนร่วมอยู่ในเหตุการณ์นั้นๆ

6. เป็นสื่อกลางที่ช่วยสร้างทัศนคติที่ดีระหว่างบุคคลที่ต่างสถานภาพ ต่างอาชีพให้มี

ความเข้าใจระหว่างกัน

7. เนื่องจากมีคุณสมบัติในการถ่ายทอดข้อมูลได้อย่างใกล้ชิด จึงมีประโยชน์มากในการประกอบการถ่ายทอดการสาธิต หรือการทดลองต่างๆ ผู้เรียนที่นั่งในระยะใกล้ก็สามารถเห็นภาพหรือกิจกรรมในระยะใกล้ ได้โดยดูผ่านจอโทรทัศน์

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3.1 ความหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การเรียนรู้ด้วยตนเองหรือการสอนด้วยตนเอง (Self-Instruction) เป็นรูปแบบหนึ่งของการเรียนการสอนที่มีมาแต่อดีตกาล ในสมัยเริ่มแรกยังไม่มีการจัดให้เป็นระบบ วิธีการเรียนส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นการลองผิดลองถูก ไม่มีหนังสือคู่มือหรือสื่อการสอนใดที่จะใช้เป็นเครื่องชี้แนะ ผู้ที่เรียนได้ด้วยตนเองจึงต้องเป็นผู้ที่มีความเฉลียวฉลาด และมีความเพียรพยายามมากเป็นพิเศษ มิฉะนั้นอาจเกิดความรู้สึกท้อถอยได้โดยง่าย ในปัจจุบันนักการศึกษาจำนวนไม่น้อยเริ่มให้ความสนใจอย่างจริงจังต่อการศึกษาดูด้วยตนเอง มีการค้นคว้าทดลอง และนำทฤษฎีทางจิตวิทยามาใช้เป็นรากฐานในการพัฒนาบทเรียนด้วยตนเองให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น มีแนวทางที่ชัดเจนและแน่นอนซึ่งจะนำผู้เรียนไปสู่จุดมุ่งหมาย จากความพยายามในการพัฒนาระบบการเรียนด้วยตนเองได้ทำให้รูปแบบการเรียนด้วยตนเองแตกแขนงออกไปเป็นหลายประเภทและมีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน อาทิเช่น บทเรียนสำเร็จรูป บทเรียนแบบโปรแกรม ชุดการเรียน และระบบการสอนด้วยเทปเสียง เป็นต้น อย่างไรก็ตามสื่อเหล่านี้ต่างมีลักษณะร่วมและมีความหมายไปในทำนองเดียวกัน บทเรียนด้วยตนเองจะต้องมีองค์ประกอบดังนี้ คือ มีสิ่งเร้า การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงปฏิกิริยาตอบสนอง เช่นการตอบคำถาม การให้ผู้เรียนรู้ผลแห่งการกระทำ รวมทั้งการทดสอบเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนรู้ได้โดยครู่ไม่ต้องเป็นผู้ควบคุมกิจกรรมการเรียนหรือถ้าจะมีบ้างก็เป็นเพียงการให้คำแนะนำเล็กๆ น้อยๆ และนักเรียนแต่ละคนก้าวไปตามความสามารถของตนเอง พัทรี พลาวด์ (2526 : 83) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองหมายถึงวิธีเรียนชนิดหนึ่งที่มีโครงสร้าง และมีระบบที่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้ การเรียนแบบนี้ผู้เรียนมีอิสระในการเลือกเรียนตามเวลา สถานที่เรียน และระยะเวลาในการเรียนแต่ละบท แต่จะต้องจำกัดอยู่ภายใต้โครงสร้างของบทเรียนนั้น ๆ เพราะในแต่ละบทเรียนจะมีวิธีเรียน ที่แนะไว้ในคู่มือ (Study Guide)

จากความหมายข้างต้น กล่าวได้ว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองเป็นวิธีการเรียน ที่ผู้เรียนสามารถแสวงหาวิธีการเรียนในเรื่องที่สนใจได้อย่างอิสระ ทั้งระยะเวลาและสถานที่ โดยมีครูหรือผู้อื่น ๆ ให้คำแนะนำและจัดเตรียมอุปกรณ์การเรียน หรือกิจกรรมการเรียนไว้อย่างเป็นระบบ โดยการเรียนรู้จะเป็นการสนองความต้องการของผู้เรียน ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของความแตกต่างระหว่างบุคคล ดังนั้น ผู้เรียนจึงสามารถประเมินผลการเรียนของตนเองได้อย่างชัดเจน ซึ่งใน

ปัจจุบันการเรียนด้วยวิธีดังกล่าวนี้ได้มีการนำมาประยุกต์ใช้กับสื่อสมัยใหม่ ที่อยู่ในความสนใจของผู้เรียน และเป็นสื่อที่สามารถกระตุ้นความสนใจให้ผู้เรียนสนใจเนื้อหามากยิ่งขึ้น เช่น การประยุกต์ใช้กับสื่อคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย ซึ่งเป็นสื่อที่จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในรูปแบบของการเรียนรู้ด้วยตนเองได้เป็นอย่างดี

3.2 จุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

กาเย่ และบริกส์ (Gagne' and Briggs. 1974: 185-187) กล่าวว่า การเรียนรู้ด้วยตนเองนี้เป็นหนทางที่จะทำให้การสอนบรรลุจุดมุ่งหมายได้ตามต้องการ (Needs) โดยมีความสอดคล้องกับบุคลิก (Characteristics) ของผู้เรียนแต่ละคน ตามจุดมุ่งหมาย 5 ประการคือ

1. เพื่อเป็นแนวทางในการประเมินทักษะเบื้องต้นของผู้เรียน
2. เพื่อช่วยในการค้นหาจุดเริ่มต้นของผู้เรียนแต่ละคน ในการจัดลำดับการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมาย
3. ช่วยในการจัดวัสดุ และสื่อให้เหมาะสมกับการเรียน
4. เพื่อให้เกิดความสะดวกในการประเมินผล และส่งเสริมความก้าวหน้าทางการเรียนของแต่ละบุคคล
5. เพื่อช่วยให้ผู้เรียน เรียนได้ตามอัตราความสามารถของตน

3.3 ประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ด้วยจุดมุ่งหมายของวิธีการเรียนรู้ ดังที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น รูปแบบการเรียนนี้จึงได้ก่อประโยชน์ใน หลาย ๆ ด้านดังที่ ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2533: 188) ได้กล่าวไว้ดังนี้

1. หลักสูตรหรือรายวิชาได้ถูกจัดไว้อย่างมีระบบ
2. ระบบการวัดผลประกอบด้วยเครื่องวัดระดับความรู้ที่จะเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนอย่างกว้างขวางตามบุคลิกภาพของผู้เรียน
4. กระบวนการสอนเหมาะสมกับบุคลากรในหน่วยงาน

การเรียนการสอนแบบเรียนรู้ด้วยตนเองยังเกื้อหนุนสภาพการเรียนรู้ ทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคนเกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพดังนี้

1. ผู้เรียนมีโอกาสร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจ
2. ผู้เรียนมีโอกาสรับข้อมูลย้อนกลับทันที
3. ผู้เรียนได้รับการเสริมแรงตลอดเวลา
4. การเรียนการสอนเป็นไปตามขั้นตอนอย่างเหมาะสม

นอกจากนี้ วีระ ไทยพานิช (2529: 126) ยังได้กล่าวถึงประโยชน์ของการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้ดังนี้

1. ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ตามความสามารถของตนเอง
2. เป็นการคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. ผู้เรียนมีอิสระมากกว่าการสอนแบบปกติ
4. เป็นการจูงใจผู้เรียน และผู้เรียนจะชอบบรรยากาศการเรียนรู้มากขึ้น
5. ผู้สอนมีเวลาที่จะทำงานกับผู้เรียนเป็นรายบุคคล เมื่อผู้เรียนต้องการ

3.4 ประเภทและลักษณะของการเรียนรู้ด้วยตนเอง

ด้วยคุณลักษณะของผู้เรียนที่แตกต่างกันนี้ ทำให้ความสามารถในการเรียน และวิธีการเรียนจึงแตกต่างกันไปด้วยเช่นกัน เมื่อได้มีการวิเคราะห์ถึงรายละเอียดดังกล่าวแล้ว นักการศึกษาหลายท่านได้แบ่งประเภทและลักษณะของการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้อย่างสอดคล้องกัน ดังนี้

กาเย่ (Gagne', 1974: 187) ได้แบ่งประเภทของการเรียนรู้ด้วยตนเอง ออกเป็น 5 ประเภท คือ

1. แผนการเรียนอิสระ (Independent Study Plan) เป็นการเรียนที่ครูกับนักเรียนตกลงกันในเรื่องของจุดมุ่งหมายของการเรียน และจึงให้ผู้เรียนศึกษาค้นคว้าให้บรรลุจุดมุ่งหมายด้วยตนเอง
 2. การศึกษาด้วยการควบคุมตนเอง (Self-directed Study) จะมีการตกลงในจุดมุ่งหมายเฉพาะกำหนดเอาไว้แต่วิธีการศึกษานั้นเป็นเรื่องของนักเรียน ครูอาจแนะนำการอ่านและจัดเตรียมวัสดุไว้ให้แล้ว แต่นักเรียนจะใช้หรือไม่ใช้ก็ได้ หากนักเรียนผ่านการทดสอบก็ถือว่าใช้ได้
 3. โปรแกรมผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง (Learner-centered Programs) เป็นโปรแกรมที่จัดขึ้นกว้าง ๆ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเรียนโดยมีวิชาหลัก วิชาเสริม และวิชาเลือก
 4. เรียนตามความเร็วของตน (Self-pacing) เป็นการเรียนที่ผู้เรียนเรียนตามอัตราความเร็วหรือความสามารถของตนเอง มีการกำหนดจุดมุ่งหมายและเกณฑ์ต่าง ๆ ไว้ทุกคนเหมือนกันแต่จะต่างกันที่เวลาที่ใช้ในการเรียน
 5. การเรียนการสอนที่ผู้เรียนกำหนดเอง (Student-determined Instruction) นักเรียนเลือกจุดมุ่งหมาย วัสดุการศึกษา กำหนดเวลาเอง ทดสอบเอง มีเสรีที่จะทำจุดมุ่งหมายใดก็ได้
- เสาวณีย์ สิกขาบัณฑิต (2528 : 287) ยังได้กล่าวถึงการเรียนรู้ด้วยตนเองในรูปแบบของบทเรียนโมดูล (Instructional module) ไว้ดังนี้

1. ให้ผู้เรียนเรียนด้วยตนเอง กล่าวคือ สามารถเรียนให้บรรลุวัตถุประสงค์ได้ด้วยตนเองโดยมีครูเป็นผู้คอยดูแลให้คำปรึกษาเท่านั้น

2. วัตถุประสงค์และกิจกรรมการเรียนรู้จะจัดให้มีลักษณะที่ดี เพื่อให้ผู้เรียน เรียนได้ด้วยความเข้าใจ และเกิดความรู้ตามลำดับ ไม่สับสน และจะได้เป็นการเพิ่มพูนความรู้ทีละน้อยๆ ตามขั้นตอน

2. จูงใจผู้เรียนในทุก ๆ กิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนสนใจเรียนด้วยความอยากรู้ อยากเห็นซึ่งจะเป็นผลให้การเรียนนั้นมีความหมายมากขึ้น

3. ภาษาที่ใช้ชัดเจน ถูกต้อง และเหมาะสมกับระดับความรู้และระดับชั้นของผู้เรียน

4. เนื้อหามีความถูกต้อง คำอธิบายชัดเจน ซึ่งจะเป็นการทำให้ผู้เรียนเข้าใจไม่ไขว่ไขว

5. ให้ผู้เรียนมีพัฒนาการหลายด้านในเนื้อหาบทเรียนบางเรื่อง บางตอน หรือ บางบท อาจจะมีคำถามจำเป็นต้องให้ผู้เรียนได้มีพัฒนาการด้านเจตคติ มีความซาบซึ้งและเห็นคุณค่าด้วยนอกเหนือจากความรู้และทักษะ

4. งานวิจัยเกี่ยวกับวิดิทัศน์

การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิดิทัศน์ ได้มีการทำวิจัยอย่างกว้างขวางทั้งในรูปแบบของการวิจัยสื่อการสอนเพื่อการศึกษาและที่เกี่ยวกับระบบทางการศึกษาในรูปแบบการสอนใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น ซึ่งผลของการทำวิจัยที่ได้รับนั้นล้วนแล้วแต่เป็นประโยชน์ต่อระบบการศึกษาทั้งสิ้น แต่ในที่นี้จะขอกล่าวเฉพาะงานวิจัยที่นำวิดิทัศน์มาใช้เป็นสื่อประกอบการสอนดังนี้

พรนิวัฒน์ แป้นเพชร (2535: 30) ได้ศึกษาวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้จุดประสงค์ประเภทความรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ที่เรียนจบบทเรียนโทรทัศน์โดยเสนอคำถามก่อนเรียนบทเรียนโทรทัศน์เสนอคำถามระหว่างบทเรียนโทรทัศน์ และคำถามหลังบทเรียนโทรทัศน์ เพื่อเปรียบเทียบผลการเรียนรู้ จุดประสงค์ประเภทความเข้าใจ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่เรียนจบบทเรียนโทรทัศน์ที่เสนอคำถามก่อนบทเรียนโทรทัศน์ เสนอคำถามระหว่างบทเรียนโทรทัศน์ และเสนอคำถามหลังบทเรียนโทรทัศน์ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนจากบทเรียนโทรทัศน์ที่เสนอคำถามก่อนบทเรียนโทรทัศน์ มีผลการเรียนรู้จุดประสงค์ประเภทความรู้ และประเภทความเข้าใจ แตกต่างอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมศักดิ์ คูหาสรรค์ (2536:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากบทเรียนเทปโทรทัศน์ กลุ่มของภาพหลักที่มีภาพเสริมและภาพหลักที่เปลี่ยนระยะการถ่ายอย่างต่อเนื่อง ผลการศึกษาวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มที่เรียนจากบทเรียนเทปโทรทัศน์แบบภาพหลักที่เปลี่ยนระยะถ่ายอย่างต่อเนื่อง สูงกว่ากลุ่มทดลองที่เรียนจากเทปโทรทัศน์แบบกลุ่มของภาพหลักที่มีภาพเสริม อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

มานัส เกิดแย้ม (2539: 155) ได้วิจัยเพื่อสร้างและพัฒนารายการวีดิทัศน์การสอนวิชาอาชีพเรื่องความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สำหรับโรงเรียนโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 83 คน โดยทำการหาประสิทธิภาพของรายการวีดิทัศน์ให้ได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80/80 เมื่อได้รายการวีดิทัศน์ที่พัฒนาได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์แล้ว นำไปทดลองกับกลุ่มทดลอง แล้วนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างผลการเรียนรู้ของกลุ่มทดลองที่ศึกษาจากรายการวีดิทัศน์ กับผลการเรียนรู้ของกลุ่ม กลุ่มควบคุมที่สอนโดยปกติ ผลการทดสอบพบว่า ผลการเรียนรู้ของกลุ่มทดลองที่ศึกษาจากรายการวีดิทัศน์ สูงกว่ากลุ่มควบคุมที่สอนตามปกติ โดยมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

นิวัต สุขโพธิ์ (2538: 86) ได้ศึกษาการพัฒนารายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาด้านอาชีพสำหรับราษฎรไทยที่อาศัยอยู่บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา ในวิชาเกษตรกรรมเรื่อง หน่อไม้ไผ่ตรง โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นราษฎรไทยที่อาศัยอยู่ในหมู่บ้านป้องกันตนเอง ชายแดนไทย-กัมพูชา จำนวน 90 คน แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม 3 กลุ่มแรกใช้ในการทดลองและหาประสิทธิภาพของรายการโทรทัศน์ ส่วนกลุ่มที่ 4 ให้ทำการทดลองก่อนเรียนแล้วแบ่งออกเป็นกลุ่มทดลอง 30 คน โดยกลุ่มทดลองให้เรียนจากรายการโทรทัศน์ที่พัฒนาได้ประสิทธิภาพแล้ว ส่วนกลุ่มควบคุมให้เรียนจากการสอนตามปกติหลังจากเรียนจบ ทำการทดสอบหลังการเรียนแล้วนำผลมาวิเคราะห์ความแตกต่าง ผลการศึกษาพบว่า รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และผลการทดสอบหลังเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่าการทดสอบก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1 และผลการทดสอบหลังเรียนของกลุ่มทดลองสูงกว่าผลการทดสอบหลังเรียนของกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.1

อนัญญา ประสงค์พร (2540: 115) ได้ทำการศึกษาและพัฒนารายการวีดิทัศน์การสอนเรื่องพืชและการผสมพันธุ์พืชดอกกับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยสุ่มอย่างง่ายจำนวน 105 คน ผลการศึกษาพบว่า รายการวีดิทัศน์การสอนเรื่องพืช และการผสมพันธุ์พืชดอกมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานคือรายการวีดิทัศน์การสอนเรื่องพืชมีประสิทธิภาพ 95/93 และรายการวีดิทัศน์การสอนเรื่องการผสมพันธุ์พืชดอก มีประสิทธิภาพ 92/91

ภูษิต อานมณี (2541:112) ได้ศึกษาและพัฒนาวีดิทัศน์การสอน เรื่องการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 45 คน สุ่มแบบเจาะจง ทำการทดสอบประสิทธิภาพของรายการวีดิทัศน์ ด้วยเกณฑ์ที่กำหนดคือ 90/90 และหาผลการเรียนรู้ โดยเปรียบเทียบผลการทดสอบ

ก่อนเรียนและหลังเรียนผลการวิจัยพบว่ารายการวิดีโอที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเป็น 95.85/91.00 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และผลการหลังการเรียนจากรายการวิดีโอที่พัฒนาขึ้นสูงกว่าก่อนการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จิระเชษฐ์ จันทรสุภาเสน (2542: 60) ได้ศึกษาการพัฒนาและผลการใช้บทเรียนวิดีโอที่สอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยการสุ่มอย่างง่าย 103 คน ทำการทดสอบประสิทธิภาพของรายการวิดีโอที่พัฒนาขึ้นด้วยเกณฑ์ที่กำหนดคือ 90/90 และหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากบทเรียนวิดีโอ โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่เรียนจากบทเรียนวิดีโอที่สอนกับการสอนแบบปกติ ผลวิจัยพบว่า รายการวิดีโอที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเป็น 90.77/91.62 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และผลสัมฤทธิ์ของการเรียนจากบทเรียนวิดีโอสูงกว่าการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

พรพิชิต สุวรรณศิริ (2543:97) ได้ทำการศึกษาและพัฒนารายการวิดีโอที่แบบโปรแกรมวิชาการพยาบาลพื้นฐาน 2 กับกลุ่มตัวอย่างนักเรียนพยาบาลศาสตรระดับต้นชั้นปีที่ 1 โรงเรียนพยาบาลกองการศึกษากรมแพทย์ทหารเรือโดยสุ่มอย่างง่ายจำนวน 52 คน ผลการศึกษาพบว่า รายการวิดีโอที่แบบโปรแกรมวิชาการพยาบาลพื้นฐาน 2 ที่พัฒนาขึ้นมีประสิทธิภาพเป็น 92.00/90.89 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 90/90

งานวิจัยเกี่ยวข้องกับวิดีโอเพื่อการศึกษาต่างประเทศ

งานวิจัยโทรทัศน์เพื่อการศึกษาในระยะหลังเปลี่ยนมาใช้คำว่า วิดีทัศน์เพื่อศึกษานั้น ในงานวิจัยต่างประเทศมีจำนวนมากเริ่มจากการวิจัยวิดีโอที่นำไปและในระยะหลังวิดีโอเริ่มที่จะเข้ามามีบทบาทในการสอนมากขึ้น ในที่นี้จึงจะนำเสนอเฉพาะเรื่องที่น่าสนใจ ดังนี้

กุลสตาสส์สัน (Gustavsson. 1982 : 59-62) ได้ทดลองใช้โทรทัศน์สอนในโรงเรียนอาชีวศึกษาในประเทศสวีเดน (Sodertalje Vocational School) ผลของการทดลองปรากฏดังนี้

1. โทรทัศน์เป็นนิมิตใหม่ที่จะใช้สื่อได้อย่างดีในการให้ความรู้
2. นักเรียนสนใจและประหยัดเวลาในการสอน เพิ่มเปอร์เซ็นต์ในการรับรู้ให้แก่นักเรียนถึง 25-30 เปอร์เซ็นต์
3. สามารถแสดงเทคนิคต่างๆ ได้อย่างชัดเจน
4. ประสิทธิภาพการสอนของครูเพิ่มขึ้น

ดิวอี้ (Dewey. 1983: 3218) ได้ศึกษาผลของการใช้วิดีโอเทป และวิดีโอสำหรับการสอนแบบมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียนในสภาพการศึกษาแบบอิสระ การศึกษาค้นคว้าเพื่อการพัฒนาโมดูลสำหรับฝึกทักษะฟุตบอล โดยการใช้ไมโครคอมพิวเตอร์มาควบคุมระบบวิดีโอ MCVS (Microcomputer Controlled Videotape System) หรือ CAI แบบมีปฏิสัมพันธ์กับผู้เรียน

ขอบเขตในการศึกษาคือ นักฟุตบอลในระดับไฮสคูล และในโรงเรียนมัธยมต้น ทั้งที่มีประสบการณ์สูงและไม่มีประสบการณ์เพื่อที่จะศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการทดลองชี้ให้เห็นว่า MCVS ทำให้นักฟุตบอลทั้งกลุ่มมีประสบการณ์สูงและต่ำมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น คือ ผลของการเรียนก่อนเรียนและเรียนหลังเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งสังเกตและพิสูจน์ได้

มิลเลอร์ (Miller. 1984: 2659-A) แห่งมหาวิทยาลัยหลุยส์เซียนา ทำการทดลองวิดีโอชุด “นาทีปลอตคภัย” เกี่ยวกับเรื่อง ความปลอดภัยในการใช้เครื่องมือและเครื่องจักร พบว่า ลูกจ้างที่ได้ดูรายการวิดีโอ “นาทีปลอตคภัย” จะมีความปลอดภัยในการทำงานมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ดูวิดีโอ

ไลเนสส์ (Lyness. 1985: 113) เสนอในงาน The Annual Convention of Association for Education Communication and Technology เมื่อวันที่ 20 มกราคม คศ. 1985 กล่าวถึง ผลกระทบของการใช้วิดีโอสอนทฤษฎีและฝึกอบรมทักษะเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาคณิตศาสตร์ กลุ่มหนึ่งเรียนโดยไม่ใช้วิดีโอและมีการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนพบว่า ทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันจึงสามารถนำวิดีโอมาใช้สอนได้ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับระบบทางเดินหายใจ

เลบอน (Lebon. 1986: 3550-A) ศึกษาเทปโทรทัศน์เพื่อการสาธิตเทคนิคการออกเสียงขับร้องเพลง โดยนักเรียนที่มีชื่อเสียงมีวัตถุประสงค์เพื่อการสาธิตวิธีการพูดลมหายใจเข้าออกและการออกเสียง การร้องเพลง การปรับระดับของเสียง และการออกเสียงอย่างชัดเจน กลุ่มทดลองใช้เทปโทรทัศน์สาธิตในการสอนกลุ่มควบคุมไม่ใช้เทปโทรทัศน์ ใช้วิธีสอบก่อนเรียนและหลังเรียนผลการวิจัยพบว่า กลุ่มทดลองได้คะแนนสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติสรุปได้ว่า เทปโทรทัศน์สามารถสอนเทคนิคการควบคุมคุณภาพของเสียงขณะร้องเพลงได้ผล

อาบรัมส์ (Abrams. 1986: 3326) ได้ทำการศึกษาผลของอินเตอร์แอคทีฟวิดีโอ ที่มีต่อการสอนทักษะการถ่ายภาพเบื้องต้น การศึกษครั้งนี้เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ของอินเตอร์แอคทีฟวิดีโอในกระบวนการเรียนการสอนเปรียบเทียบกับวิดีโอทักษะการถ่ายภาพเบื้องต้นในสถานการณ์เรียนแบบรายบุคคลในระดับมหาวิทยาลัย ผลการทดลองปรากฏว่า กลุ่มที่เรียนด้วย อินเตอร์แอคทีฟวิดีโอมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่ากลุ่มที่เรียนจากวิดีโอธรรมดา ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ จะเห็นได้ว่าวิดิทัศน์เป็นสื่อการสอนที่มีประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้ามาใช้ในการเรียนการสอนแบบเอกกัตบุคคลแบบกลุ่ม แบบมวลชน และแบบชั้นเรียน มีเทคนิคพิเศษในการถ่ายทอดความรู้ ตั้งแต่ความรู้ที่ง่ายไปจนถึงความซับซ้อนที่สามารถทำให้ผู้ชมหรือผู้เรียนเข้าใจได้พร้อมๆ กัน โดยได้นำเสนอสาระ ความคิด ความรู้ และประสบการณ์ต่างๆ ที่ถ่ายทอดออกมาโดยครูผู้สอน เป็นผู้ถ่ายทอดลงในวิดิทัศน์นั้น วิดิทัศน์จึงเป็นสื่อการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้แก่ผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

เป็นสื่ออุปกรณ์ทางการเรียนการสอนที่ครูผู้สอนได้ในบางบทเรียนมีการนำเสนอโดยใช้สื่ออื่นๆ มาประกอบกับวีดิทัศน์ ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีความสนใจ มีความกระตือรือร้นในการเรียนมากยิ่งขึ้น บางครั้งยังช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครูผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านได้อีกทางหนึ่ง ซึ่งเป็นการประหยัดเวลาและลดค่าใช้จ่ายในการเรียนการสอนได้ในระดับหนึ่ง

5. หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ เรื่องการออกแบบฉากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี

หลักสูตรแขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์โปรแกรมมัลติมีเดีย

รหัสวิชา/ชื่อวิชา 3043402 ฉากและวัสดุประกอบฉากวิทยุโทรทัศน์ (Scenery and Property for Television Production)

จำนวนหน่วยกิต 3(2-2)

ลักษณะวิชา งานพื้นฐานเกี่ยวกับฉากและวัสดุประกอบฉากที่ใช้กับงานผลิตรายการโทรทัศน์ หลักการออกแบบ การเลือกวัสดุ ฝึกปฏิบัติจัดสร้างฉากและการจัดหาวัสดุประกอบฉาก วัสดุประสมค์รายวิชา เมื่อเรียนจบแล้ว ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้ดังนี้

1. เข้าใจหลักทฤษฎีในการออกแบบฉากรายการโทรทัศน์
2. รู้วิธีการเลือกวัสดุ อุปกรณ์ในการนำมาใช้สร้างประกอบรายการโทรทัศน์ ในประเภทดนตรีและประเภทอื่น
3. รู้จักอุปกรณ์ต่างๆ ที่ใช้ประกอบหรือเสริมให้ฉากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี มีสีสัน และสวยงามมากขึ้น
4. สามารถนำไปประยุกต์ในการออกแบบสร้างฉากรายการโทรทัศน์ประเภทอื่นๆ ต่อไป

เนื้อหาวิชา การออกแบบฉากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี

เนื้อหาที่นำมาเสนอเป็นวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง 3 เรื่องคือ

เรื่องที่ 1 หลักของการออกแบบ ประกอบด้วยเนื้อหา 4 ตอนคือ

- ตอนที่ 1 ความหมายของเส้น
- ตอนที่ 2 ความหมายของสี
- ตอนที่ 3 ความหมายของรูปทรง
- ตอนที่ 4 หลักการเขียนแบบ

เรื่องที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับฉากรายการโทรทัศน์ ประกอบด้วยเนื้อหา 3 ตอนคือ

- ตอนที่ 1 ประเภทต่างๆของฉาก

ตอนที่ 2 การสร้างฉาก (ประเภทรายการดนตรี)

ตอนที่ 3 การจัดฉาก (ประเภทรายการดนตรี)

เรื่องที่ 3 องค์ประกอบในการผลิตรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี ประกอบด้วยเนื้อหา 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 อุปกรณ์และเทคนิค

ตอนที่ 2 การจัดแสง

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวกับหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ ที่กล่าวมา จึงทำให้เกิดความสนใจและมีแนวคิดที่จะพัฒนาบทเรียนวีดิทัศน์การสอน เพื่อที่จะสนับสนุนและส่งเสริมในการเรียนการสอนที่ทำให้ผู้เรียนมีการเรียนรู้ที่มีความเข้าใจในเนื้อหาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น และเป็นการแก้ปัญหาด้านการสอนและการรับรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ในบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองนั้น จะมีการนำเสนอด้วยภาพเคลื่อนไหวที่เหมือนจริง มีการแสดงขั้นตอนต่างๆ ได้ชัดเจน มีเสียงประกอบและมีการอธิบายในเนื้อหาบางส่วนที่ซับซ้อน ให้มีความชัดเจนง่ายต่อการเข้าใจและมองเห็นภาพได้ดีมากขึ้น นอกจากนั้นผู้เรียนยังได้ทำกิจกรรมประกอบการเรียน โดยมีแบบฝึกหัดให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในบทเรียนในแต่ละเรื่อง ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้จะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น

โดยเฉพาะในการจัดการเรียนการสอนในสาขาแขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ นอกจากการเรียนการสอนที่ต้องใช้หลักการทางทฤษฎีแล้วผู้เรียนยังต้องมีทักษะในด้านการปฏิบัติให้ออกแบบได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม เพื่อสามารถออกแบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้เรียนจึงต้องมีความรู้ความสามารถในกระบวนการออกแบบเป็นอย่างดี การนำเสนอการเรียนการสอนเข้ามาใช้ จึงนับว่ามีความจำเป็นอย่างยิ่ง โดยเฉพาะการนำบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองเข้ามาใช้ นับว่ามีความเหมาะสมกับการเรียนการสอนในสาขาแขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์เป็นอย่างยิ่ง เพราะทำให้ผู้เรียนได้เห็นขั้นตอนการปฏิบัติการออกแบบและฉากในห้องส่ง (Studio) จริง นอกจากนั้นผู้เรียนยังสามารถนำบทเรียนวีดิทัศน์มาศึกษาทบทวนขั้นตอนต่างๆ ได้ด้วยตนเองอีกหลายๆ ครั้งหลังจากที่ได้มีการเรียนการสอนในวิชานั้นๆ เสร็จสิ้นลงในชั้นเรียนได้ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น เมื่อผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ดีแล้วก็สามารถนำเอาความรู้ที่ได้นั้นไปปฏิบัติการออกแบบจัดฉากในห้องส่ง (Studio) จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ

จากเอกสารงานวิจัยที่ได้ศึกษาดังกล่าว พบว่าวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองเป็นสื่อการสอนประเภทหนึ่งที่มีประโยชน์ในการให้การศึกษาเป็นอย่างยิ่ง มีการพัฒนาระบบของวีดิทัศน์ขึ้นมาเรื่อยๆ เพื่อให้เหมาะสมกับการนำมาใช้งาน ที่มีรูปแบบของกระบวนการผลิตที่ชัดเจน เป็นขั้นตอนที่สามารถผลิตรายการวีดิทัศน์ออกมาอย่างสมบูรณ์แบบตามลักษณะความต้องการของผู้นำเสนอ ที่มุ่งเน้นถึงเนื้อหา จุดประสงค์ กลุ่มเป้าหมายที่จะนำเสนอออกมาให้มีคุณค่ามากที่สุด ใน

ลักษณะวิธีทัศน์ศึกษาด้วยตนเองเป็นวิธีทัศน์ที่นำเสนอถึงตัวเนื้อหาของบทเรียนที่ผู้สอนหรือนำเสนอพยายามที่จะผลิตและนำเสนอให้ผู้เรียนได้มีความรู้ และความเข้าใจมากที่สุดรูปแบบที่นำเสนอเป็นภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหว และมีเสียงประกอบ ในลักษณะต่างๆ ตามประเภทของวิธีทัศน์เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาวิชานั้นๆ ตามความเหมาะสม และมีความน่าเชื่อถือในหลักวิชาการ โดยมีผู้ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการนำสื่อวิธีทัศน์ศึกษาด้วยตนเองมาใช้กับผู้เรียนในระดับการเรียนต่างๆ ตามความเหมาะสมของเนื้อหาทั้งในการวิจัยต่างประเทศ และในประเทศพบว่าสื่อวิธีทัศน์ศึกษาด้วยตนเองได้รับความสนใจจากผู้เรียนเป็นอย่างมาก และสามารถทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ และมีความเข้าใจในเนื้อหานั้นโดยรูปแบบวิธีการนำเสนอทำให้ผู้สนใจในเนื้อหานั้น โดยรูปแบบวิธีการนำเสนอทำให้ผู้สนใจในเนื้อหาวิชานั้นด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียน
วิธีทัศนศึกษาด้วยตนเอง โดยดำเนินการศึกษารายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาทดลอง
4. การดำเนินการทดลอง การเก็บข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ได้ใช้ในครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 แขนงวิชาวิทยุ โทรทัศน์
โปรแกรมนิเทศศาสตร์ จากสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548
จำนวน 120 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองจากนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 แขนงวิชาวิทยุ
โทรทัศน์ โปรแกรมนิเทศศาสตร์ จากสถาบันราชภัฏสวนดุสิต กรุงเทพฯ ภาคเรียนที่ 2
ปีการศึกษา 2548 จำนวน 48 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)
เพื่อใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างในการทดลองดังต่อไปนี้

การทดลองครั้งที่ 1 ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 คน

การทดลองครั้งที่ 2 ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน

การทดลองครั้งที่ 3 ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย

1. บทเรียนวิธีทัศนศึกษาด้วยตนเองเนื้อหาวิชาการออกแบบฉากรายการโทรทัศน์
ประเภทดนตรี ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 ของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยมี 3 เรื่องดังนี้

เรื่องที่ 1 หลักของการออกแบบ ประกอบด้วยเนื้อหา 4 ตอน ความยาว 30 นาที

เรื่องที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับฉากรายการโทรทัศน์ ประกอบด้วยเนื้อหา 3 ตอน ความยาว 25 นาที

เรื่องที่ 3 องค์ประกอบในการผลิตรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี ประกอบด้วยเนื้อหา 2 ตอน ความยาว 25 นาที

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. แบบประเมินคุณภาพบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองด้านเนื้อหา และด้านเทคโนโลยีการศึกษา

3. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาทดลอง

3.1 บทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 1 การเตรียมงานด้านวิชาการ

1. ศึกษารายละเอียดของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร วัตถุประสงค์ และขอบเขตของ เนื้อหาแขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ โปรแกรมมิ่งเทคนิศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548

2. วิเคราะห์เนื้อหา โดยแยกแยะเนื้อหา ตามหลักสูตรที่กำหนดไว้ จากเอกสารประมวลรายวิชา ฉากและวัสดุประกอบฉากวิทยุโทรทัศน์ แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ โปรแกรมมิ่งเทคนิศาสตร์ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548

3. การเลือกบทเรียน ผู้วิจัยได้เลือกเนื้อหาวิชาการออกแบบฉากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 ของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยมี 3 เรื่องดังนี้

เรื่องที่ 1 หลักของการออกแบบ ประกอบด้วยเนื้อหา 4 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ความหมายของเส้น

ตอนที่ 2 ความหมายของสี

ตอนที่ 3 ความหมายของรูปทรง

ตอนที่ 4 หลักการเขียนแบบ

เรื่องที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับฉากรายการโทรทัศน์ ประกอบด้วยเนื้อหา 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ประเภทต่างๆของฉาก

ตอนที่ 2 การสร้างฉาก (ประเภทรายการดนตรี)

ตอนที่ 3 การจัดฉาก (ประเภทรายการดนตรี)

เรื่องที่ 3 องค์ประกอบในการผลิตรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี ประกอบด้วยเนื้อหา 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 อุปกรณ์และเทคนิค

ตอนที่ 2 การจัดแสง

ขั้นที่ 2 การสร้างบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง

1. ศึกษารายละเอียดของเนื้อหา วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งใช้เป็นแนวในการสร้างเครื่องมือและแบบประเมินผลการเรียน

2. วางโครงเรื่องในการเสนอเนื้อหา เพื่อใช้ในการสร้างเครื่องมือ

3. เรียบเรียงเนื้อหาตามลำดับให้ถูกต้องครบตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่ตั้งไว้ แล้วให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาจำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

4. เขียนบท (Script) วีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง

5. สร้างแบบฝึกหัดประจำบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง แบบปรนัย 4 ตัวเลือก เรื่องที่ 1 จำนวน 30 ข้อ เรื่องที่สองและเรื่องที่สามจำนวน 25 ข้อ รวม 80 ข้อ

6. นำบทวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง ส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน เป็นผู้ตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของบทวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง

7. นำบทวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองที่ผ่านการตรวจสอบแล้วมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์

8. ดำเนินการผลิตบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง ให้ครบตามเนื้อหาวิชาทั้งเรื่อง ทำการบันทึกเสียงบรรยาย แล้วนำมาตัดต่อเรียบเรียงความต่อเนื่องของภาพ และเสียงตามบท เพื่อให้การดำเนินการของเรื่องมีความเหมาะสมตามที่กำหนดไว้

9. นำบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง ที่สร้างเสร็จเรียบร้อยแล้ว ทั้ง 3 เรื่อง ส่งให้อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์

10. นำบทเรียนวีดิทัศน์การสอน ที่ผ่านการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ มาปรับปรุงแก้ไข แล้วส่งให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบคุณภาพของเนื้อหาและคุณภาพทางเทคนิคของรายการ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

3.2 การสร้างเครื่องมือวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง ดังต่อไปนี้

3.2.1 ศึกษารายละเอียดของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร วัตถุประสงค์ และ ขอบข่ายของเนื้อหา แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ โปรแกรมนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548

3.2.2 ศึกษาทฤษฎี หลักการ วิธีการสร้างเครื่องมือวัดผลทางการศึกษา

3.2.3 วิเคราะห์เนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้ของเนื้อหาในคำอธิบายของหลักสูตร เพื่อเขียนวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมของเนื้อหาวิชาในแต่ละเรื่องของบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง

3.2.4 ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาวิชา ตรวจสอบตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมที่สร้างขึ้น ว่าครอบคลุมเนื้อหาในแต่ละเรื่องหรือไม่

3.2.5 สร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ประจำบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองแบบ ปรนัย 4 ตัวเลือก เรื่องที่ 1 จำนวน 60 ข้อ เรื่องที่สองและเรื่องที่สามจำนวนเรื่องละ 50 ข้อ รวม 160 ข้อ

3.2.6 นำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ประจำบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองที่ได้มา จากข้อ (3.2.5) ไปทดสอบนักศึกษา แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ โปรแกรมนิเทศศาสตร์ คณะ วิทยาการจัดการ ภาคเรียนที่ 3 จำนวน 100 คน ที่เคยผ่านการเรียนเนื้อหาวิชาวิทยุโทรทัศน์ มาแล้ว นำผลการทดสอบมาตรวจสอบให้คะแนน โดยใช้วิธี 0 – 1 ข้อใดถูกให้ 1 คะแนน ข้อ ใดผิดหรือตอบมากกว่า 1 ตัวเลือกในข้อเดียวกันให้ 0 คะแนน (อนันต์ ศรีโสภณ 2532:11)

3.2.7 นำผลคะแนนที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความยากง่าย (p) ค่าอำนาจจำแนก (r) แล้วทำการคัดเลือกแบบทดสอบที่มีความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.20 - 0.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ที่ 0.20 ขึ้นไป เพื่อนำมาใช้เป็นแบบทดสอบหลังเรียน เลือก เรื่องที่ 1 จำนวน 30 ข้อ เรื่อง ที่สองและเรื่องที่สามจำนวนเรื่องละ 25 ข้อ รวม 80 ข้อ

3.2.8 นำแบบทดสอบที่ได้มาหาค่า KR-20 ของคูเดอร์ – ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. 2538 : 197)

ตาราง 1 คุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เรื่อง	จำนวนข้อ	ค่าความยากง่าย	ค่าอำนาจจำแนก	ค่าความเชื่อมั่น
เรื่องที่ 1	30	0.24-0.80	0.22-0.78	0.89
เรื่องที่ 2	25	0.29-0.76	0.22-0.80	0.91
เรื่องที่ 3	25	0.22-0.67	0.22-0.78	0.91
รวม	80	0.22-0.80	0.22-0.80	0.88

3.3 การสร้างแบบประเมินคุณภาพบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองสำหรับผู้เชี่ยวชาญ ในการประเมินคุณภาพของรายการวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้แบบประเมินคุณภาพเป็นข้อคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม เทคนิคการผลิตรายการ เสียงบรรยายและดนตรีประกอบ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหาและผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีการศึกษา เลือกตอบตกลงในช่องแสดงความคิดเห็นแบบอัตราส่วนประมาณค่า โดยถือเกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถาม ดังนี้

5	คะแนน	ให้	คุณภาพดีมาก
4	คะแนน	ให้	คุณภาพดี
3	คะแนน	ให้	คุณภาพปานกลาง
2	คะแนน	ให้	ต้องปรับปรุง
1	คะแนน	ให้	ใช้ไม่ได้

นำผลจากการประเมินมาพิจารณาค่าเฉลี่ย เพื่อตรวจสอบกับเกณฑ์ในการยอมรับคุณภาพของบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง โดยผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่	4.51 – 5.00	หมายถึง	คุณภาพดีมาก
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่	3.51 – 4.50	หมายถึง	คุณภาพดี
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่	2.51 – 3.50	หมายถึง	คุณภาพปานกลาง
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่	1.51 – 2.50	หมายถึง	ต้องปรับปรุง
คะแนนเฉลี่ยตั้งแต่	1.00 – 1.50	หมายถึง	ใช้ไม่ได้

ผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญที่ยอมรับได้ คือต้องมีค่าตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป ซึ่งถือว่าบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองมีคุณภาพในระดับดีถึงดีมาก

4. การดำเนินการทดลอง

ในขั้นตอนการทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองดังต่อไปนี้

การทดลองครั้งที่ 1 ผู้วิจัยได้นำบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองทั้ง 3 เรื่อง ไปทดลองกับนักศึกษา แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ โปรแกรมนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ที่ไม่เคยเรียนจากบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองนี้มาก่อน จำนวน 3 คน 1 คนต่อ 1 เครื่อง โดยเรียนจากบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองแล้วหาข้อบกพร่องโดยใช้การสังเกต สัมภาษณ์ สอบถาม และบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียนระหว่างเรียนแล้วรวบรวมข้อบกพร่อง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

การทดลองครั้งที่ 2 ผู้วิจัยได้นำบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองทั้ง 3 เรื่อง ไปทดลองกับนักศึกษา แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ โปรแกรมนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ที่ไม่เคยเรียนจากบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองนี้มาก่อน จำนวน 15 คน 1 คน ต่อ 1 เครื่อง โดยเรียนจากบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองเรื่องที่ 1 พร้อมกับทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนควบคู่ไปด้วยเมื่อเรียนเรื่องที่ 1 จบ ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนทำเช่นนี้จนครบ 3 เรื่อง แล้วนำคะแนนแบบฝึกหัดระหว่างเรียน และแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของแต่ละเรื่องไปวิเคราะห์ เพื่อหาแนวโน้มประสิทธิภาพของบทเรียน วีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองโดยใช้สูตร E_1/E_2 (เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต 2528 : 294-295)

การทดลองครั้งที่ 3 ผู้วิจัยได้นำบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองทั้ง 3 เรื่อง ไปทดลองกับนักศึกษา แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ โปรแกรมนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ที่ไม่เคยเรียนจากบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองนี้มาก่อน จำนวน 30 คน 1 คน ต่อ 1 เครื่อง โดยเรียนจากบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองเรื่องที่ 1 พร้อมกับทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนควบคู่ไปด้วยเมื่อเรียนเรื่องที่ 1 จบ ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนทำเช่นนี้จนครบ 3 เรื่อง แล้วนำคะแนนแบบฝึกหัดระหว่างเรียน และแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของแต่ละเรื่องไปวิเคราะห์ เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียน วีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง โดยใช้สูตร E_1/E_2 (เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต 2528 : 294-295)

5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ค่าร้อยละ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2531 : 145)

2. หาค่าระดับความยากง่าย (p) ของแบบทดสอบ และหาค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบโดยใช้เทคนิค 27 % ของ จุง เตห์ ฟาน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ, 2538 : 208-219)

3. การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร KR-20 ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน (Kuder and Richardson) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2531 : 131)

4. หาประสิทธิภาพบทเรียนวีดิทัศน์ โดยใช้สูตร E_1/E_2 (เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต, 2528 : 295)

บทที่ 4

ผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการดำเนินการศึกษาค้นคว้า เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองเรื่อง การออกแบบจากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี เสนอตามลำดับดังนี้

1. แผนบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง เรื่องการออกแบบจากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี
2. การพัฒนาและหาประสิทธิภาพของบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ การออกแบบจากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองเป็นเนื้อหาวิชาการออกแบบจากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 ของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต มีความยาว 80 นาที ประกอบด้วย 3 เรื่องดังนี้

เรื่องที่ 1 หลักของการออกแบบ ประกอบด้วยเนื้อหา 4 ตอนคือ

- ตอนที่ 1 ความหมายของเส้น
- ตอนที่ 2 ความหมายของสี
- ตอนที่ 3 ความหมายของรูปทรง
- ตอนที่ 4 หลักการเขียนแบบ

เรื่องที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับจากรายการโทรทัศน์ ประกอบด้วยเนื้อหา 3 ตอนคือ

- ตอนที่ 1 ประเภทต่างๆของฉาก
- ตอนที่ 2 การสร้างฉาก (ประเภทรายการดนตรี)
- ตอนที่ 3 การจัดฉาก (ประเภทรายการดนตรี)

เรื่องที่ 3 องค์ประกอบในการผลิตรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี ประกอบด้วยเนื้อหา 2 ตอนคือ

- ตอนที่ 1 อุปกรณ์และเทคนิค
- ตอนที่ 2 การจัดแสง

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้พัฒนาและหาประสิทธิภาพของบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองเรื่อง การออกแบบจากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ ดังนี้คือ

ผลการประเมินคุณภาพบทเรียนวีดิทัศน์ของผู้เชี่ยวชาญ

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองเรื่อง การออกแบบฉากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ ให้ผู้เชี่ยวชาญ 6 ท่าน ประเมินคุณภาพบทเรียนวีดิทัศน์ ด้านเนื้อหา 3 ท่าน และด้านเทคโนโลยีการศึกษา 3 ท่าน ได้ผลตามตาราง 2 และตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 2 ผลการประเมินคุณภาพบทเรียนวีดิทัศน์ ของผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา

รายการที่ประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ระดับของคุณภาพ
1. การดำเนินเรื่อง	4.78	ดีมาก
1.1 ลำดับขั้นตอนการนำเสนอเนื้อหา	4.89	ดีมาก
1.2 ความน่าสนใจ	4.67	ดีมาก
2. ภาพประกอบ ภาษา และเสียงประกอบ	4.72	ดีมาก
2.1 ภาพที่ใช้ประกอบบทเรียนตรงตามเนื้อหา	5.00	ดีมาก
2.2 ความชัดเจนของเสียงบรรยาย	4.56	ดีมาก
2.3 ความเหมาะสมของเสียงดนตรี	4.78	ดีมาก
2.4 ความเข้าใจของภาษาที่ใช้ประกอบบทเรียน	4.56	ดีมาก
3. ตัวอักษรและสี	4.64	ดีมาก
3.1 รูปแบบตัวอักษรที่นำเสนอ	4.89	ดีมาก
3.2 ขนาดตัวอักษรที่ประกอบบทเรียน	4.78	ดีมาก
3.3 กราฟิกที่ใช้ประกอบบทเรียน	4.33	ดี
3.4 สีพื้นของภาพประกอบบทเรียน	4.33	ดี
3.5 สีของตัวอักษรที่ใช้ประกอบ	4.89	ดีมาก
เฉลี่ยโดยรวม	4.71	ดีมาก

จากตาราง 2 ผลการประเมินบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองเรื่อง การออกแบบฉากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ จากผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษา เห็นว่าคุณภาพโดยรวมและรายด้าน คือ การดำเนินเรื่อง ภาพประกอบ ภาษาและเสียง ตัวอักษรและสี มีคุณภาพระดับดีมาก และมีคุณภาพตามรายการประเมินส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีมาก ยกเว้นรายการกราฟิกที่ใช้ประกอบบทเรียนและสีพื้นของภาพประกอบบทเรียนอยู่ในระดับดี

ตาราง 3 ผลการประเมินคุณภาพบทเรียนวีดิทัศน์ ของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

รายการที่ประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ระดับของคุณภาพ
1. เนื้อหาและการดำเนินเรื่อง	4.67	ดีมาก
1.1 ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์	4.89	ดีมาก
1.2 ลำดับขั้นการนำเสนอเนื้อหา	4.56	ดีมาก
1.3 ความน่าสนใจในการดำเนินเรื่อง	4.56	ดีมาก
2. ความถูกต้องและความสัมพันธ์	4.44	ดี
2.1 ความถูกต้องชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา	4.56	ดีมาก
2.2 ความชัดเจนในการนำเสนอ	4.33	ดี
2.3 การจัดลำดับเนื้อหา	4.44	ดี
3. การจัดลำดับเนื้อหา	4.56	ดีมาก
3.1 ความน่าสนใจของเนื้อหา	4.89	ดีมาก
3.2 ความยากง่ายของเนื้อหา	4.44	ดี
3.3 ความสอดคล้องในการใช้ภาพประกอบ	4.33	ดี
4. แบบฝึกหัดระหว่างเรียน	4.48	ดี
4.1 ความเหมาะสมของแบบฝึกหัด	4.33	ดี
4.2 ความยากง่ายของแบบฝึกหัด	4.56	ดีมาก
4.3 ความเหมาะสมกับระดับผู้เรียน	4.56	ดีมาก
เฉลี่ยโดยรวม	4.53	ดีมาก

จากตาราง 3 ผลการประเมินบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองเรื่อง การออกแบบฉาก รายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี แชนงวิทยุโทรทัศน์ จากผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา มีคุณภาพโดยรวม และด้านเนื้อหาและการดำเนินเรื่อง ด้านการจัดลำดับเนื้อหา มีคุณภาพในระดับดีมาก ส่วนด้านความถูกต้องและความสัมพันธ์ และด้านแบบฝึกหัดระหว่างเรียนมีคุณภาพระดับดี ส่วนคุณภาพตามรายการประเมินส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีมาก ยกเว้นคุณภาพตามรายการ 2.2 ความชัดเจนในการนำเสนอ 2.3 การจัดลำดับเนื้อหา 3.2 ความยากง่ายของเนื้อหา 3.3 ความสอดคล้องในการใช้ภาพประกอบ และ 4.1 ความเหมาะสมของแบบฝึกหัด อยู่ในระดับดี

ผลการทดลองเพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพของบทเรียนวีดิทัศน์ด้วยตนเอง

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการทดลองและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติเพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนวีดิทัศน์ที่พัฒนาขึ้นตามเกณฑ์ 85/85 และสรุปการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

การทดลองครั้งที่ 1 ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองเรื่องการออกแบบฉากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี โดยทดลองกับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 แผนกวิทยุโทรทัศน์จากมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต จำนวน 3 คน มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาข้อบกพร่องของบทเรียนด้วยตนเองในด้านต่างๆ โดยการสัมภาษณ์และสังเกตพฤติกรรมขณะทำการทดลอง ซึ่งพบว่านักศึกษาให้ความสนใจและกระตือรือร้นในการศึกษาบทเรียนเป็นอย่างดี จากการสัมภาษณ์ ว่านักศึกษพอใจบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง เรื่องการออกแบบฉากรายการโทรทัศน์เป็นอย่างมาก แต่ยังมีข้อบกพร่องเพื่อนำมาปรับปรุงดังนี้

1. ข้อความในบทเรียนบางตอนมีขนาดเล็กเกินไป
2. เสียงบรรยายบางตอนไม่ชัดเจน
3. ภาพบทเรียนบางตอนมีการสะดุด
4. เสียงดนตรีประกอบบางช่วงมีจังหวะไม่เหมาะสม
5. เพิ่มภาพให้มีความเข้าใจมากขึ้น
6. ข้อความในบางตอนพิมพ์ผิด

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องให้ดีขึ้นดังนี้

1. พิมพ์ข้อความตัวหนังสือใหม่บางตอนที่มีขนาดเล็กให้ใหญ่สามารถอ่านได้ง่ายขึ้น
2. อัปเดตเสียงบรรยายบางตอนใหม่โดยให้มีน้ำหนักเสียงดังชัดเจนมากขึ้น
3. ถ่ายภาพซ่อมบางตอนที่ภาพสะดุดหรือไม่ชัด แล้วนำมาตัดต่อใหม่ให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
4. อัปเดตเสียงดนตรีที่ใช้ในการประกอบบทเรียนใหม่ ในบางช่วงให้มีจังหวะที่เหมาะสม
5. ตัดต่อภาพใส่ช่วงบรรยายให้มีภาพประกอบมากขึ้น เพื่อสร้างความเข้าใจได้มากขึ้น
6. พิมพ์แก้ไขข้อความในบางตอนที่พิมพ์ผิดให้ถูกต้องได้ใจความ

การทดลองครั้งที่ 2 ทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาแนวโน้มประสิทธิภาพเบื้องต้นของบทเรียนวีดิทัศน์ E1 / E2 โดยนำบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองเรื่องการออกแบบฉากรายการโทรทัศน์ที่มีการปรับปรุงจากการทดลองครั้งที่ 1 ไปทดลองกับนักศึกษาปีที่ 3 แผนกวิชาวิทยุโทรทัศน์จำนวน 15 คน โดยให้นักศึกษา ศึกษาจากบทเรียนวีดิทัศน์แบบ 1 คน ต่อ 1 เครื่อง และทำการตรวจสอบหาแนวโน้มประสิทธิภาพของบทเรียน โดยให้กลุ่มตัวอย่างทำแบบฝึกหัดและแบบทดสอบ จากกระดาษคำตอบที่ผู้ทำการทดลองจัดไว้ให้ แล้วนำผลมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวโน้มประสิทธิภาพของบทเรียนตามเกณฑ์ 85/85 ซึ่งปรากฏผลการทดลอง ดังตาราง 4

ตาราง 4 แสดงผลการทดลองครั้งที่ 2 เพื่อหาแนวโน้มประสิทธิภาพของบทเรียนวีดิทัศน์
ในการทดลอง

เนื้อหา	แบบฝึกหัดระหว่างเรียน			แบบทดสอบ			ประสิทธิภาพ E_1/E_2
	จำนวนข้อ	ค่าเฉลี่ย	E_1	จำนวนข้อ	ค่าเฉลี่ย	E_2	
เรื่องที่ 1	30	26.07	86.90	30	28.60	95.33	86.90 / 95.33
เรื่องที่ 2	25	22.27	89.08	25	22.93	91.72	89.08 / 91.72
เรื่องที่ 3	25	21.67	86.68	25	21.73	86.92	87.55 / 86.92
รวม	80	70.01	87.55	80	73.26	91.32	87.55 / 91.32

จากตาราง 4 แสดงว่าแนวโน้มของประสิทธิภาพของบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง
รวมเป็น 87.55/91.32 เรื่องที่ 1 เป็น 86.90/95.33 เรื่องที่ 2 เป็น 89.08/91.72 และเรื่องที่ 3
เป็น 87.55/86.92 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้แต่จากการทดลองพบปัญหาที่ต้องปรับปรุง
ดังต่อไปนี้

1. เสียงบรรยายยังเบาเกินไป
2. ความคมชัดข้อความบางตอนยังไม่ชัดเจน
3. จัดทำเครดิตท้ายเรื่องให้เป็นปัจจุบันยิ่งขึ้น

ผู้ศึกษาค้นคว้าได้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องให้ดีขึ้นดังนี้

1. อัปเดตเสียงบรรยายใหม่ทั้งหมด และปรับเพิ่มระดับความดังเสียงของผู้บรรยายให้
ดังชัดเจนมากขึ้น
2. พิมพ์ข้อความใหม่บางตอนให้มีขนาดที่สามารถอ่านได้ง่ายและใส่เทคนิคที่ขอบตัว
หนังสือ เพื่อให้ตัวหนังสือมีมิติ ไม่จมกับพื้นหลัง สามารถอ่านได้ชัดเจนยิ่งขึ้น
3. พิมพ์เครดิตท้ายเรื่องใหม่ให้เป็นปัจจุบันเพราะผู้เชี่ยวชาญบางท่านมีตำแหน่งหน้าที่
สูงขึ้น

การทดลองครั้งที่ 3

ผู้วิจัยได้นำบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองทั้ง 3 เรื่อง ไปทดลองกับนักศึกษา แขนง
วิชาวิทยุโทรทัศน์ โปรแกรมนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ที่ไม่
เคยเรียน จากบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองนี้มาก่อน จำนวน 30 คน 1 คน ต่อ 1 เครื่อง
โดยเรียนจากบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองเรื่องที่ 1 พร้อมกับทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน
ควบคู่ไปด้วยเมื่อเรียนเรื่องที่ 1 จบ ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังเรียนทำเช่นนั้นจน
กระทั่งครบ 3 เรื่อง แล้วนำคะแนนแบบฝึกหัดระหว่างเรียน และแบบทดสอบผลสัมฤทธิ์หลัง
เรียน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนวีดิทัศน์ด้วยตนเอง แล้วนำผล

มาวิเคราะห์เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนตามเกณฑ์ 85/85 ซึ่งปรากฏผลการทดลอง
ดังตาราง 5

ตาราง 5 แสดงผลการทดลองครั้งที่ 3 เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนวีดิทัศน์ในการ
ทดลอง

เนื้อหา	แบบฝึกหัดระหว่างเรียน			แบบทดสอบ			ประสิทธิภาพ E_1/E_2
	จำนวนข้อ	ค่าเฉลี่ย	E_1	จำนวนข้อ	ค่าเฉลี่ย	E_2	
เรื่องที่ 1	30	27.70	92.33	30	29.30	97.67	92.33 / 97.67
เรื่องที่ 2	25	22.50	90.00	25	24.17	96.68	90.00 / 96.68
เรื่องที่ 3	25	22.30	89.20	25	23.00	92.00	89.20 / 92.00
รวม	80	72.50	90.51	80	76.47	95.45	90.51 / 95.45

จากตาราง 5 พบว่า ประสิทธิภาพของบทเรียนวีดิทัศน์ด้วยตนเอง เรื่อง การออกแบบ
ฉากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี
โดยรวมเป็น 90.51/95.45 โดยเรื่องที่ 1 เป็น 92.33/97.67 เรื่องที่ 2 เป็น 90.00/96.68 และ
เรื่องที่ 3 เป็น 89.20/92.00 ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 85/85

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้เป็นการพัฒนาและหาประสิทธิภาพบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองเรื่อง การออกแบบจากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ให้มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 85/85 โดยมุ่งพัฒนาสื่อและหาประสิทธิภาพของบทเรียน ซึ่งสามารถสรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

เพื่อพัฒนาและหาประสิทธิภาพบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองเรื่องการออกแบบจากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ให้มีประสิทธิภาพ ตามเกณฑ์ 85/85

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ได้บทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง เรื่อง การออกแบบจากรายการโทรทัศน์ แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์
2. เป็นแนวทางในการพัฒนาบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง ในเนื้อหาอื่นๆ ต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร
ประชากรที่ได้ใช้ในครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ โปรแกรมนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ จากสถาบันราชภัฏสวนดุสิต ชั้นปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 120 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดลองจากนักศึกษาระดับปริญญาตรีชั้นปีที่ 3 แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ โปรแกรมนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ จากสถาบันราชภัฏสวนดุสิต กรุงเทพมหานคร ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 48 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) เพื่อใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ โดยแบ่งกลุ่มตัวอย่างในการทดลองดังต่อไปนี้

การทดลองครั้งที่ 1 ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 3 คน

การทดลองครั้งที่ 2 ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน

การทดลองครั้งที่ 3 ใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

3. เนื้อหาที่ใช้ในการทดลอง

เนื้อหาที่ใช้ในการทดลองเป็นเนื้อหาวิชาการออกแบบฉากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 ของสถาบันราชภัฏสวนดุสิต โดยมี 3 เรื่องดังนี้

เรื่องที่ 1 หลักของการออกแบบ ประกอบด้วยเนื้อหา 4 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ความหมายของเส้น

ตอนที่ 2 ความหมายของสี

ตอนที่ 3 ความหมายของรูปทรง

ตอนที่ 4 หลักการเขียนแบบ

เรื่องที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับฉากรายการโทรทัศน์ ประกอบด้วยเนื้อหา 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 ประเภทต่างๆของฉาก

ตอนที่ 2 การสร้างฉาก (ประเภทรายการดนตรี)

ตอนที่ 3 การจัดฉาก (ประเภทรายการดนตรี)

เรื่องที่ 3 องค์ประกอบในการผลิตรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี ประกอบด้วยเนื้อหา 2 ตอนคือ

ตอนที่ 1 อุปกรณ์และเทคนิค

ตอนที่ 2 การจัดแสง

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง ประกอบด้วย

1. บทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองเนื้อหาวิชาการออกแบบฉากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี ระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 3 ของสถาบันราชภัฏสวนดุสิตรวมความยาว 80 นาที โดยมี 3 เรื่องดังนี้

เรื่องที่ 1 หลักของการออกแบบ ประกอบด้วยเนื้อหา 4 ตอน ความยาว 30 นาที

เรื่องที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับฉากรายการโทรทัศน์ ประกอบด้วยเนื้อหา 3 ตอน ความยาว 25 นาที

เรื่องที่ 3 องค์ประกอบในการผลิตรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี ประกอบ
ด้วยเนื้อหา 2 ตอน ความยาว 25 นาที

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.แบบประเมินคุณภาพบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองด้านเนื้อหาและด้านเทคโนโลยี
การศึกษา

การดำเนินการทดลอง

ในขั้นตอนการทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง ผู้วิจัย
ได้ดำเนินการทดลองดังต่อไปนี้

การทดลองครั้งที่ 1 ผู้วิจัยได้นำบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองทั้ง 3 เรื่อง ไป
ทดลองกับนักศึกษา แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ โปรแกรมนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ
สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ที่ไม่เคยเรียนจากบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองนี้มาก่อน จำนวน
3 คน 1 คนต่อ 1 เครื่อง โดยเรียนจากบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองแล้วหาข้อบกพร่องโดย
ใช้การสังเกต สัมภาษณ์ สอบถาม และบันทึกพฤติกรรมของผู้เรียนระหว่างเรียนแล้วรวบรวม
ข้อบกพร่อง แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไข

การทดลองครั้งที่ 2 ผู้วิจัยได้นำบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองทั้ง 3 เรื่อง ไป
ทดลองกับนักศึกษา แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ โปรแกรมนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ
สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ที่ไม่เคยเรียนจากบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองนี้มาก่อน จำนวน
15 คน 1 คน ต่อ 1 เครื่อง โดยเรียนจากบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองเรื่องที่ 1 พร้อมกับทำ
แบบฝึกหัดระหว่างเรียนควบคู่ไปด้วยเมื่อเรียนเรื่องที่ 1 จบ ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดผล
สัมฤทธิ์หลังเรียนทำเช่นนี้จนกระทั่งครบ 3 เรื่อง แล้วนำคะแนนแบบฝึกหัดระหว่างเรียน และ
แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของแต่ละเรื่องไปวิเคราะห์ เพื่อหาแนวโน้มประสิทธิภาพของ
บทเรียน วีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองโดยใช้สูตร E1/E2 (เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต 2528: 294-295)

การทดลองครั้งที่ 3 ผู้วิจัยได้นำบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองทั้ง 3 เรื่อง ไป
ทดลองกับนักศึกษา แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ โปรแกรมนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ
สถาบันราชภัฏสวนดุสิต ที่ไม่เคยเรียนจากบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองนี้มาก่อน จำนวน
30 คน 1 คน ต่อ 1 เครื่อง โดยเรียนจากบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองเรื่องที่ 1 พร้อมกับทำ
แบบฝึกหัดระหว่างเรียนควบคู่ไปด้วยเมื่อเรียนเรื่องที่ 1 จบ ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบวัดผล
สัมฤทธิ์หลังเรียนทำเช่นนี้จนกระทั่งครบ 3 เรื่อง แล้วนำคะแนนแบบฝึกหัดระหว่างเรียน และ
แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของแต่ละเรื่องไปวิเคราะห์ เพื่อหาประสิทธิภาพของบทเรียน
วีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง โดยใช้สูตร E1/E2 (เสาวณีย์ ลิกขาบัณฑิต. 2528: 294-295)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ได้บทเรียนวิถีทัศน์ศึกษาด้วยตนเองเรื่อง การออกแบบฉากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี โดยแบ่งเนื้อหา เป็น 3 เรื่องคือ

เรื่องที่ 1 หลักของการออกแบบ

เรื่องที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับฉากรายการโทรทัศน์

เรื่องที่ 3 องค์ประกอบในการผลิตรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี

2. คุณภาพของบทเรียนวิถีทัศน์ด้วยตนเองเรื่อง การออกแบบฉากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ จากการประเมินของผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีการศึกษาและด้านเนื้อหาคุณภาพอยู่ในระดับดีมาก

3. ประสิทธิภาพของบทเรียนวิถีทัศน์ด้วยตนเองเรื่อง การออกแบบฉากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ โดยรวมเป็น 90.51/95.45 ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด 85/85 โดยมีประสิทธิภาพแต่ละเรื่องดังนี้

เรื่องที่ 1 มีประสิทธิภาพ 92.33/97.67

เรื่องที่ 2 มีประสิทธิภาพ 90.00/96.68

เรื่องที่ 3 มีประสิทธิภาพ 89.20/92.00

อภิปรายผล

จากการพัฒนาบทเรียนวิถีทัศน์ด้วยตนเอง เรื่องการออกแบบฉากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ มีประสิทธิภาพ 90.51/95.45 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขั้นตอนในการสร้างบทเรียนวิถีทัศน์ด้วยตนเองได้เป็นไปตามขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนวิถีทัศน์ด้วยตนเองซึ่งเริ่มตั้งแต่การศึกษาจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ทำการปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา ได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านเนื้อหาเป็นระบบ และได้นำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างตามขั้นตอนและปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องก่อนนำไปตรวจสอบหาประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 85/85 ผลจากการทดลองปรากฏว่า การพัฒนาบทเรียนวิถีทัศน์ด้วยตนเอง เรื่องการออกแบบฉากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้พอสรุปสาเหตุที่ทำให้บทเรียนวิถีทัศน์ศึกษาด้วยตนเองเป็นสื่อการสอนที่มีคุณภาพ ดังต่อไปนี้

1. บทเรียนวิถีทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง เป็นสื่อทางเทคโนโลยีการศึกษาชนิดหนึ่งที่มีคุณภาพ มีโครงสร้าง มีระบบที่สามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนได้ มีอิสระในการเรียนภายใต้โครงสร้างของบทเรียนนั้นๆ

2. จากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน พบว่า ผู้เรียนให้ความสนใจกับการเรียนด้วยบทเรียนวิถีทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง มีความกระตือรือร้นและมีความตั้งใจเรียนเป็นอย่างดี ผู้เรียน

ชื่นชอบกับการโต้ตอบและการควบคุมบทเรียนวิดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง สามารถมีปฏิสัมพันธ์โต้ตอบกับผู้เรียน มีการเสริมแรงผู้เรียนทันที จึงส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็ว

3. การเรียนจากบทเรียนวิดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง นั้นกลุ่มตัวอย่างได้มีส่วนร่วมในบทเรียนอยู่ตลอดเวลา นั่นคือทำให้ความรู้แล้วจึงให้สิ่งเร้าเป็นคำถามให้ผู้เรียนตอบสนอง มีการเฉลยคำตอบให้ทราบทันที เท่ากับว่ากลุ่มตัวอย่างได้ทำแบบฝึกหัด มีการเฉลย ทำให้กลุ่มตัวอย่างกระตือรือร้นที่จะเรียนเพราะบทเรียนวิดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองให้กลุ่มตัวอย่างได้รู้ผลการเรียนของตนเองทันที อันเป็นการเสริมแรงทำให้เกิดความต้องการที่จะเรียนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. เนื่องจากการผลิตบทเรียนวิดิทัศน์ด้วยตนเองต้องใช้งบประมาณสูง จึงควรมีการวางแผนการผลิตบทเรียนวิดิทัศน์ด้วยตนเอง โดยคำนึงถึงปัจจัยหลายๆ ด้านเช่น เครื่องมือที่ใช้ในการผลิตต้องทันสมัย การกำหนดระยะเวลาในการผลิตต้องมีความเหมาะสม และต้องจัดเตรียมแผนการในการติดต่อประสานงานการถ่ายทำ ซึ่งช่วยให้การผลิตบทเรียนวิดิทัศน์ด้วยตนเองเกิดประสิทธิภาพ

2. ควรส่งเสริมให้ครูใช้บทเรียนวิดิทัศน์ด้วยตนเองที่ผลิตขึ้น เข้าไปช่วยแก้ไขปัญหาในการขาดแคลนครูที่เชี่ยวชาญเฉพาะสาขา

3. ควรสนับสนุนให้มีการใช้บทเรียนวิดิทัศน์ด้วยตนเองสำหรับการเรียนการสอนมากยิ่งขึ้น

4. เนื่องจากปัจจุบันเครื่องเล่นซีดีรอม (CD ROM) มีใช้กันอย่างแพร่หลาย การนำบทเรียนวิดิทัศน์ด้วยตนเองที่สร้างขึ้นไปบันทึกลงแผ่นซีดีรอม จึงนับว่าเป็นประโยชน์และเป็นทางเลือกที่ดีสำหรับผู้ที่มีเครื่องเล่นซีดีรอมแต่ไม่มีเครื่องเล่นวิดิทัศน์

ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนา

1. ควรทำการค้นคว้าและพัฒนาบทเรียนวิดิทัศน์ด้วยตนเองในเนื้อหาวิชาอื่นๆ ไว้ใช้ในการเรียนการสอน

2. ควรสนับสนุนให้มีการผลิตสื่อประกอบการสอนให้มากเพื่อกระตุ้นให้ผู้สนใจสามารถนำไปศึกษาด้วยตนเองได้ตามต้องการ

3. ควรส่งเสริมให้ครูใช้สื่อวิดิทัศน์ประกอบการสอน เนื่องจากสามารถ นำเนื้อหาต่างๆ มาผลิตเป็นรายการวิดิทัศน์ได้ไม่ยากนัก ประกอบกับวิดิทัศน์เป็นสื่อที่มีทั้งเสียงและภาพเคลื่อนไหวซึ่งสามารถกระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กิดานันท์ มลิทอง. (2535). หลักการและเทคโนโลยีทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อมรการพิมพ์.
- เกศินี โชติกเสถียร. (2523). การใช้เทคโนโลยีทางการสอนในห้องเรียน. เอกสารประกอบการสอนเทคโนโลยี 320. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- กรมการศึกษานอกโรงเรียน. (2538). วิทยาการของการใช้วิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์เพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : หน้า 59-61.
- จิระเชษฐ์ จันทร์สุภาแสน. (2542). ผลการใช้บทเรียนวีดิทัศน์การสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตสำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6. ปรินูญานีพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชลียา ลิ้มปิยากร. (2536). เทคโนโลยีการศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันราชภัฏ ธนบุรี.
- ชิน คล้ายปาน. (2528). เทคนิคการผลิตรายการเทปโทรทัศน์. กรุงเทพฯ : คณะอนุกรรมการกลุ่มโสตทัศนศึกษา ห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษา.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2523). เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา เล่มที่ 1 หน่วยที่ 1-5. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชูดา บุญถึง. (2542). การพัฒนาชุดการสอนแบบศูนย์การเรียนรู้ในวิชาภาษาอังกฤษเรื่อง คำนาม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินูญานีพนธ์ กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2533). เทคโนโลยีการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- รัชชัย สันคิตประภา. (2529). ขั้นตอนในการผลิตวีดิโอเทป. (เอกสารประกอบการสอนอบรมเกี่ยวกับการติดต่อสารโสตทัศนศึกษาและการส่งเสริม). กรุงเทพฯ : สำนักส่งเสริมการฝึกอบรม มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- นิวัติ สุขโพธิ์. (2538). การพัฒนารายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาด้านอาชีพสำหรับราษฎรไทยที่อาศัยอยู่บริเวณชายแดนไทย-กัมพูชา. ปรินูญานีพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- นิพนธ์ สุขปรีดี. (2528). โสตทัศนศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา.
- นิพนธ์ ศุภศรี และขจีรัตน์ ปิยะกุล. (2528). เทคนิคการผลิตรายการวีดิโอเทปเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- เป็รื่อง กุมุท. (2519). การวิจัยสื่อและนวัตกรรมการสอน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, อัดสำเนา.

- พัชรีย์ พลาวงศ์. (2526). การเรียนด้วยตนเอง. วารสารรวมคำแหง 9 (ฉบับพิเศษ "พัฒนาบุคลากร"). 82-91 กันยายน 2526.
- พินิต วัฒนโธ. (2520). การผลิตรายการโทรทัศน์. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์. (2531). การวิจัยและพัฒนาการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- เพ็ญศรี ทวีสุวรรณ และคณะ. (2534). เอกสารประกอบการสอนชุดวิชา การพัฒนาและการใช้สื่อการสอนนอกระบบ. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2531). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พร เจริญสุข. (2527). ความคิดเห็นของผู้ผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอและเทคนิคการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษาของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรนิวัฒน์ แป้นเพชร. (2535). ผลของตำแหน่งของการเสนอคำถามกับประเภทของจุดประสงค์การเรียนรู้ในบทเรียนโทรทัศน์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- พรพิชิต สุวรรณศิริ. (2543). การพัฒนาบทเรียนวีดิทัศน์แบบโปรแกรมวิชา การพยาบาลพื้นฐาน 2 สำหรับนักเรียนพยาบาลศาสตร์ระดับต้นชั้นปีที่ 1 โรงเรียนพยาบาลกองการศึกษา กรมแพทยทหารเรือ. สารนิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ไพโรจน์ ตีรณธนากุล และ นิพนธ์ ศุภศรี. (2528). เทคนิคการผลิตรายการวิดีโอเทปเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมกรุงเทพ.
- ภาวนา พรหมสาขา ณ สกลนคร. (2532). การเปรียบเทียบผลการเรียนรู้จากรายการโทรทัศน์การสอนที่ใช้การนำเรื่องต่างกัน. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ภูษิต อานมณี. (2541). การพัฒนารายการวีดิทัศน์ เรื่อง การอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- มานัส เกิดแย้ม. (2539). การพัฒนารายการวีดิทัศน์การสอนวิชาอาชีพ เรื่อง ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ระดับมัธยมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ยุทธนันต์ หาญณรงค์. (2530). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากรายการโทรทัศน์การสอนที่ใช้สื่อช่วยจัดสัปดาห์หลังการสอนสองชนิด. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- ร่วมศักดิ์ แก้วปลั่ง. (2521). วิทยุและโทรทัศน์เพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ลัดดา สุขปรีดี. (2522). เทคโนโลยีทางการศึกษา. มปป.
- ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- วสันต์ อดิทัต. (2533). การผลิตเทปโทรทัศน์เพื่อการศึกษาและฝึกอบรม. กรุงเทพฯ : ธนพรการพิมพ์.
- วาสนา ชวหา. (2533). เทคโนโลยีทางการศึกษา. บางแสน : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วิจิตร ภักดีรัตน์. (2523). วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์กับการศึกษา. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- วีระ ไทยพานิช. (2529). โสตทัศนศึกษาเบื้องต้น. กรุงเทพฯ : ภาควิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- สมศักดิ์ คูหาสรรค์. (2536). การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจากเทปโทรทัศน์กลุ่มของภาพหลักที่มีภาพเสริมและภาพหลักที่เปลี่ยนระยะถ่ายภาพอย่างต่อเนื่อง. วิทยานิพนธ์ ค.อ.ม. (ครุศาสตร์ อุตสาหกรรมและวิทยาศาสตร์). กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้า พระนครเหนือ.
- สุรัชย์ สิกขามันติ. (2528). การผลิตรายการวิทยุและโทรทัศน์เพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- เสาวณีย์ สิกขามันติ. (2528). การเรียนการสอนรายบุคคล. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.
- สุดสวาท เกตบุรณย์. (2530). ความคิดเห็นและความต้องการรายการวีดิโอเทปเพื่อการศึกษา ด้านอาชีพสำหรับศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2541). *วิวัฒนาการของการใช้วิทยุกระจายเสียงและโทรทัศน์เพื่อการศึกษา*. กรุงเทพฯ : 11-12, 30-33
- อนันต์ ศรีโสภณ. (2532). *การทดลองรูปแบบใหม่ของข้อสอบแบบเลือกตอบ*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร
- อัญญา ประสงค์พร. (2540). *การพัฒนารายการวีดิทัศน์การสอนเรื่องพืชและการผสมพันธุ์ของดอกไม้*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- อัมพร น้อยสุวรรณ. (2540). *ผลการใช้วีดิทัศน์แบบโปรแกรมกิจกรรมนาฏศิลป์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (เทคโนโลยีการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- Abrams, Arnold H. (1986). Effectiveness of Interactive Video in Teaching Basic Photography Skill (Disc, Intelligent, Computer Assisted), *Dissertation Abstracts International*. 46(11) : 3326-A.
- Borg, Water R. and Merigth D. Gall. (1989). *Education Research*. New York : Longman, Inc.
- Burke , Ricard C. (1971). *Instruction Television*. Bloomington, Indiana : Indiana University Press.
- Dele, Edgar. (1956). *Audio Visual Methods in teacher*. Revised Edition New York : Holt., Rinehart and Winston, Drycom Press.
- Dewey, John. (1983). *How We Think*. New York : Dc Health and Company.
- Gagne', Robert. (1970). *The condition of Learning* , 2nd ed., New York : Holt, Rinehart and Winston, Inc.,
- Gagne', Robert M. and Leslie J. Briggs. (1974). *Principle of Instructional Design*." New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Gay, L.R. (1976). *Educational Research Competencies for Analysis and Application*. New York Merrill Publishing Company.
- Gustavsson, Norman. (1982). *Constructing Achievement test*. 3rd ed. N.j. Prentice Hall Inc.
- Hanson, Jarice. (1987). *Understanding Video : application , Impact and Theory*. California : Sage Publication, Inc.

- Hilliard Robert L. (1978). *Television Broadcasting : An Introduction*. New York : Hasting House, Publisher, Inc.
- Howell, Jermy. (1970). *The Use of Telivision in Agricultural Extension*. Educational Television Instruction.
- Kanner, Joseph H, Sanfor Katz and Peter B. Goldsmith. (1959). Evaluation of Intensive Television for Teaching Basic Electricity, *Audio – Visual Communication Review* 7(4) : 307 - 308 ; May – June.
- Klein, Grearge and Hlockley Jeffey. (1972). *Television Teaching Techniges Briebane*. Watson Ferquson Co.
- Klein, George and Jeffrey Hockiey. (1972). *Television Teaching Techniques*. Brisbane, Watson Furguson & Co.
- Lebon, Rechel L. (1986). " The Effect of Pedagogical Approach Incorporating Videotape Demonstration on the Development of Vocalists "Belted" Vocal Technique," *Dissertation Abstracts International*. 47(9) : 3550 – A.
- Lyness, Annl. (1985, September). *Effecticeness of Interactive Video of Teach CPR Theory and Skill*. In Education Resoureces Information Center. 9(1) : 113.
- Miller, Robert Steven. (1984). The Effectiveness of Video Technology in Safety Training at an Industrial Site,. *In Dissertation Abstracts International*. 44(9) : 2659 – A ; March.
- Purdue Unicersity. Closed Circuit Television Instruction (1967). *Research in Instructional Television and Film*. Washington DC. : U.S. Office of Education.
- Schwarzwalder. John C. An Investigation of the Relatice Effecticeness of the Certain Specific T.V. Techniques on learning, (1961). *A.V. Communication Review*. 9 : A-29.
- Webb,L. Leon . and Howard, Theresa E. (1977). *Individualized Learning : An Achievable Goal For All, Educational Leadership*.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

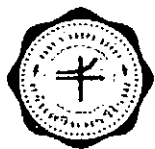
ตัวอย่าง บทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง

เรื่อง การออกแบบจากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี

แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาตรี

 บทวิทัศน์				
เรื่อง การออกแบบฉากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี				
ที่	ภาพ	เทคนิค	เสียง	เวลา
1.	Fade in : Caption : ภาควิชาเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ Fade out :	Diss.	(F/ I) ดนตรี (F/O) ดนตรี	10 วินาที
2.	Fade in : Caption : เสนอ Fade out :	Diss	(F/ I) ดนตรี (F/O) ดนตรี	7 วินาที
3.	Fade in : Caption : การออกแบบฉากรายการโทรทัศน์ ประเภทดนตรี Fade out :	Diss	(F/ I) ดนตรี (F/O) ดนตรี	10 วินาที
4	Caption : เรื่องที่ 1 หลักของการออกแบบ ประกอบด้วยเนื้อ หา 4 ตอน ตอนที่ 1 ความหมายของเส้น ตอนที่ 2 ความหมายของสี ตอนที่ 3 ความหมายของรูปทรง ตอนที่ 4 หลักการเขียนแบบ	Cut		15 วินาที

บทวิดิทัศน์				
เรื่อง การออกแบบจากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี				
ที่	ภาพ	เทคนิค	เสียง	เวลา
10	 Straight Lines	Cut	เส้นตรง Straight Lines ให้ความรู้สึกสว่างเข้มแข็ง มั่นคง สงบ แข็งแรง	10 วินาที
11	 Vertical Lines	Cut	เส้นตั้ง Vertical Lines ให้ความรู้สึกมีระเบียบ มีความสูง แข็งแรงและมั่นคง	10 วินาที
12	 Diagonal Lines	Cut	เส้นทแยง Diagonal Lines ให้ความรู้สึก เคลื่อนไหว ชาด ความสมดุลย์ นำสายตา	10 วินาที
13	 Curved Lines	Cut	เส้นโค้ง Curved Lines ให้ความรู้สึกนิ่มนวลอ่อนหวาน เคลื่อนไหว	10 วินาที
14	 Broken Lines	Cut	เส้นประ Broken Lines ให้ความรู้สึกตื่นเต้น ชาดหาย	10 วินาที
15	 Zigzag Lines	Cut	เส้นซิกแซก Zigzag Lines ให้ความรู้สึกตื่นเต้น ไม่อยู่นิ่ง	10 วินาที
16	รูปตัวอย่าง เส้นในลักษณะต่างๆ (รูปแบบที่ 2)	Diss	ลักษณะของเส้นยังให้ความหมายความรู้สึกที่แตกต่างกัน อีกหลายรูปแบบเช่นตัวอย่างต่อไป	15 วินาที

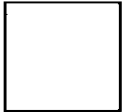
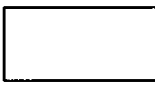
บทวิทัศน์

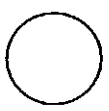
เรื่อง

การออกแบบจากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี

ที่	ภาพ	เทคนิค	เสียง	เวลา
44	8. รูปลายเส้น นี้ให้ความหมายอย่างไร ก. ตื่นเต้น ข. สับสน ค. ไม่มั่นคง ง. ไม่ถูกต้อง	Cut		15 วินาที
45	คำตอบที่ถูกต้องคือข้อ ค. ไม่มั่นคง	Cut		5 วินาที
46	10. รูปลายเส้นนี้ให้ ความรู้สึกอย่างไร ก. รุนแรง ข. เฉื่อยชา ค. สงบ ง. ฟุ้งเฟ้อ	Cut		15 วินาที
47	คำตอบที่ถูกต้องคือข้อ ก. รุนแรง	Cut	(F/O) ดนตรี	5 วินาที
48	Fade in : Caption : ตอนที่ 2 ความหมายของสี	Diss	ความหมายของสี	7 วินาที

 บทวิดิทัศน์				
เรื่อง การออกแบบรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี				
ที่	ภาพ	เทคนิค	เสียง	เวลา
52	 ความตื้นตัน ความหวาดกลัว สีแห่งอันตราย	Cut	สีแดง หมายถึงความตื้นตัน ความหวาดกลัว สีแห่งอันตราย	10 วินาที
53	 สีน้ำเงิน ความสงบ เชื้อม้น หนักแน่น สุขภาพ	Cut	สีน้ำเงิน หมายถึงความสงบ เชื้อม้น หนักแน่น สุขภาพ	10 วินาที
54	 ความไพบลย์ สว่างสดใส	Cut	สีเหลือง หมายถึงความไพบลย์ สว่างสดใส	10 วินาที
55	 ความลึกกลับ ความว่างเปล่า ความเศร้า	Cut	สีดำ หมายถึงความลึกกลับ ความว่างเปล่า ความเศร้า	10 วินาที
56	 ความบริสุทธิ์สะอาด	Cut	สีขาว หมายถึงความบริสุทธิ์สะอาด	10 วินาที
57	 ความสงบ เยือกเย็น	Cut	สีเขียว หมายถึงความสงบ เยือกเย็น	10 วินาที
58	 พลัง ร่าเริง ตื่นเต้น	Cut	สีส้ม หมายถึงพลัง ร่าเริง ตื่นเต้น	10 วินาที

 บทวิทัศน์				
เรื่อง การออกแบบฉากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี				
ที่	ภาพ	เทคนิค	เสียง	เวลา
90	Basic Form	Cut	Basic Form คือรูปทรงเรขาคณิต	10 วินาที
91	Nature Form	Cut	Nature Form รูปทรงธรรมชาติ เช่น คน สัตว์ ต้นไม้ เป็นต้น	10 วินาที
92	Free Form	Cut	Free Form รูปทรง อิสระ เกิดจากการสร้างขึ้น มาใหม่	10 วินาที
93	 ให้ความรู้สึกแข็งแรง ไม่เอนเอียง	Cut	รูปสี่เหลี่ยมด้านเท่าให้ความรู้สึก แข็งแรง ไม่เอนเอียง	10 วินาที
94	 ให้ความรู้สึกกว้างขวาง สง่างาม	Cut	รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าให้ความรู้สึก กว้างขวาง สง่างาม	10 วินาที
95	 ให้ความรู้สึกมั่นคง ปลอดภัย	Cut	รูปสี่เหลี่ยมคางหมูให้ความรู้สึก มั่นคง ปลอดภัย	10 วินาที

 บทวิทยทัศน์				
เรื่อง การออกแบบฉากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี				
ที่	ภาพ	เทคนิค	เสียง	เวลา
96	 ให้ความรู้สึก เด่น สง่า รุนแรง	Cut	รูปสามเหลี่ยมให้ความรู้สึก เด่น สง่า รุนแรง	10 วินาที
97	 ให้ความรู้สึกกลมกลืนนุ่มนวล	Cut	รูปวงกลมให้ความรู้สึกกลมกลืนนุ่มนวล	10 วินาที
98	Caption ตอนที่ 4 หลักการเขียนแบบ	Diss	Fade in : ดนตรี หลักการเขียนแบบ Fade out :	7 วินาที
99	การออกแบบ เขียนแบบ	Cut	การออกแบบ-เขียนแบบ Design-Drawing สองคำนี้มีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก เพราะก่อนเขียนแบบต้องคิดก่อนว่างานจะออกมารูปร่างอย่างไรและ การเขียนแบบก็เป็นผลจากการคิดสร้างสรรค์ให้ออกมาเป็นภาพ	40 วินาที
100	Caption ความหมายของการเขียนแบบ	Cut		10 วินาที
101	ภาพแบบต่าง ๆ	Cut	การเขียนแบบคือการถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์ แล้วเขียนรายละเอียดต่าง ๆ ลงบนกระดาษเมื่อผู้อ่านดูแบบนั้นแล้วสามารถเข้าใจนำไปสร้างเป็นชิ้นงานได้	30 วินาที

บทวิดิทัศน์

เรื่อง

การออกแบบฉากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี

ที่	ภาพ	เทคนิค	เสียง	เวลา
102	ภาพแบบต่างๆ	Cut	การเขียนแบบมีอยู่หลายประเภทแต่จะแบ่งเป็นลักษณะประเภทของงานจะมีด้วยกัน 2 แบบใหญ่ คือ	22 วินาที
103	ภาพแบบทางสถาปัตยกรรม	Cut	1. การเขียนแบบสถาปัตยกรรม Architectural Drawing คือการเขียนแบบก่อสร้าง สถานที่ต่างๆ เป็นต้น	8 วินาที
104	ภาพแบบทางวิศวกรรม	Cut	2. การเขียนแบบทางวิศวกรรม Engineering Drawing การเขียนแบบเครื่องจักรกลต่างๆ เป็นต้น	15 วินาที
105	ภาพแบบฉากรายการโทรทัศน์	Cut	การเขียนแบบฉากจะจัดเป็นประเภทแบบสถาปัตยกรรมและออกแบบตกแต่ง	15 วินาที
106	ภาพแบบฉาก	Cut	โดยแบบจะระบุ ขนาด . Plan ภาพด้านบน ,front ภาพด้านหน้า, Side ภาพด้านข้าง, Elevation ภาพตัดส่วนด้านข้าง และภาพ Perspective ภาพ 3 มิติ เป็นต้น	25 วินาที
107	ภาพแบบจาก Computer	Cut	ในปัจจุบันเริ่มนิยมใช้การสร้างแบบจาก Computer กราฟฟิกมากขึ้นโดยใช้โปรแกรม 3D ซึ่งจะได้แบบภาพที่มีสีสันและแสงเงาสมจริงมากขึ้น สามารถเคลื่อนไหวหรือพลิกแบบฉากดูในมุมต่างๆ ได้	30 วินาที

 บทวิดิทัศน์				
เรื่อง การออกแบบฉากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี				
ที่	ภาพ	เทคนิค	เสียง	เวลา
191	Fade in: Caption: เรื่องที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับฉากรายการโทรทัศน์ Fade out:		(F/ I) ดนตรี (F/O)	10 วินาที
192	Fade in: Caption: ตอนที่ 1 ประเภทต่างๆ ของฉาก Fade out:		(F/ I) ดนตรี ประเภทต่างๆ ของฉาก (F/O)	10 วินาที
193	ภาพรายการต่าง ๆ	Cut	ถ้าผู้ออกแบบฉากสามารถ ออกแบบฉากได้อย่างสวยงาม เหมาะสมและเป็นที่น่าสนใจแล้ว ก็จะทำให้รายการนั้นๆ มีความ น่าสนใจมากยิ่งขึ้นก่อนอื่นผู้ออก แบบฉากต้องมีความรู้เกี่ยวกับ ประเภทของรายการต่าง ๆ เพื่อ ที่จะได้เข้าใจถึง Concept และ Theme ของรายการนั้นๆ โดย ประเภทของรายการโทรทัศน์ และฉากของรายการต่างๆ มีดังนี้ เช่น	40 วินาที

บทวิดิทัศน์

เรื่อง

การออกแบบรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี

ที่	ภาพ	เทคนิค	เสียง	เวลา
200	ภาพรายการ รายการถ่ายทอดสด Outdoorbroadcasting	Cut	รายการถ่ายทอดสด Outdoorbroadcasting เป็นการผลิตรายการหรือถ่ายทอดสด รายการนอกสถานที่	20 วินาที
201	ภาพรายการ รายการประเภทรับบริจาค , สมทบทุน Fund Raising	Cut	รายการประเภทรับบริจาค , สมทบทุน Fund Raising เป็นรายการสดเพื่อสมทบทุน หรือรับ บริจาคช่วยเหลือในกรณีต่างๆ	20 วินาที
202	ภาพรายการ รายการประเภทป๊อปปูล่า Variety	Cut	รายการประเภทป๊อปปูล่า Variety เป็นรายการที่มีรูปแบบหลากหลาย ในการนำเสนอซึ่งจะแบ่งเป็นช่วง สนทนา บันเทิง เคล็ดลับความรู้ เป็นต้น โดยฉากมักมีความสดใส ทัน สมัย	20 วินาที
203	ภาพรายการ รายการประเภทข่าว Newscast	Cut	รายการประเภทข่าว Newscast เป็นรายการที่ไม่ใช้พื้นที่มากนัก และมักผลิตในสตูดิโอ	20 วินาที

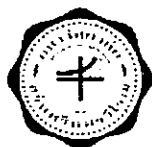

บทวิทัศน์

เรื่อง

การออกแบบฉากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี

ที่	ภาพ	เทคนิค	เสียง	เวลา
204	ภาพรายการ รายการประเภทสารคดี Documentary	Cut	รายการประเภทสารคดี Documentary เป็นรูปแบบรายการ บันทึกภาพนำเสนอเรื่องราวที่น่าสนใจ นำศึกษาของคนหรือสิ่งมีชีวิต ต่างๆ เป็นต้น	20 วินาที
205	ภาพรายการ รายการประเภทรายการเด็ก Children	Cut	รายการประเภทรายการเด็ก Children เป็นการผลิตรายการโดย เน้น กลุ่มเด็กและเยาวชน ซึ่งมีรูป แบบรายการจะเน้นความน่าสนใจ สนุกสนาน พร้อมสาระ	20 วินาที
206	ภาพรายการ รายการประเภทดนตรี Music	Cut	และรายการประเภทดนตรี เป็นต้น Music เป็นรายการที่ต้องใช้แสงเป็น ส่วนประกอบของฉากมากที่สุด และ ยังต้องใช้เอฟเฟคต่างๆ มาใช้ ประกอบ ในบางช่วงเพื่อกระตุ้นให้ เกิดความน่าสนใจ	30 วินาที
207	Caption: แบบฝึกหัด		(F/ I) ดนตรี	5 วินาที
208	1. ภาพใดไม่เหมาะที่จะนำมาเป็น ฉากข่าว ก. ภาพสัตว์ต่างๆ ข. ภาพวิวทิว ค. ภาพแผนที่โลก ง. ภาพวิวกรุงเทพฯ	Cut		15 วินาที
209	คำตอบที่ถูกต้องคือข้อ ก. ภาพสัตว์ต่างๆ	Cut		5 วินาที

บทวิทัศน์

เรื่อง การออกแบบรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี

ที่	ภาพ	เทคนิค	เสียง	เวลา
226	ภาพแผ่นสติกเกอร์ Pan MS	Cut	แผ่นสติกเกอร์ชนิดต่างๆ ทั้งโปร่งแสง ทึบ แสง ใช้เป็นส่วนประกอบตกแต่งให้ฉากมีสีสันสดใสสวยงามมากขึ้น ซึ่งในปัจจุบันมีสติกเกอร์ในรูปแบบลวดลายต่างๆ มากมายให้ผู้ออกแบบไปใช้ประกอบฉาก	25 วินาที
227	ภาพวอลเปเปอร์ชนิดต่างๆ	Cut	แผ่นวอลเปเปอร์ลวดลายและชนิดต่างๆ ใช้กรุผนังของฉากเป็นฉากหลังต่างๆ นิยมมากกับฉากประเภทละคร	20 วินาที
228	CU ภาพไฟไม้การชนิดและสีต่างๆ Pan LS ภาพตัวอย่างฉากที่ใช้ไฟไม้การ	Diss	ไฟไม้การเป็นวัสดุอีกชนิดหนึ่งที่นิยมใช้ในการประกอบตกแต่งฉากเพราะมี Texture หลากหลาย และ ไม่ควรใช้ไฟไม้การชนิดมันเงามาเป็นผนังฉากหรือห้องเพราะจะทำให้เกิดการ Refract ได้	25 วินาที
229	ภาพอุปกรณ์อื่นๆ Pan MS	Cut	และวัสดุอุปกรณ์หลักอื่นๆ เช่น โฟม แผ่น โพลีคาร์บอเนต แผ่น PVC ไม้อัด กระดาษ MDF ซึ่งมีขนาดเท่ากับแผ่นไม้อัดคือ 244 x 122 ซม. วัสดุทำพื้นฉาก โดยเฉพาะรายการประเภทดนตรี ส่วนประกอบในการสร้างฉากที่นิยมนำมาใช้ เช่น ผ้าชนิดต่างๆ โคมไฟ และที่สำคัญ หลอดไฟ และแสงไฟประเภทต่างๆ ซึ่งจะเพิ่มสีสันให้กับรายการประเภทดนตรีเป็นอย่างมาก	55 วินาที

บทวิดิทัศน์

เรื่อง

การออกแบบฉากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี

ที่	ภาพ	เทคนิค	เสียง	เวลา
232	Caption: แบบฝึกหัด	Cut	(F/ I) ดนตรี	5 วินาที
233	8. วัสดุชนิดใดนิยมใช้กรุทำผนังของฉากละคร ก. ฟิวเจอร์บอร์ด ข. แผ่นสติกเกอร์ ค. วอลเปเปอร์ ง. แผ่นพลาสติก	Cut		15 วินาที
234	คำตอบที่ถูกต้องคือข้อ ค. วอลเปเปอร์	Cut		5 วินาที
235	9. ไม้อัด 1 แผ่นมีขนาดกว้างยาวเท่าใด ก. 244 X 122 ซม. ข. 230 X 130 ซม. ค. 250 X 150 ซม. ง. 230 X 130 นิ้ว	Cut		15 วินาที
236	คำตอบที่ถูกต้องคือข้อ ก. 244 X 122 ซม.	Cut		5 วินาที
237	10. แผ่นฟิวเจอร์บอร์ดมีขนาดกว้างยาวเท่าใด ก. 4 X 6 ฟุต ข. 4 X 8 ฟุต ค. 4 X 9 ฟุต ง. 5 X 9 ฟุต	Cut		15 วินาที
238	คำตอบที่ถูกต้องคือข้อ ข. 4 X 8 ฟุต	Cut		5 วินาที

บทวิดิทัศน์

เรื่อง

การออกแบบฉากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี

ที่	ภาพ	เทคนิค	เสียง	เวลา
245	14. แผ่นฟิวเจอร์บอร์ดมีขนาดความหนาต่ำสุดกี่มิลลิเมตร ก. 1 มิลลิเมตร ข. 2 มิลลิเมตร ค. 3 มิลลิเมตร ง. 4 มิลลิเมตร	Cut		15 วินาที
246	คำตอบที่ถูกต้องคือข้อ ข. 2 มิลลิเมตร	Cut		5 วินาที
247	15. ข้อใดคือคุณสมบัติของแผ่นสติ๊กเกอร์ ก. แผ่นบางมีทั้งโปร่งแสงและทึบแสง ข. แผ่นบางลักษณะทึบแสง ค. แผ่นบางลักษณะโปร่งแสง ง. แผ่นหนาทึบมีสีสันท่างๆ	Cut		15 วินาที
248	คำตอบที่ถูกต้องคือข้อ ก. แผ่นบางมีทั้งโปร่งแสงและทึบแสง	Cut	(F/O) ดนตรี	5 วินาที
249	Fade in: Caption: ตอนที่ 3 การจัดฉาก (ประเภทรายการดนตรี) Fade out :		Fade in: ดนตรี	10 วินาที
250	ภาพการจัดเวที	Cut	ก่อนอื่นต้อง Set พื้น เวที ก่อน หรือที่เรียกว่าจัดฟลอร์	10 วินาที
251	ภาพจัดฉาก	Cut	เมื่อSet พื้นฟลอร์แล้ว ก็นำ ฉากจากโรงเก็บฉากหรือ ห้อง PROP มาติดตั้งบน พื้นฟลอร์	10 วินาที

 บทวิดิทัศน์				
เรื่อง การออกแบบฉากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี				
ที่	ภาพ	เทคนิค	เสียง	เวลา
329	Caption เรื่องที่ 3 องค์ประกอบในการผลิตรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี	DISS	(F/ I) ดนตรี (F/O) ดนตรี	7 วินาที
330	Fade in: ตอนที่ 1 อุปกรณ์และเทคนิค Fade out:		(F/ I) ดนตรี อุปกรณ์ด้านเทคนิคในการจัดฉากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี (F/O) ดนตรี	10 วินาที
331	ภาพอุปกรณ์และเครื่องมือด้านเทคนิคต่างๆ	Cut	รายการโทรทัศน์หัวใจที่สำคัญในการส่งสัญญาณภาพและเสียงมาให้เราได้ชมได้ฟังต้องอาศัยเครื่องมือต่างๆ ด้านเทคนิค	15 วินาที
332	ภาพเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานในห้อง PAN	Cut	ห้อง Control เป็นห้องหลักในการควบคุมการผลิตทั้งหมด	10 วินาที
333	ภาพจอ Monitor	Cut	จอมอนิเตอร์ เพื่อภาพการบันทึกหรือออกอากาศหรือเช็คภาพก่อนออกอากาศ	10 วินาที
334	ภาพ Mixen ภาพ Audio Control System	Cut	แผงมิกเซอร์ควบคุมภาพที่บันทึกหรือออกอากาศ Audio Control System เป็นแผงควบคุมเสียง	10 วินาที
335	ภาพ Mixer Lighting	Cut	Mixer Lighting แผงควบคุมแสง	14 วินาที

บทวิทยทัศน์

เรื่อง

การออกแบบรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี

ที่	ภาพ	เทคนิค	เสียง	เวลา
336	ภาพ Video Engineering	Cut	Video engineering หรือเรียกว่า VE ทำหน้าที่ควบคุมสัญญาณภาพ ปรับแสงของกล้องให้มีเกณฑ์สีเท่ากัน VE ยังทำหน้าที่คล้ายเป็น रिโมทสำหรับควบคุม CCU ซึ่งทำหน้าที่ควบคุมกล้อง อีกทีหนึ่ง	20 วินาที
337	ภาพ Video Tape Record	Cut	Video Tape Record หรือ VTR ทำหน้าที่บันทึกเทประหว่างออกอากาศ	10 วินาที
338	ภาพ Digital Video Effect	Cut	Digital Video Effect หรือ DVE ใช้ทำเทคนิคภาพต่าง ๆ บนจอโทรทัศน์เช่น กรอบ windows การพลิกภาพเข้า-ออก เป็นต้น	15 วินาที
339	ภาพ Character Enginerter	Cut	Character Enginerter หรือ CG ใช้ทำตัวหนังสือวิ่งข้อความข้างล่าง จอโทรทัศน์หรือชื่อรายการพิธีกร และผู้ร่วมรายการต่างๆ เป็นต้น	15 วินาที
340	ภาพภายใน ห้อง Virtual Studio	Cut	Virtual Studio หรือฉากเสมือนจริง ซึ่งเป็นฉาก Blue Screen ระบบ 3 มิติ เมื่อดูจากจอโทรทัศน์แล้วจะเห็นภาพฉากเสมือนจริงมาก	18 วินาที

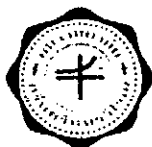

บทวิทยทัศน์

เรื่อง

การออกแบบรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี

ที่	ภาพ	เทคนิค	เสียง	เวลา
341	ภาพกล้องในห้อง Virtual Studio	Cut	กล้องโทรทัศน์ใน Virtual Studio จะมีลักษณะพิเศษโดยมีก้านโลหะส่วนปลายติดวัสดุคล้ายลูกปิงปองสีขาว เรียกว่า Wireless sensing devices ซึ่งมีหน้าที่ตรวจจับตำแหน่งของกล้อง	17 วินาที
342	ภาพกล้องโทรทัศน์ และเทคนิคต่างๆ ของการจับภาพ Zoom in , Zoom out , Pan , Tilt , Long shot , Medium shot , Close up , Extreme close up , Bird's eye view, Truck, Dolly , Dissolve, Fade	Cut	กล้องโทรทัศน์เป็นสิ่งที่สำคัญมาก เพราะจะทำหน้าที่แทนดวงตาของ ท่านผู้ชมทางบ้านซึ่งการจับภาพของ ช่างกล้องจะมีหลายรูปแบบยกตัวอย่างเช่น Zoom in , Zoom out , Pan , Tilt , Long shot , Medium shot , Close up , Extreme close up Bird's eye view, Truck, Dolly , Dissolve, Fade เป็นต้น	60 วินาที
343	Caption แบบฝึกหัด		(F/ I) ดนตรี	5 วินาที
344	1. อะไรทำหน้าที่ควบคุมสัญญาณภาพ และปรับเกนส์สี ก. VE ข. VTR ค. DVE ง. CCU	Cut		15 วินาที
345	คำตอบที่ถูกต้องคือข้อ ก. VE	Cut		5 วินาที

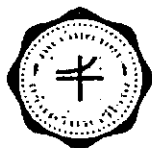

บทวิดิทัศน์

เรื่อง

การออกแบบจากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี

ที่	ภาพ	เทคนิค	เสียง	เวลา
374	ภาพ ซี – แคลมป์ (C-Clamp) Caption : C-Clamp	Cut	ซี – แคลมป์ (C-Clamp) อุปกรณ์ลักษณะเป็นตะขอคล้ายตัว G ใช้เกี่ยวยึดระหว่างท่อราวเหล็กกับโคมไฟ	18 วินาที
375	ภาพ แพนโทกราฟ (Pantograph) Caption : Pantograph	Cut	แพนโทกราฟ (Pantograph) เป็นอุปกรณ์เกาะติดระหว่างราวเหล็กกับโคมไฟมีลักษณะเป็นรูปสปริงยืดหดได้	17 วินาที
376	ภาพ การปรับบานดอร์ Barn door Caption : Barn door	Cut	Barn door เป็นอุปกรณ์ทำจากแผ่นโลหะบางสีดำลักษณะเป็นใบติดด้านหน้าของกรอบกล่องไฟ ใช้สำหรับปรับลำแสงให้ตกตามวัตถุหรือปรับลำแสงให้แคบ กว้างตามต้องการ	20 วินาที
377	ภาพ โกโบ (GOBO) Caption : GOBO	Cut	โกโบ (GOBO) ย่อมาจาก Go-Between เป็นแผ่นโลหะบางฉลุเป็นลวดลาย รูปต่างๆเพื่อติดหน้าแสงไฟที่มีความสว่างพอที่จะยิงไปที่พื้นหลังหรือฉากหลังทำให้เกิดความสวยงาม เหมาะที่จะใช้กับรายการประเภทดนตรี	30 วินาที

บทวิทัศน์

เรื่อง การออกแบบนารายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี

ที่	ภาพ	เทคนิค	เสียง	เวลา
378	Caption : แบบฝึกหัด		(F/I) ดนตรี	5 วินาที
379	11.ข้อใดถูกต้องที่สุดเกี่ยวกับแสง ที่ใช้ผลิต รายการโทรทัศน์ ก. สร้างความสว่าง สร้างความสดใส ข. สร้างจินตนาการสร้างความร้อนแรง ค. สร้างความสมจริง สร้างมิติ สร้าง อารมณ์ ง. สร้างความสดใส สร้างความร้อนแรง สร้างความสมดุลย์	Cut		15 วินาที
380	คำตอบที่ถูกต้องคือข้อ ค. สร้างความสมจริง สร้างมิติ สร้าง อารมณ์	Cut		5 วินาที
381	12. ข้อใดเป็นแสงไฟที่ทำให้เกิดมิติ ก. Key Light ข. Fill Light ค. Set Light ง. Back Light	Cut		15 วินาที
382	คำตอบที่ถูกต้องคือข้อ ง. Back Light	Cut		5 วินาที
383	13. ไฟ 1 K มีกี่วัตต์ ก. 100 วัตต์ ข. 500 วัตต์ ค. 800 วัตต์ ง. 1,000 วัตต์	Cut		15 วินาที
384	คำตอบที่ถูกต้องคือข้อ ง. 1,000 วัตต์	Cut		5 วินาที

บทวิดิทัศน์

เรื่อง

การออกแบบจากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี

ที่	ภาพ	เทคนิค	เสียง	เวลา
385	14. CATCH LIGHT คืออะไร ก. โคมไฟเพื่อสร้างการสะท้อนแสงของดวงตา ข. ไฟที่เน้นที่ตัวนักแสดง ค. โคมไฟที่ใช้แสงแสดงให้เห็นรายละเอียดในส่วนนั้นๆ ง. ไฟที่ใช้เน้นแสงด้านหลังของฉาก	Cut		15 วินาที
386	คำตอบที่ถูกต้องคือข้อ ก. โคมไฟเพื่อสร้างการสะท้อนแสงของดวงตา	Cut		5 วินาที
387	15. EDGE LIGHT คืออะไร ก. โคมไฟเพื่อสร้างการสะท้อนแสงของดวงตา ข. โคมไฟขนาดเล็กที่ติดไว้บนกล้อง ค. โคมไฟประเภทแสงอ่อนนวลที่อยู่ในตำแหน่งเดียวกันกับกล้อง ง. โคมไฟที่ส่องแสงสว่างด้านข้างของสิ่งนั้นๆ	Cut		15 วินาที
388	คำตอบที่ถูกต้องคือข้อ ง. โคมไฟที่ส่องแสงสว่างด้านข้างของสิ่งนั้นๆ	Cut		5 วินาที

เรื่อง	ภาพ	เทคนิค	เสียง	เวลา
402	บทวิทยทัศน์ การออกแบบนารายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี ขอขอบคุณ อาจารย์ที่ปรึกษา ผศ. บุญฤทธิ์ ทองคำเพชร อาจารย์เรณูฤทธิ์ แสงชื่อ ผศ.ดร. จิตรา จิตราบุญกุล ผศ. ดร. พงษ์ วิเศษสังข์ .. ดร. สุทธิติ ขัตติยะ เตือนใจ สันธวณิก ผู้อำนวยการสถาบันการประชาสัมพันธ์ สุรินทร์ แปลงประสพโชค ผู้อำนวยการสถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทย ช่อง 11 ผู้จัดทำ มานิตย์ ภูมิสุข	Cut	(F/I) ดนตรี	15 วินาที
			(F/O) ดนตรี	

ภาคผนวก ข
แบบประเมินคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อวิทัศน์
แบบประเมินคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

แบบประเมินบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง
การออกแบบจากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี แชนงวิทยุโทรทัศน์

เรื่องที่ 1 หลักการออกแบบ

ด้านเนื้อหา

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านซึ่งมี 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	มีคุณภาพดีมาก
ระดับ 4	หมายถึง	มีคุณภาพดี
ระดับ 3	หมายถึง	มีคุณภาพพอใช้
ระดับ 2	หมายถึง	มีคุณภาพต้องปรับปรุง
ระดับ 1	หมายถึง	มีคุณภาพใช้ไม่ได้

รายการ	ระดับของคุณภาพ				
	1	2	3	4	5
1. เนื้อหาและการดำเนินเรื่อง					
1.1 ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์					
1.2 ลำดับขั้นการนำเสนอเนื้อหา					
1.3 ความน่าสนใจในการดำเนินเรื่อง					
2. ความถูกต้องและความสัมพันธ์					
2.1 ความถูกต้องชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา					
2.2 ความชัดเจนในการนำเสนอ					
2.3 การจัดลำดับเนื้อหา					
3. การจัดลำดับเนื้อหา					
3.1 ความน่าสนใจของเนื้อหา					
3.2 ความยากง่ายของเนื้อหา					
3.3 ความสอดคล้องในการใช้ภาพประกอบ					
4. แบบฝึกหัดระหว่างเรียน					
4.1 ความเหมาะสมของแบบฝึกหัด					
4.2 ความยากง่ายของแบบฝึกหัด					
4.3 ความเหมาะสมกับระดับผู้เรียน					

ข้อเสนอแนะ

.....

..

..

.

-

แบบประเมินบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง
การออกแบบจากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี แขนงวิทยุโทรทัศน์
เรื่องที่ 2 ความรู้เกี่ยวกับจากรายการโทรทัศน์
ด้านเนื้อหา

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านซึ่งมี 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	มีคุณภาพดีมาก
ระดับ 4	หมายถึง	มีคุณภาพดี
ระดับ 3	หมายถึง	มีคุณภาพพอใช้
ระดับ 2	หมายถึง	มีคุณภาพต้องปรับปรุง
ระดับ 1	หมายถึง	มีคุณภาพใช้ไม่ได้

รายการ	ระดับของคุณภาพ				
	1	2	3	4	5
1. เนื้อหาและการดำเนินเรื่อง					
1.1 ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์					
1.2 ลำดับขั้นตอนการนำเสนอเนื้อหา					
1.3 ความน่าสนใจในการดำเนินเรื่อง					
2. ความถูกต้องและความสัมพันธ์					
2.1 ความถูกต้องชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา					
2.2 ความชัดเจนในการนำเสนอ					
2.3 การจัดลำดับเนื้อหา					
3. การจัดลำดับเนื้อหา					
3.1 ความน่าสนใจของเนื้อหา					
3.2 ความยากง่ายของเนื้อหา					
3.3 ความสอดคล้องในการใช้ภาพประกอบ					
4. แบบฝึกหัดระหว่างเรียน					
4.1 ความเหมาะสมของแบบฝึกหัด					
4.2 ความยากง่ายของแบบฝึกหัด					
4.3 ความเหมาะสมกับระดับผู้เรียน					

ข้อเสนอแนะ

.....

.. .

.. .

แบบประเมินบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง
การออกแบบจากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี แขนงวิทยุโทรทัศน์
เรื่องที่ 3 องค์ประกอบในการผลิตรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี
ด้านเนื้อหา

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านซึ่งมี 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	มีคุณภาพดีมาก
ระดับ 4	หมายถึง	มีคุณภาพดี
ระดับ 3	หมายถึง	มีคุณภาพพอใช้
ระดับ 2	หมายถึง	มีคุณภาพต้องปรับปรุง
ระดับ 1	หมายถึง	มีคุณภาพใช้ไม่ได้

รายการ	ระดับของคุณภาพ				
	1	2	3	4	5
1. เนื้อหาและการดำเนินเรื่อง					
1.1 ความเหมาะสมของวัตถุประสงค์					
1.2 ลำดับขั้นการนำเสนอเนื้อหา					
1.3 ความน่าสนใจในการดำเนินเรื่อง					
2. ความถูกต้องและความสัมพันธ์					
2.1 ความถูกต้องชัดเจนในการอธิบายเนื้อหา					
2.2 ความชัดเจนในการนำเสนอ					
2.3 การจัดลำดับเนื้อหา					
3. การจัดลำดับเนื้อหา					
3.1 ความน่าสนใจของเนื้อหา					
3.2 ความยากง่ายของเนื้อหา					
3.3 ความสอดคล้องในการใช้ภาพประกอบ					
4. แบบฝึกหัดระหว่างเรียน					
4.1 ความเหมาะสมของแบบฝึกหัด					
4.2 ความยากง่ายของแบบฝึกหัด					
4.3 ความเหมาะสมกับระดับผู้เรียน					

ข้อเสนอแนะ

ลงชื่อ

(ผู้ประเมิน)

()

วันที่

แบบประเมินบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง
การออกแบบจากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี แขนงวิทยุโทรทัศน์

เรื่องที่ 1 หลักการออกแบบ

ด้านสื่อ

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านซึ่งมี 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	มีคุณภาพดีมาก
ระดับ 4	หมายถึง	มีคุณภาพดี
ระดับ 3	หมายถึง	มีคุณภาพพอใช้
ระดับ 2	หมายถึง	มีคุณภาพต้องปรับปรุง
ระดับ 1	หมายถึง	มีคุณภาพใช้ไม่ได้

รายการ	ระดับของคุณภาพ				
	1	2	3	4	5
1. การดำเนินเรื่อง					
1.1 ลำดับขั้นตอนการนำเสนอเนื้อหา					
1.2 ความน่าสนใจ					
2. ภาพประกอบ ภาษา และ เสียงประกอบ					
2.1 ภาพที่ใช้ประกอบบทเรียนตรงตามเนื้อหา					
2.2 ความชัดเจนของเสียงบรรยาย					
2.3 ความเหมาะสมของเสียงดนตรี					
2.4 ความเข้าใจของภาษาที่ใช้ประกอบบทเรียน					
3. ตัวอักษรและสี					
3.1 รูปแบบตัวอักษรที่นำเสนอ					
3.2 ขนาดตัวอักษรที่ประกอบบทเรียน					
3.3 กราฟิกที่ใช้ประกอบบทเรียน					
3.4 สีพื้นของภาพประกอบบทเรียน					
3.5 สีของตัวอักษรที่ใช้ประกอบ					

ข้อเสนอแนะ

.....

.. .. .

.. .. .

แบบประเมินบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง
การออกแบบจากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี แขนงวิทยุโทรทัศน์
เรื่องที่ 3 องค์ประกอบในการผลิตรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี
ด้านสื่อ

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านซึ่งมี 5 ระดับ ดังนี้

ระดับ 5	หมายถึง	มีคุณภาพดีมาก
ระดับ 4	หมายถึง	มีคุณภาพดี
ระดับ 3	หมายถึง	มีคุณภาพพอใช้
ระดับ 2	หมายถึง	มีคุณภาพต้องปรับปรุง
ระดับ 1	หมายถึง	มีคุณภาพใช้ไม่ได้

รายการ	ระดับของคุณภาพ				
	1	2	3	4	5
1. การดำเนินเรื่อง					
1.1 ลำดับชั้นการนำเสนอเนื้อหา					
1.2 ความน่าสนใจ					
2. ภาพประกอบ ภาษา และ เสียงประกอบ					
2.1 ภาพที่ใช้ประกอบบทเรียนตรงตามเนื้อหา					
2.2 ความชัดเจนของเสียงบรรยาย					
2.3 ความเหมาะสมของเสียงดนตรี					
2.4 ความเข้าใจของภาษาที่ใช้ประกอบบทเรียน					
3. ตัวอักษรและสี					
3.1 รูปแบบตัวอักษรที่นำเสนอ					
3.2 ขนาดตัวอักษรที่ประกอบบทเรียน					
3.3 กราฟิกที่ใช้ประกอบบทเรียน					
3.4 สีพื้นของภาพประกอบบทเรียน					
3.5 สีของตัวอักษรที่ใช้ประกอบ					

ข้อเสนอแนะ

ลงชื่อ

(ผู้ประเมิน)

()

วันที่ / /

ภาคผนวก ค
ตัวอย่าง
แบบฝึกหัดระหว่างเรียน
แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ตารางแสดงค่าการวิเคราะห์ข้อสอบเป็นรายข้อ

แบบฝึกหัด

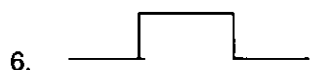
บทเรียนวิดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง

เรื่อง การออกแบบจากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี

คำสั่ง ให้นักศึกษาเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว โดยทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบ

เรื่องที่ 1 หลักการออกแบบ

1. เส้นตรงให้ความรู้สึกอย่างไร
 - ก. เคลื่อนไหว
 - ข. สงบ
 - ค. อ่อนไหว
 - ง. ตื่นเต้น
2. เส้นตั้ง ให้ความรู้สึกอย่างไร
 - ก. รุนแรง
 - ข. ไม่อยู่นิ่ง
 - ค. แข็งแรง
 - ง. ตื่นเต้น
3. เส้นทแยง ให้ความรู้สึก อย่างไร
 - ก. เคลื่อนไหว
 - ข. ตื่นเต้น
 - ค. มีความสูง
 - ง. นุ่มนวล
4. เส้นโค้ง ให้ความรู้สึกอย่างไร
 - ก. ตื่นเต้น
 - ข. เฉื่อยชา
 - ค. อ่อนหวาน
 - ง. สงบ
5. เส้นประ มีชื่อเรียกว่าอะไร
 - ก. Straight Lines
 - ข. Broken Lines
 - ค. Vertical Lines
 - ง. Zigzag Lines

รูปลายเส้นนี้ให้ความหมายอย่างไร

- ก. มีความสูงแข็งแรง
- ข. ให้ความรู้สึกสง่างาม
- ค. ตื่นเต้น แข็งแรง
- ง. หนักแน่น มั่นคง

รูปลายเส้นนี้ให้ความหมายอย่างไร

- ก. รุนแรง
- ข. เฉื่อยชา
- ค. สงบ
- ง. พุ่งเพือ

รูปลายเส้นนี้ให้ความหมายอย่างไร

- ก. รุนแรง
- ข. เฉื่อยชา
- ค. สงบ
- ง. พุ่งเพือ

รูปลายเส้นนี้ให้ความหมายอย่างไร

- ก. ตื่นเต้น
- ข. สับสน
- ค. ไม่มั่นคง
- ง. ไม่ถูกต้อง

รูปลายเส้นนี้ให้ความรู้สึกร้อย่างไร

- ก. รุนแรง
- ข. เฉื่อยชา
- ค. สงบ
- ง. พุ่งเพือ

แบบทดสอบ

บทเรียนวิดิทัศน์ศึกษด้วยตนเอง

เรื่อง การออกแบบจากรายการโทรทัศน์ประเภทดนตรี

คำสั่ง ให้นักศึกษาเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว โดยทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในกระดาษคำตอบ

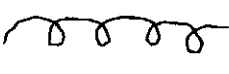
เรื่องที่ 1 หลักการออกแบบ

1. เส้นที่ให้ความรู้สึกเคลื่อนไหว คือข้อใด
 - ก. เส้นตรง
 - ข. เส้นตั้ง
 - ค. เส้นทแยง
 - ง. เส้นโค้ง
2. เส้นที่ให้ความรู้สึกสงบ คือข้อใด
 - ก. เส้นตรง
 - ข. เส้นตั้ง
 - ค. เส้นทแยง
 - ง. เส้นโค้ง
3. เส้นที่ให้ความรู้สึกแข็งแรง คือข้อใด
 - ก. เส้นตรง
 - ข. เส้นตั้ง
 - ค. เส้นทแยง
 - ง. เส้นโค้ง
4. เส้นที่ให้ความรู้สึกอ่อนหวาน คือข้อใด
 - ก. เส้นตรง
 - ข. เส้นตั้ง
 - ค. เส้นทแยง
 - ง. เส้นโค้ง

5. ภาพลายเส้นที่ให้ความรู้สึก เจือยซา คือข้อใด

ก.

ข.

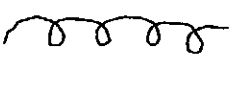
ค.

ง.

6. ภาพลายเส้นที่ให้ความรู้สึก ไม่นั่นคง คือข้อใด

ก.

ข.

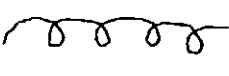
ค.

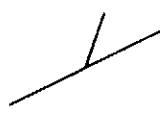
ง.

7. ภาพลายเส้นที่ให้ความรู้สึก รุนแรง คือข้อใด

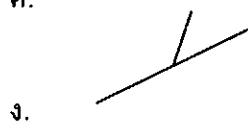
ก.

ข.

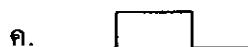
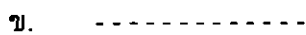
ค.

ง.

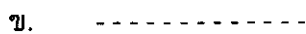
8. ภาพลายเส้นที่ให้ความรู้สึก ฟุ้งเฟ้อ คือข้อใด

9. ภาพลายเส้นที่ให้ความรู้สึก หนักแน่น คือข้อใด

10. ภาพลายเส้นที่ให้ความรู้สึก ตื่นเต้น คือข้อใด

ตาราง คุณภาพของแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของบทเรียนวิถีทัศน์ด้วยตนเอง

เรื่องที่ 1						เรื่องที่ 2			เรื่องที่ 3		
ข้อที่	P	r	ข้อที่	P	r	ข้อที่	P	r	ข้อที่	P	r
1	0.51	0.67	26	0.24	0.22	1	0.69	0.50	1	0.42	0.22
2	0.75	0.22	27	0.35	0.50	2	0.53	0.72	2	0.60	0.72
3	0.80	0.22	28	0.58	0.44	3	0.76	0.50	3	0.33	0.22
4	0.80	0.39	29	0.55	0.67	4	0.45	0.78	4	0.58	0.61
5	0.75	0.33	30	0.27	0.22	5	0.33	0.22	5	0.42	0.22
6	0.53	0.61				6	0.44	0.72	6	0.53	0.67
7	0.71	0.22				7	0.58	0.28	7	0.44	0.72
8	0.67	0.39				8	0.64	0.56	8	0.45	0.22
9	0.44	0.67				9	0.58	0.80	9	0.55	0.67
10	0.51	0.72				10	0.67	0.78	10	0.67	0.72
11	0.78	0.33				11	0.56	0.78	11	0.36	0.28
12	0.75	0.61				12	0.58	0.78	12	0.33	0.22
13	0.64	0.61				13	0.60	0.78	13	0.53	0.58
14	0.71	0.67				14	0.73	0.22	14	0.51	0.61
15	0.55	0.72				15	0.75	0.50	15	0.58	0.78
16	0.60	0.72				16	0.29	0.22	16	0.22	0.39
17	0.58	0.33				17	0.49	0.22	17	0.49	0.78
18	0.47	0.72				18	0.51	0.56	18	0.51	0.78
19	0.29	0.28				19	0.40	0.78	19	0.44	0.33
20	0.71	0.67				20	0.60	0.44	20	0.55	0.28
21	0.65	0.78				21	0.71	0.50	21	0.27	0.28
22	0.62	0.67				22	0.67	0.72	22	0.44	0.22
23	0.80	0.39				23	0.76	0.72	23	0.53	0.78
24	0.51	0.67				24	0.53	0.78	24	0.45	0.72
25	0.56	0.67				25	0.55	0.67	25	0.56	0.56

ค่าความยากง่าย = 0.22- 0.80

ค่าอำนาจจำแนก = 0.22- 0.80

ค่าความเชื่อมั่น = 0.88

ภาคผนวก ง
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ภาคผนวก จ
สำเนาหนังสือขอเชิญผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ 0519.12/1324

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๗ กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสถานีวิจัยโทรทัศน์แห่งประเทศไทย

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบประเมิน

เนื่องด้วย นายมานิตย์ ภูมิสุข นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนารูปแบบเรียนวิถีทัศนศึกษาด้วยตนเอง เรื่อง การออกแบบจากรายการโทรทัศน์ ประเภทดนตรี แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญฤทธิ์ คงคาเพชร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบประเมินคุณภาพบทเรียนวิถีทัศนศึกษาด้วยตนเองเรื่อง การออกแบบจากรายการโทรทัศน์ ประเภทดนตรี แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ (ด้านสื่อ)

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบประเมินให้ นายมานิตย์ ภูมิสุข และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-3182110 ต่อ 4022

ที่ ศธ 0519.12/1.255

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๗ กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานการประชาสัมพันธ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบประเมิน

เนื่องด้วย นายมานิตย์ ภูมิสุข นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การพัฒนบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง เรื่อง การออกแบบฉากรายการโทรทัศน์ ประเภทดนตรี แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญฤทธิ์ คงคาเพชร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบประเมินคุณภาพบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองเรื่อง การออกแบบฉากรายการโทรทัศน์ ประเภทดนตรี แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ (ด้านสื่อ)

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบประเมินให้ นายมานิตย์ ภูมิสุข และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-3182110 ต่อ 4022

ที่ ศธ 0519.12/15๕๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๗ กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการส่วนผลิตและสร้างสรรค์รายการ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบประเมิน

เนื่องด้วย นายมานิตย์ ภูมิสุข นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การพัฒนบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษด้วยตนเอง เรื่อง การออกแบบจากรายการโทรทัศน์ ประเภทคนตรี แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญยฤทธิ์ คงคาเพชร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์สุทิตี ขัตติยะ ผู้จัดรายการ 8 ว. เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบประเมินคุณภาพบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษด้วยตนเองเรื่อง การออกแบบจากรายการโทรทัศน์ ประเภทคนตรี แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ (ด้านสื่อ)

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้บุคลากรในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบประเมินให้ นายมานิตย์ ภูมิสุข และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อนิติ โทรศัพท 02-3182110 ต่อ 4022

ที่ ศธ 0519.12/๒๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๙ กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบประเมิน

เนื่องด้วย นายมานิตย์ ภูมิสุข นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “การพัฒนบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเอง เรื่อง การออกแบบฉากรายการโทรทัศน์ ประเภทคนตรี แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญฤทธิ์ คงคาเพชร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิตรา จิตรานุกูล และ อาจารย์เรืองฤทธิ์ แสงชื่อ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบประเมินคุณภาพบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาด้วยตนเองเรื่อง การออกแบบฉากรายการโทรทัศน์ ประเภทคนตรี แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ (ด้านเนื้อหา)

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบประเมินให้ นายมานิตย์ ภูมิสุข และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญสิริ จิระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-3182110 ต่อ 4022

ที่ ศธ 0519.12/๑๑๑

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๗ กุมภาพันธ์ 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน อธิการบดีมหาวิทยาลัยกรุงเทพ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบประเมิน

เนื่องด้วย นายมานิตย์ ภูมิสุข นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “การพัฒนาบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง การออกแบบจากรายการโทรทัศน์ ประเภทดนตรี แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ สำหรับนักศึกษา ระดับปริญญาตรี” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์บุญฤทธิ์ คงคาเพชร เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พงษ์ วิเศษสังข์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบประเมินคุณภาพบทเรียนวีดิทัศน์ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง การออกแบบจากรายการโทรทัศน์ ประเภทดนตรี แขนงวิชาวิทยุโทรทัศน์ (ด้านเนื้อหา)

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบประเมินให้ นายมานิตย์ ภูมิสุข และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จิระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ปฏิบัติราชการแทนอธิการบดี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-3182110 ต่อ 4022

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ ชื่อสกุล	นายมานิตย์ ภูมิสุข
วันเดือนปีเกิด	28 กรกฎาคม 2505
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	100 ซ.เทอดไท 11 ถ.เทอดไท เขตธนบุรี กรุงเทพฯ
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	นายช่างศิลป์ 6
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สถานีวิทยุโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 กรมประชาสัมพันธ์
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2528	ปวส. วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา จากวิทยาเขตเพาะช่าง
พ.ศ. 2537	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกเทคโนโลยีการศึกษา จากสถาบันราชภัฏสวนสุนันทา
พ.ศ. 2549	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร